

**Sytuacja
na światowym rynku
wybranych przetworów
owocowych i warzywnych**

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Sytuacja na światowym rynku wybranych przetworów owocowych i warzywnych

*Redakcja naukowa
dr Bożena Nosecka*

*Autorzy:
mgr Anna Bugała
mgr Paweł Kraciński
dr Bożena Nosecka
mgr inż. Łukasz Zaremba*

KONKURENCYJNOŚĆ POLSKIEJ GOSPODARKI
ŻYWNOŚCIOWEJ W WARUNKACH GLOBALIZACJI
I INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Warszawa 2014

Pracę zrealizowano w ramach tematu **Monitoring rynków rolno-spożywczych w warunkach zmieniającej się sytuacji ekonomicznej**
w zadaniu *Monitoring i ocena zmian na światowych rynkach rolnych*

Celem opracowania było przedstawienie sytuacji na światowym rynku wybranych przetworów owocowych i warzywnych oraz określenie wpływu tych zmian na możliwości wzrostu eksportu objętych analizą produktów w Polsce

Recenzent:

Prof. dr hab. Lilianna Jabłońska SGGW w Warszawie

Opracowanie komputerowe

Alicja Capiga

Korekta

Barbara Pawłowska

Redakcja techniczna

Leszek Ślipiski

Projekt okładki

AKME Projekty Sp. z o.o.

ISBN 978-83-7658-509-3

*Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: (22) 50 54 444
faks: (22) 50 54 636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl
<http://www.ierigz.waw.pl>*

Spis treści

Wstęp.....	7
I. Polski handel zagraniczny przetworami owocowymi i warzywnymi..	9
1. Produkcja przetworów owocowych i warzywnych w Polsce i znaczenie eksportu w ich zagospodarowaniu.....	9
2. Towarowa struktura polskiego eksportu i importu przetworów owocowych i warzywnych.....	11
3. Geograficzna struktura polskiego eksportu i importu przetworów owocowych i warzywnych.....	14
4. Handel wybranymi przetworami owocowymi i warzywnymi.....	17
4.1. Mrożonki owocowe i warzywne.....	17
4.2. Susze owocowe i warzywne.....	23
4.3. Dżemy, galaretki, marmolady i przeciery owocowe.....	27
4.4. Konserwy owocowe.....	30
4.5. Przetwory pomidorowe.....	33
4.6. Marynaty i konserwy warzywne.....	36
II. Światowy handel wybranymi przetworami owocowymi.....	40
1. Owoce mrożone.....	40
1.1. Rzeczowa i geograficzna struktura importu.....	40
1.2. Geograficzna struktura eksportu.....	43
1.3. Obroty mrożonymi owocami w UE.....	46
2. Warzywa mrożone.....	50
2.1. Rzeczowa i geograficzna struktura importu.....	50
2.2. Geograficzna struktura eksportu.....	55
2.3. Obroty mrożonymi warzywami w UE.....	59
3. Suszone owoce.....	62
4. Suszone warzywa.....	66
5. Dżemy, marmolady i przeciery.....	69
6. Konserwy owocowe.....	71
7. Przetwory pomidorowe.....	75
8. Marynaty warzywne.....	78
9. Konserwy warzywne.....	81
III. Zapotrzebowanie importowe Rosji na przetwory owocowe i warzywne oraz miejsce Polski w rosyjskim przywozie	84
IV. Warunki lokowania przetworów owocowych i warzywnych na podstawowych światowych rynkach zbytu.....	86
Podsumowanie i wnioski.....	89
Bibliografia.....	93
Aneks.....	95

Wstęp

O pozycji poszczególnych produktów na rynkach międzynarodowych decydują przede wszystkim ceny, jakość i inne walory [określenie konkurencyjności branż przez Flejterskiego 2000]. Zdaniem Portera [2001] źródłami konkurencyjności produktów na rynkach światowych jest „przywództwo kosztowe” i/lub cechy powodujące „wyróżnianie” się produktów wobec oferowanych przez dostawców z innych krajów. Również Abott i Bredahl [1994] twierdzą, że czynnikiem decydującym o rozwoju eksportu jest głównie poziom cen (konkurencyjność cenowa). Przewagi kosztowo-cenowe mają jednak podstawowe znaczenie dla pozycji konkurencyjnej (i jej poprawy) produktów w mniejszym stopniu przetworzenia, będących „surowcem” w krajach odbiorcach. O pozycji konkurencyjnej produktów gotowych do spożycia (zużycia), do których w branży rolno-spożywczej należą produkty spożywcze wysoko przetworzone, ale też niektóre produkty rolne przeznaczone do bezpośredniej konsumpcji (przede wszystkim owoce i warzywa) decydują przede wszystkim czynniki pozacenowe, do których Abott i Bredahl zaliczają m.in. szeroko pojęte działania jednostek gospodarczych i państw w zakresie zarządzania, promocji i marketingu. Tak więc rozwój eksportu poszczególnych produktów uwarunkowany jest sukcesem działań powodujących zmniejszenie kosztów produkcji i dystrybucji (postęp technologiczny, techniczny, biologiczny, organizacyjny), a z drugiej strony efektywnością działań w zakresie marketingu, promocji, logistyki. Obniżanie kosztów produkcji i działania mające swoje źródło w teorii menadżerskiej zaliczane są do czynników wewnętrznych na poziomie poszczególnych krajów, branż czy podmiotów gospodarczych [Bossak 1987], a zarazem kontrolowanych przez byty gospodarcze.

Pozycja konkurencyjna poszczególnych produktów na rynkach międzynarodowych zależy też od czynników zewnętrznych, niezależnych od podmiotów gospodarczych [Bossak 2004]. Do czynników tych zalicza się przede wszystkim warunki i zmiany konkurencyjności międzynarodowej i polityki gospodarczej partnerów [Nosecka, Pawlak, Poczta 2011]. Do czynników zewnętrznych należą głównie rozwiązania w handlu światowym i w zakresie systemu wsparcia na rynkach wewnętrznych w krajach należących do Światowej Organizacji Handlu, polityka rolna i handlowa ugrupowań handlowych i gospodarczych oraz relacje podażowo-popytowe w krajach liczących się w handlu zagranicznym poszczególnymi produktami i ich grupami. Warto dodać, że czynniki zewnętrzne nie są uwzględniane w ocenach konkurencyjności dokonywanych przez instytucje międzynarodowe, co jest przedmiotem krytyki światowych rankingów konkurencyjności przez wielu badaczy tego problemu [m.in. Misala 2011, Bieńkowski

i Bossak 2004]. Krytykowany jest głównie brak oceny wyników handlu zagranicznego i szeroko pojętej współpracy z zagranicą.

Celem opracowania było określenie możliwości zwiększenia eksportu wybranych przetworów owocowych i warzywnych z Polski z punktu widzenia kształtowania się relacji popytowo-podażowych w krajach głównych uczestników światowego rynku. Ze względu na brak danych statystycznych dotyczących spożycia, a także produkcji, popyt na rynkach zbytu mierzono wielkością i zmianami importu brutto i netto (i znaczenia w przywozie światowym). Zbadano też kształtowanie się podaży (eksportu brutto i netto) w krajach głównych dostawcach objętych analizą produktów na rynek światowy i cen w ofercie eksportowej tych krajów. Szczególną uwagę poświęcono sytuacji na rynku krajów UE – głównego odbiorcy niemal wszystkich produktów ogrodniczych z Polski. Analiza poziomu i zmian eksportu i importu w krajach głównych uczestnikach rynku światowego i cen w obrotach światowych pozwoliła na ustalenie szans i zagrożeń na rynkach zbytu ze strony czołowych konkurentów Polski na światowym i europejskim rynku przyjętych do analizy produktów. Nie badano wpływu importu na rozwój krajowej produkcji objętych analizą przetworów. Jak wynika ze wszystkich ocen i badań dotyczących rynku ogrodniczego import nie stanowi zagrożenia dla wzrostu produkcji krajowej. W odniesieniu do przetworów wytwarzanych z owoców i warzyw strefy umiarkowanej nadmiernemu importowi przeciwdziałają relatywnie niskie ceny na rynku polskim, a przywóz przetworów wytwarzanych z owoców i warzyw innych stref klimatycznych jest jedynie uzupełnieniem oferty krajowej i stanowi przedmiot ich reeksportu. Można zatem stwierdzić, że produkty krajowe są „odporne” na analogiczne produkty pochodzące z importu, co według Wosia [2001], stanowi podstawę uznania danej branży i jej produktów za konkurencyjne wobec takich samych branż w innych krajach.

W opracowaniu dokonano analizy sytuacji popytowo-podażowej i cenowej na światowym rynku: mrożonek owocowych i warzywnych z podziałem na poszczególne ich gatunki, suszy owocowych i warzywnych, marynat warzywnych, konserw owocowych i warzywnych oraz przetworów pomidorowych¹. Spośród tych produktów istotne znaczenie w polskim eksporcie mają głównie mrożonki owocowe i warzywno. Polska jest także jednym z czołowych w świecie eksporterów tych produktów. W odniesieniu do pozostałych przetworów bardzo istotne było, oprócz zbadania sytuacji na rynku światowym, określenie

¹ Analiza sytuacji na światowym rynku owoców i warzyw świeżych (ze szczególnym uwzględnieniem jabłek i pieczarek) oraz zagełszczonego soku jabłkowego, którego Polska jest drugim w świecie producentem i eksporterem, przedstawiona została w poprzednim opracowaniu (2012 r.) dotyczącym sytuacji na światowym rynku produktów ogrodniczych i jej wpływu na polski rynek ogrodniczy.

zmian pozycji Polski w światowym eksporcie, która w dużym stopniu odzwierciedla również efekty działań zaliczanych do wewnętrznych czynników zdolności konkurencyjnej.

Analizę sytuacji na rynku światowym poszczególnych produktów poprzedzono szeroką oceną polskiego handlu zagranicznego przetworami owocowymi i warzywnymi. Analiza ta pozwoliła na umiejscowienie badanych produktów w polskim eksporcie i imporcie produktów ogrodniczych oraz ustalenie geograficznej struktury obrotów tymi produktami.

Sytuację na rynku poszczególnych produktów badano w głównych krajach importerach i eksporterach przy wykorzystaniu metod statystycznej analizy tendencji rozwojowych (średnioroczne tempo wzrostu), analizy zmian salda handlu zagranicznego oraz udziału w rynku światowym, a w odniesieniu do eksporterów także ich pozycją na poszczególnych rynkach zbytu. Analizą objęto lata 2002-2013 z podziałem na cztery okresy trzyletnie, tj. 2002-2004, 2005-2007 i 2008-2010 i 2011-2013.

Analiza sytuacji na rynku światowym i europejskim dokonana została w oparciu o dane Comtrade, Eurostat, a na rynku polskim w oparciu o dane GUS, Centrum Informatycznego Handlu Zagranicznego (CIHZ) i Ministerstwa Finansów (MF). Ponadto korzystano z taryf celnych wybranych krajów i ich ugrupowań oraz dostępnej literatury dotyczącej wymogów poszczególnych rynków zbytu.

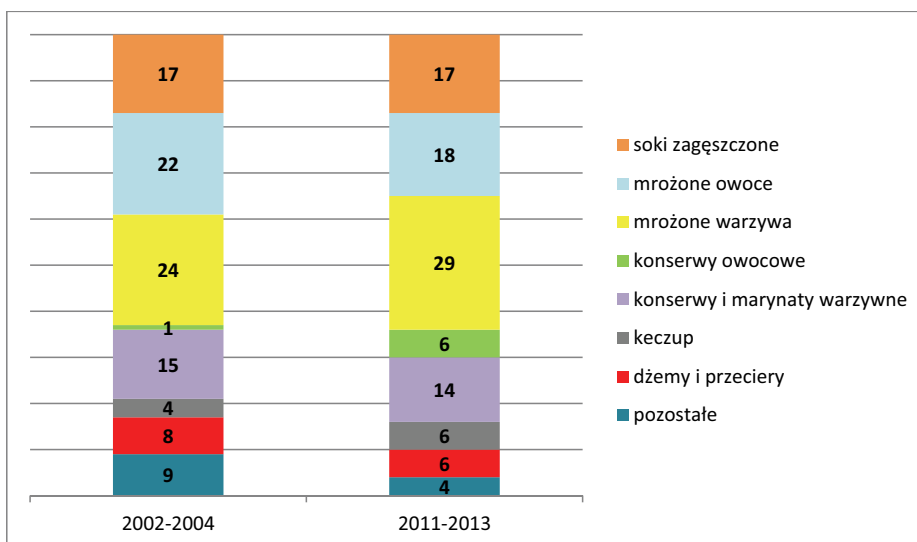
I. Polski handel zagraniczny przetworami owocowymi i warzywnymi

1. Produkcja przetworów owocowych i warzywnych w Polsce i znaczenie eksportu w ich zagospodarowaniu

Produkcja większości przetworów owocowych i warzywnych w Polsce systematycznie wzrasta i średnio w latach 2011-2013 wyniosła 2,1 mln ton, wobec 1,5 mln ton w latach 2002-2004. W okresie 2002-2013 najszybsze było tempo wzrostu wolumenu i wartości produkcji mrożonek warzywnych, keczupu i sosów pomidorowych oraz konserw owocowych wytwarzanych głównie z importowanych owoców południowych. Produkcja mrożonych warzyw w latach 2011-2013 zwiększyła się w relacji do średniej z lat 2002-2004 o 70% do 603 tys. ton, keczupu i sosów pomidorowych o ponad 90% do 124 tys. ton, a konserw owocowych pięciokrotnie do 130 tys. ton. Produkcja zagęszczonych soków owocowych wzrosła o 44% do 352 tys. ton, a mrożonek owocowych o 21% do 389 tys. ton. Łączny udział soków zagęszczonych oraz mrożonych owoców i warzyw, tj. produktów dominujących w produkcji przetworów owocowych i warzywnych, wzrósł w wolumenie produkcji z 63 do 64%, a w wartości produkcji z 58 do 59%. Udział keczupu i sosów pomidorowych w ilości produkcji zwiększył się z 4 do 6%, a konserw owocowych z 1 do 6%. Relatywnie niewielkie tempo wzrostu spowodowało zmniejszenie udziału w produkcji pozostałych grup przetworów,

tj. dżemów i przecierów, marynat i konserw warzywnych, warzyw kwaszonych, suszy owocowych i warzywnych oraz koncentratu pomidorowego (rys. 1).

Rys. 1. Struktura wolumenu produkcji przetworów owocowych i warzywnych w Polsce w %

Źródło: na podstawie danych GUS.

Tempo wzrostu produkcji poszczególnych grup przetworów wyznaczane jest, przy rozbudowanych mocach przetwórczych, wielkością popytu. W odniesieniu do mrozonek i zagęszczonych soków owocowych popyt kształtowany jest głównie zapotrzebowaniem rynków zagranicznych, bowiem udział eksportu w produkcji tych przetworów przekracza 70%. Duży jest także udział eksportu (ponad 50%) w produkcji keczupu i konserw owocowych. Udział eksportu w zagospodarowaniu pozostałych przetworów nie przekracza 20%, stąd wielkość ich produkcji wyznaczana jest głównie zapotrzebowaniem na rynku wewnętrznym. Przy ograniczonym popycie krajowym również wzrost produkcji tych przetworów zależy od poziomu ich eksportu. Istotny wzrost eksportu marynat, konserw, dżemów i innych przetworów gotowych do spożycia w krajach odbiorcach pozwoliły na zwiększenie udziału w eksporcie produktów o wyższej wartości dodanej oraz uzyskanie bardziej korzystnych wyników w polskim handlu zagranicznym przetworami owocowymi i warzywnymi oraz wszystkimi produktami ogrodnictwa. Dominujące w krajowej produkcji (i eksporcie) soki zagęszczone oraz mrożone owoce i warzywa są głównie surowcami w zakładach przetwórczych w krajach odbiorcach. Obecnie udział produktów o wyższym

stopniu przetworzenia w produkcji przetworów owocowych i warzywnych wynosi ok. 25%, a w ich eksporcie ok. 15%².

Wielkość eksportu, a zatem i produkcji przetworów decyduje w bardzo dużym stopniu o rozwoju produkcji owoców i warzyw, a w konsekwencji sytuacji dochodowej ich producentów. Do przetwórstwa kierowane jest w Polsce ok. 60% wyprodukowanych w Polsce owoców i niemal 40% warzyw gruntowych.

2. Towarowa struktura polskiego eksportu i importu przetworów owocowych i warzywnych

Wartość polskiego eksportu przetworów owocowych i warzywnych w latach 2011-2013 wynosiła średnio 210,9 mln USD i była ponad 2,5-krotnie wyższa niż w okresie 2002-2004 (tab. 1). W największym stopniu wzrósł eksport przetworów pomidorowych (niemal 13-krotnie) oraz eksport (i reeksport) owoców południowych w puszkach (6-krotnie). Udział przetworów w łącznej wartości eksportu produktów ogrodniczych spadł z 75 do 65%. Wartość importu przetworzonych owoców i warzyw zwiększyła się ponad 4-krotnie do 917 mln USD (tab. 2). Najbardziej wzrosła wartość przywozu mrożonych przetworów z warzyw gotowych do spożycia, suszy oraz mrozonek owocowych.

W latach 2002-2013 średnioroczne tempo wzrostu wartości eksportu przetworów owocowych kształtowało się na poziomie 11,5%, zaś warzywnych 14,1%. Dynamika wzrostu importu wynosiła odpowiednio: 16,6 i 14,4% rocznie. Saldo handlu zagranicznego przetworami owocowymi i warzywnymi było dodatnie. Ujemne było jedynie saldo obrotów konserwami owocowymi, suszami owocowymi oraz przetworami pomidorowymi (poza keczupem).

Tabela 1. Polski eksport przetworów owocowych i warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Przetwory owocowe	570,3	709,8	724,3	750,4	585,7	972,8	1167,4	1476,2
mrozonki	238,0	280,4	277,6	294,5	262,2	353,7	455,5	534,6
susze	2,1	3,2	3,1	6,0	8,2	14,0	15,2	18,1
konserwy	15,3	47,6	55,4	53,8	21,8	81,4	117,7	130,6
dżemy i przeciery	25,5	29,2	28,6	29,6	35,4	49,8	61,1	67,3
soki	288,0	348,0	358,6	365,8	257,3	472,7	517,0	724,8
pozostałe	1,4	1,4	1,0	0,7	0,8	1,2	0,9	0,8

² Udział w eksporcie (i produkcji) artykułów o wyższym stopniu przetworzenia jest jednym z kryteriów branych pod uwagę przy ocenie konkurencyjności poszczególnych gospodarek (a zatem i ich sektorów) dokonywanych przez Międzynarodowe Forum Ekonomiczne. Według tych ocen za konkurencyjne uważa się kraje, w których udział produktów przetworzonych w eksporcie przekracza 70%.

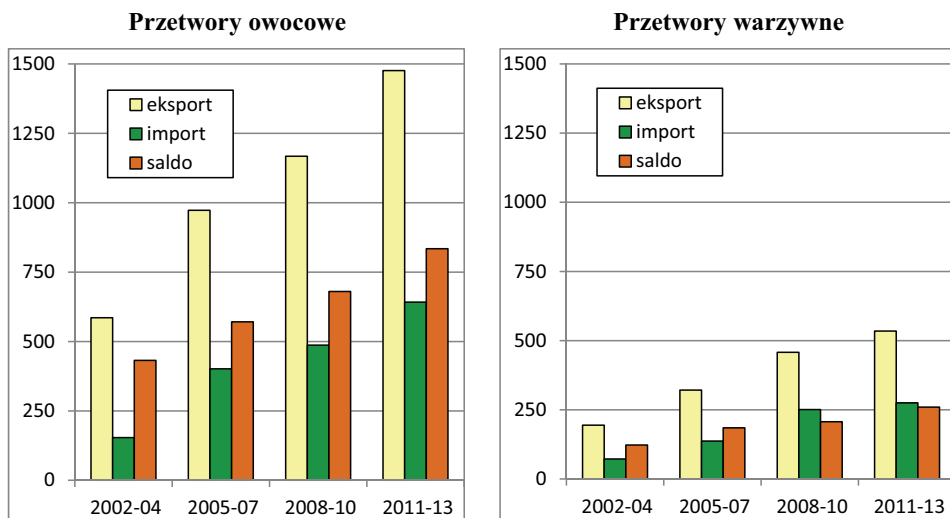
cd. tab. 1

Przetwory warzywne	348,6	436,7	488,1	596,0	194,4	321,3	457,7	534,7
mrożonki	269,5	320,4	340,0	402,1	129,8	191,5	245,8	282,8
susze	12,8	15,6	20,2	26,5	22,4	35,4	47,1	52,7
marynaty	22,4	33,4	33,2	38,6	17,0	33,3	43,4	44,2
konserwy	18,4	23,8	34,5	47,0	13,6	24,5	51,0	63,5
przetwory pomidorowe	5,7	17,2	32,2	45,2	4,9	20,0	45,4	63,0
kwaszonki	14,9	14,2	10,4	13,2	4,4	6,4	6,8	7,9
pozostałe	4,9	12,1	17,6	23,4	2,3	10,2	18,2	20,6
RAZEM	919,0	1146,5	1212,4	1346,4	780,1	1294,1	1625,1	2010,9

Źródło: na podstawie danych CIHZ (Centrum Informatyki Handlu Zagranicznego) i MF (Ministerstwo Finansów).

W polskim eksporcie przetworzonych owoców i warzyw dominują mrożonki, ale ich udział w łącznej wartości sprzedaży zmniejszył się z 51% w latach 2002-2004 do 41% w okresie 2011-2013 (rys. 2 i 3). Niższy był także udział dżemów, marmolad, galaretek i przecierów owocowych (spadek z 5 do 3%). Wzrosło znaczenie soków zagęszczonych (z 29 do 33%), konserw owocowych (z 3 do 6%), przetworów pomidorowych (z 1 do 3%) oraz konserw warzywnych (z 2 do 4%). Nie zmienił się udział w eksporcie suszonych owoców i warzyw (4%) oraz marynat warzywnych (2%).

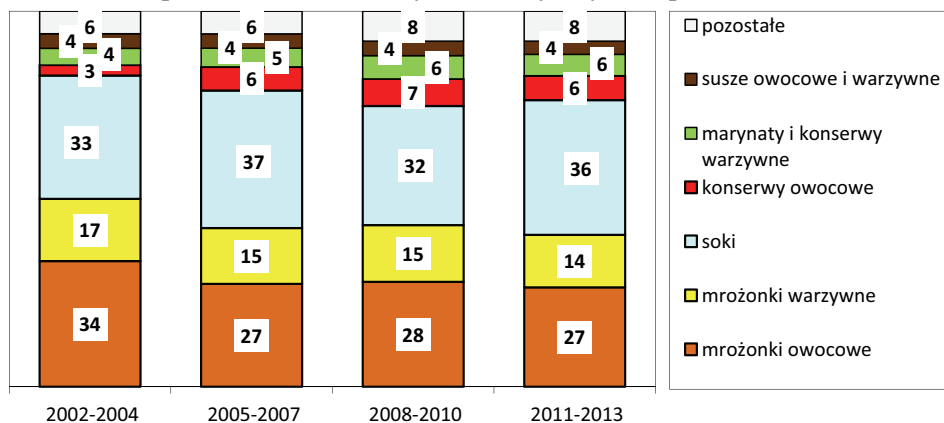
Rys 2. Handel zagraniczny przetworami owocowymi i warzywnymi w mln USD

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Mrożonki owocowe i warzywne oraz zagęszczone soki owocowe stanowiły razem 73% łącznej wartości sprzedaży przetworów owocowych i warzywnych, wobec 80% w latach 2002-2004. O dominacji tych produktów w strukturze eksportu zdecydowało przede wszystkim zapotrzebowanie zagranicznych rynków zbytu, głównie krajów „starej” Wspólnoty. Po przystąpieniu Polski do UE widoczne jest jednak stopniowe obniżanie udziału mrożonek (zwłaszcza mrożonek owocowych) i wzrost znaczenia eksportu (oraz reeksportu) konserw owocowych, a także marynat i konserw warzywnych.

Rys. 3. Struktura towarowa wartości polskiego eksportu przetworów owocowych i warzywnych w procentach

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

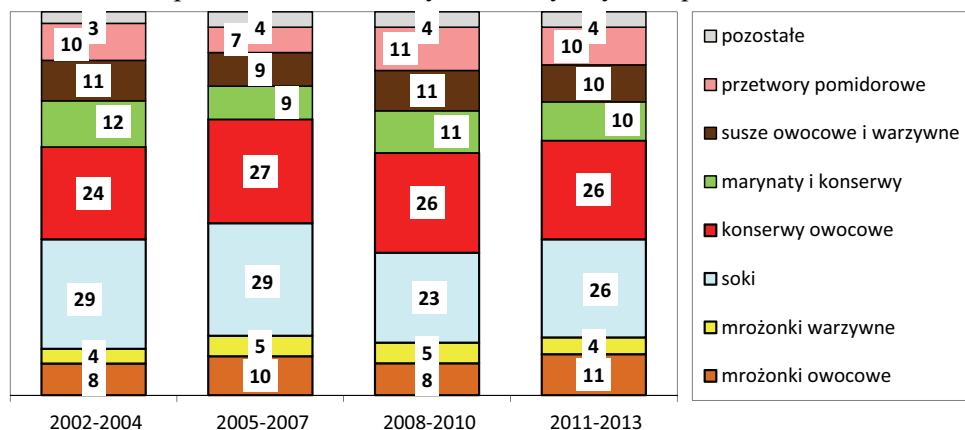
W imporcie przetworów owocowych i warzywnych do Polski najważniejsze miejsce zajmują soki, których udział w łącznej wartości przywozu zmniejszył się z 29% w latach 2002-2004 do 26% w 2011-2013 (w imporcie soków nastąpiły jednak istotne zmiany – obniżył się udział soków z owoców cytrusowych, a wzrósł zagęszczonego soku jabłkowego) (tab. 2) i (rys. 4). Udział konserw owocowych zwiększył się z 24 do 26%, a mrożonek owocowych i warzywnych z 12 do 15%. Nie zmienił się natomiast udział przetworów pomidorowych (10%), marynat (2%) oraz dżemów i przecierów (2%). Zmalało znaczenie suszy owocowych i warzywnych (z 11 do 10%) oraz konserw warzywnych (z 6 do 5%).

Tabela 2. Polski import przetworów owocowych i warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Przetwory owocowe	149,7	276,1	275,0	322,1	154,1	401,7	487,2	641,9
mrożonki	14,8	28,4	31,3	43,3	18,7	54,8	61,5	98,3
susze	6,4	12,3	13,0	15,8	11,2	26,3	38,1	46,7
owoce w puszkach	63,2	112,7	111,5	109,1	54,6	146,1	192,7	237,2
dżemy i konfitury	2,7	7,8	9,1	8,7	4,3	14,6	19,5	21,5
soki	61,8	114,1	108,7	143,6	64,7	158,6	173,3	235,8
pozostałe	0,8	0,8	1,4	1,6	0,6	1,3	2,1	2,4
Przetwory warzywne	76,6	128,3	197,3	209,6	72,0	136,6	250,8	275,0
mrożonki	11,8	29,8	36,8	38,3	8,7	28,7	39,8	40,2
susze	7,4	10,2	17,0	17,9	12,7	20,8	39,5	42,2
marynaty	6,4	9,9	17,1	15,0	4,8	9,8	20,3	19,6
konserwy	21,2	28,5	45,2	45,3	22,4	37,0	60,9	73,2
przetwory pomidorowe	28,1	45,5	75,9	87,2	21,9	35,8	83,6	90,6
pozostałe	1,7	4,4	5,3	5,9	1,5	4,5	6,7	9,2

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Rys. 4. Struktura towarowa wartości polskiego importu przetworów owocowych i warzywnych w procentach

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

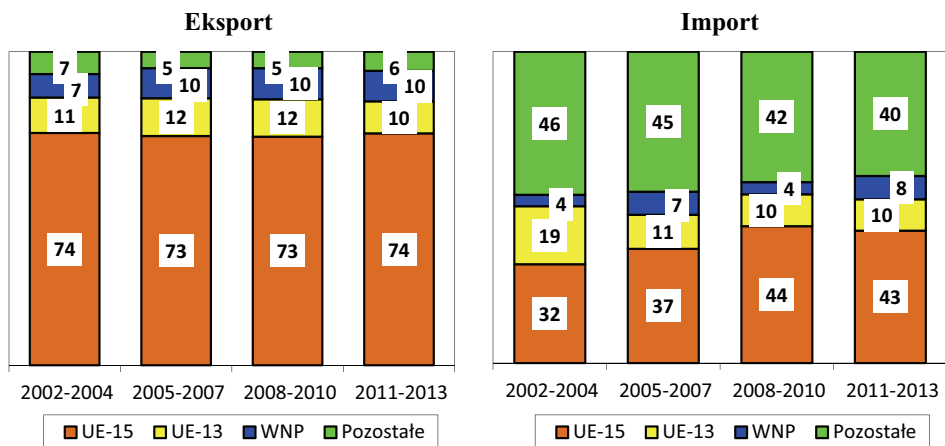
3. Geograficzna struktura polskiego eksportu i importu przetworów owocowych i warzywnych

W całym rozpatrywanym okresie najważniejszym odbiorcą przetworów owocowych i warzywnych z Polski były kraje UE-15. W latach 2011-2013 udział „starej” Wspólnoty w łącznej wartości eksportu przetworzonych owoców

i warzyw, tak jak w latach 2002-2004, wyniósł ok. 74%. Udział krajów UE-13 obniżył się natomiast z 11 do 10%, a krajów WNP wzrósł z 7 do 10% (rys. 5). W polskim imporcie przetworów udział krajów UE-15 wzrósł z 32 do 43%, zaś nowych krajów członkowskich zmniejszył się z 19 do 10%. Udział krajów WNP wzrósł z 4 do 8%, a pozostałych krajów obniżył z 46 do 40%.

Wartość eksportu przetworów owocowych w latach 2011-2013 wynosiła średnio 1,48 mld USD i była ponad 2,5-krotnie wyższa niż w okresie 2002-2004. W geograficznej strukturze eksportu przetworzonych owoców udział poszczególnych ugrupowań w całym rozpatrywanym okresie był dość stabilny. W odniesieniu do krajów UE-15 wskaźnik ten wahał się w granicach 78-80%, dla UE-13 wynosił 8-10%, dla WNP 6-7%, a dla pozostałych krajów 5-7%.

Rys. 5. Struktura geograficzna wartości polskiego eksportu i importu przetworów owocowych i warzywnych w procentach

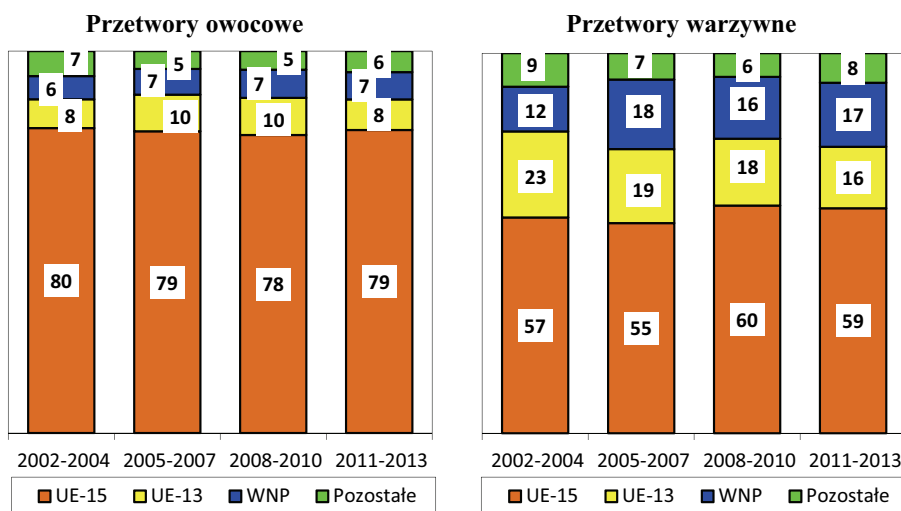
Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Najważniejszym odbiorcą polskich przetworów owocowych były Niemcy, choć ich udział w łącznej wartości eksportu systematycznie się zmniejszał – z 48% w latach 2002-2004 do 38% w okresie 2011-2013 (rys. 6). Obniżył się także udział Danii (z 5 do 2%) i Czech (z 3 do 2%), a wzrósł Holandii (z 7 do 10%), Wielkiej Brytanii (z 3 do 8%), Austrii (z 5 do 6%) oraz Francji i Belgii (dla obu tych krajów z 3 do 4%). Spośród krajów WNP najwięcej przetworzonych owoców trafiało do Rosji (wzrost udziału z 5 do 6%), a z grupy pozostałych krajów liczącymi się odbiorcami były Norwegia i USA.

Udział krajów UE-15 w łącznej wartości eksportu przetworów warzywnych w latach 2011-2013 wynosił 59%, wobec 57% w latach 2002-2004 (rys. 6). Spośród krajów „starej” Wspólnoty obniżył się udział Niemiec (z 28 do

23%) i Holandii (z 10 do 5%), a wzrost Wielkiej Brytanii (z 5 do 10%) oraz Francji i Belgii. Zdecydowanie zmalał udział nowych krajów członkowskich UE (z 23 do 16%). Najbardziej zmniejszył się udział Litwy i Czech. Znaczenie krajów WNP wzrosło z 12 do 17%, a pozostałych krajów obniżyło się z 9 do 8%. Wartość eksportu przetworów warzywnych do Rosji była 4-krotnie wyższa i wyniosła 70,5 mln USD, a jej udział zwiększył się z 9 do 13%. Wyższy był też udział Białorusi, a nieznacznie niższy Ukrainy. Z pozostałych krajów największym odbiorcą przetworzonych warzyw były USA, Kanada oraz Mongolia (do Mongolii Polska sprzedaje głównie ogórki konserwowe – 83% łącznej wartości polskiego eksportu przetworów warzywnych do tego kraju).

Rys. 6. Struktura geograficzna wartości eksportu przetworów owocowych i warzywnych w procentach

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W imporcie przetworów owocowych najistotniejsze znaczenie miały „pozostałe kraje”, pomimo zmniejszenia ich udziału z 59 do 47%. Udział Brazylii w łącznej wartości przywozu przetworów z owoców obniżył się z 19 do 8%, a Tajlandii z 6 do 3%. Wzrósł natomiast udział Turcji (z 6 do 15%) i Chin (z 4 do 5%). Import przetworów owocowych z krajów UE-15 stanowił 35% łącznej wartości przywozu, wobec 30% w latach 2002-2004. Znaczenie Niemiec wzrosło z 5 do 11%, a Grecji zmalało z 10 do 4%. Zwiększył się udział importu z UE-13 (z 7 do 8%) i z krajów WNP (z 5 do 11%). Z Turcji Polska sprowadza przede wszystkim mieszanki suszonych owoców i orzechów oraz suszone morele, z Chin – orzeszki ziemne w puszkach, koncentrat jabłkowy i mrożone truskawki, z Brazylii – koncentrat soku pomarańczowego, a z Tajlandii – ananasy w puszkach i sok ananaso-

wy. Dostawy z Niemiec obejmowały głównie suszone owoce, przetwory z orzechów i konserwy owocowe, zaś z Grecji – brzoskwinie i nektaryny w puszkach.

W geograficznej strukturze przywozu przetworów warzywnych nastąpiły istotne zmiany. Udział krajów UE-15 wzrósł z 37 do 61%, a UE-13 zmniejszył się z 45 do 15%. Przywóz przetworów z warzyw z krajów WNP był minimalny. W ostatnich latach największy był udział dostaw z Chin – 17% wartości przywozu, wobec zaledwie 9% w latach 2002-2004. Z Chin Polska sprowadza głównie koncentrat pomidorowy i suszone warzywa. Udział Hiszpanii wzrósł z 3 do 14%, Niemiec z 5 do 14%, a Włoch z 5 do 13%. Import z Hiszpanii dotyczył przede wszystkim przetworów z oliwek, koncentratu pomidorowego i suszy warzywnych, z Niemiec – ogórków konserwowych, suszonych warzyw, mrożonych dań gotowych i koncentratu pomidorowego, a z Włoch – przetworów pomidorowych, zwłaszcza pomidorów w puszkach i koncentratu. Najbardziej, głównie w wyniku niższego importu suszonych warzyw, koncentratu pomidorowego oraz konserw i marynat warzywnych, zmniejszyło się znaczenie przywozu z Węgier (z 35 do 13%).

4. Handel wybranymi przetworami owocowymi i warzywnymi

4.1. Mrożonki owocowe i warzywne

Mrożonki z owoców i warzyw odgrywają istotną rolę w polskim eksporcie produktów ogrodniczych. W latach 2011-2013 wartość ich eksportu stanowiła 26% łącznej wartości sprzedaży owoców, warzyw i ich przetworów, wobec 38% w latach 2002-2004. Spadek znaczenia mrozonek, mimo wzrostu wolumenu i wartości sprzedaży, był wynikiem szybszego wzrostu eksportu pozostałych przetworów oraz owoców i warzyw świeżych (głównie jabłek i pomidorów).

Polska jest największym w UE eksporterem mrozonek owocowych (głównie mrożonych truskawek, wiśni, malin, porzeczek i agrestu) oraz znaczącym eksporterem mrożonych warzyw (zwłaszcza mrożonej marchwi, cebuli, brokułów, kalafiorów i pomidorów).

Łączna wielkość eksportu mrożonych owoców i warzyw w okresie 2011-2013, w stosunku do średniej z lat 2002-2004, wzrosła o 37% do 696,6 tys. ton, a wartość sprzedaży zwiększyła się ponad 2-krotnie do 817,4 mln USD. Wyższa była sprzedaż większości rodzajów mrozonek (poza truskawkami i jagodami), a najbardziej wzrósł eksport mrożonej kukurydzy (ponad 5-krotnie) oraz mrożonych malin, groszku i pomidorów (tab. 3).

W latach 2011-2013 i 2008-2010 największy udział w łącznej wartości eksportu mrozonek owocowych i warzywnych (na poziomie 22-23%) miały „pozostałe warzywa mrożone” ujęte łącznie w zestawieniach statystycznych (m.in. marchew, cebula, kalafiory, brokuły, brukselka). W poprzednich okresach

w eksporcie dominowały mrożone truskawki, których udział w latach 2002-2004 wynosił 31%, a w okresie 2011-2013 ok. 19%. O mniejszym znaczeniu mrożonych truskawek w eksporcie zdecydowała przede wszystkim niższa produkcja krajowa, będąca rezultatem przestawiania się producentów na uprawę truskawek deserowych oraz rosnąca produkcja i eksport mrożonych truskawek z Chin, Maroka i Egiptu (ceny eksportowe mrożonych truskawek z tych krajów są konkurencyjne wobec oferty polskiej). Udział mrożonych wiśni wzrósł z 13 do 14%, a malin z 7 do 12%. Nie zmienił się udział mrożonych porzeczek (7%) i mrożonych mieszanek warzywnych (5%).

Tabela 3. Polski eksport mrozonek owocowych i warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Mrożonki owocowe	238,0	280,4	277,6	294,5	262,2	353,7	455,5	534,6
truskawki	100,2	116,5	96,4	78,4	120,3	137,5	144,9	152,6
maliny	19,8	31,1	44,4	53,7	27,0	45,8	113,9	101,8
wiśnie	55,3	60,8	63,6	69,8	52,9	64,6	70,4	117,9
porzeczki	30,7	33,8	35,4	44,1	27,9	31,2	46,5	59,7
pozostałe warzywa	32,0	38,2	37,8	48,5	34,1	74,6	79,8	102,6
Mrożonki warzywne	269,5	320,4	340,0	402,1	129,8	191,5	245,8	282,8
fasola	20,8	22,4	25,0	30,3	10,9	13,8	17,3	19,8
groszek	8,6	9,6	10,0	18,9	4,7	6,7	8,9	16,8
pozostałe strączkowe	2,7	9,0	11,2	4,7	1,5	4,7	7,1	4,1
kukurydza	2,1	4,6	5,0	11,0	1,7	4,0	5,0	10,8
pomidory	5,5	10,5	11,2	13,5	2,4	5,6	7,7	8,6
inne warzywa jednogatunkowe	198,5	213,8	231,7	279,7	90,3	126,0	162,5	183,4
mieszanki	31,3	50,5	45,9	44,0	18,3	30,7	37,3	39,3
RAZEM	507,5	600,8	617,6	696,6	392,0	545,2	701,3	817,4

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W całym omawianym okresie podstawowym rynkiem zbytu polskich mrozonek owocowych i warzywnych były kraje UE-15. W latach 2011-2013 ich udział w łącznej wartości eksportu mrozonek wynosił średnio 76% wobec 80% w latach 2002-2004 (tab. 4). Polskie mrożonki kierowane były głównie do Niemiec, ale udział tego kraju systematycznie się zmniejszał. Wartość eksportu na rynek niemiecki w latach 2011-2013 stanowiła średnio 33% sprzedaży mrożonych owoców i 24% sprzedaży mrożonych warzyw, wobec odpowiednio 44 i 29% w okresie 2002-2004. Spośród krajów „starej” Wspólnoty, będących znaczącymi odbiorcami mrozonek, obniżył się także udział Holandii. Wzrosło natomiast znaczenie Francji, Wielkiej Brytanii, Belgii i Szwecji. Udział nowych krajów członkowskich UE zmalał z 10 do 6%. Spośród państw UE-13 głównymi odbiorcami mrozonek były Czechy, Węgry i Litwa.

Udział WNP wyniósł 11%, wobec średnio 5% w latach 2002-2004, a pozostałych krajów wzrósł z 6 do 7%. Wartość eksportu do Rosji stanowiła w ostatnich latach 9% łącznej wartości sprzedaży mrozonek (16% mrożonych warzyw i 5% mrożonych owoców). Istotne znaczenie miał także eksport mrozonek do Ukrainy i Białorusi. Z pozostałych krajów liczącymi się odbiorcami były: Norwegia, Szwajcaria, Kanada, USA i Chiny.

Tabela 4. Główni odbiorcy mrozonek owocowych i warzywnych z Polski

Kraje	2002-2004 średnia			2011-2013 średnia		
	tys. ton	mln USD	% wartości	tys. ton	mln USD	% wartości
Ogółem	507,6	392,0	100	696,6	817,4	100
UE-15	392,7	311,8	80	489,7	620,1	76
Niemcy	190,5	153,7	39	195,3	244,7	30
Francja	29,6	23,3	6	60,9	70,0	9
Holandia	67,4	45,3	12	47,7	61,9	8
Belgia	22,9	17,9	5	54,3	63,2	8
Wlk. Brytania	25,9	19,1	5	53,6	56,4	7
Szwecja	15,7	15,7	4	20,3	42,1	5
Dania	17,2	17,0	4	18,7	27,1	3
Austria	7,2	6,8	2	12,7	20,3	2
UE-13	51,3	37,3	10	44,9	49,6	6
Czechy	17,7	10,7	3	17,3	16,3	2
Węgry	4,9	2,8	1	9,7	9,3	1
Litwa	20,9	17,8	5	3,5	4,4	1
Rumunia	0,4	0,3	0	3,0	4,4	1
WNP	36,2	19,0	5	125,7	90,6	11
Rosja	33,2	16,6	4	109,3	73,0	9
Ukraina	1,3	1,2	0	8,6	9,3	1
Białoruś	1,5	1,0	0	6,7	6,9	1
Pozostałe	27,4	24,0	6	36,3	57,1	7
Norwegia	4,2	5,3	1	6,4	14,1	2
Szwajcaria	2,9	3,6	1	2,7	5,5	1
Kanada	9,9	6,5	2	5,5	7,3	1
USA	2,2	2,1	1	0,0	0,0	0

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W eksporcie mrożonych owoców główną pozycję od lat stanowią mrożone truskawki, choć ich udział w łącznej wartości sprzedaży mrozonek owocowych obniżył się z 46% w latach 2002-2004 do 29% w okresie 2011-2013. Udział mrożonych malin wzrósł z 10 do 19% (najwyższy na poziomie 25% był w latach 2008-2010), a mrożonych wiśni z 20 do 22%. Udział porzeczek mrożonych nie zmienił się i wyniósł 11% (wzrosło znaczenie porzeczek czarnych, a zmniejszyło się porzeczek czerwonych).

W ostatnich latach mrożone truskawki kierowane były głównie do Niemiec (35% wolumenu ich eksportu), a także do Holandii, Francji, Belgii, Danii i Rosji. Maliny sprzedawane były przede wszystkim do Niemiec (34%), Belgii

(14%) oraz do Rosji, Szwecji i Holandii (po 7%), zaś mrożone wiśnie do Niemiec (32%) i Rosji (25%). Głównym rynkiem zbytu porzeczek mrożonych były Niemcy, Rosja, Holandia i Belgia.

Spśród mrozonek warzywnych największe znaczenie w eksporcie mają „pozostałe warzywa mrożone”, których udział w wartości eksportu mrozonek warzywnych obniżył się jednak z 70 do 65%, zaś w wolumenie sprzedaży z 74 do 70%. Największymi odbiorcami mrozonek z grupy „pozostałe warzywa mrożone” były w ostatnich latach: Niemcy, Francja, Wielka Brytania i Rosja. Wzrosły wolumen i wartość eksportu mrożonych pomidorów, kierowanych głównie do Niemiec i Belgii oraz papryki sprzedawanej przede wszystkim do Holandii, Rosji i Niemiec. Wyższy był eksport kukurydzy cukrowej (głównie do Wielkiej Brytanii i Rosji) oraz mrożonego szpinaku (do Rosji i Czech). Eksport mrożonych warzyw strączkowych zwiększył się o 68% do 53,9 tys. ton. Udział warzyw strączkowych w łącznej wartości sprzedaży mrozonek warzywnych wzrósł z 13 do 14% (wyższy był udział mrożonej fasolki, a niższy mrożonego groszku). Mrożona fasola była w ostatnich latach sprzedawana głównie do Rosji (47% wielkości eksportu) oraz Niemiec, Belgii i Holandii, a mrożony groszek do Niemiec, USA, Egiptu, Rosji i Wielkiej Brytanii.

Mrożone mieszanki warzywne w latach 2011-2013, podobnie jak w latach 2002-2004, stanowiły 14% łącznej wartości eksportu mrozonek warzywnych. Kierowane były głównie do Rosji oraz do Niemiec, Białorusi i USA.

Import mrozonek owocowych i warzywnych do Polski w okresie 2011-2013 zwiększył się 3-krotnie w relacji do średniej z lat 2002-2004 i wyniósł 81,6 tys. ton, a jego wartość wzrosła ponad 5-krotnie do 138,5 mln USD (tab. 5). Polska sprowadzała głównie mrożone jagody (29% łącznej wartości przywozu w latach 2011-2013, wobec 23% w latach 2002-2004). Zwiększył się udział mrożonych truskawek (z 10 do 11%) oraz warzyw pojedynczych z grupy „pozostałe” (z 8 do 11%), które w dużym stopniu wykorzystywane są w krajowej produkcji mrożonych mieszanek warzywnych. Wyższy był też przywóz mrożonego szpinaku, czerwonych porzeczek, wiśni oraz mrożonych warzyw strączkowych. Zmalał udział mrożonej kukurydzy (z 10 do 3%) i mrożonych porzeczek czarnych (z 6 do 3%). Nie zmienił się udział malin (6%).

Tabela 5. Polski import mrożonek owocowych i warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Mrożonki owocowe	14,8	28,4	31,3	43,3	18,7	54,8	61,5	98,3
jagody i borówki	4,7	8,7	6,7	10,9	6,2	29,7	19,0	40,3
truskawki	2,2	4,0	5,7	9,2	2,6	4,7	9,2	14,8
maliny	0,8	2,1	2,8	2,8	1,7	3,8	10,2	8,1
wiśnie	0,5	0,4	1,0	2,6	0,5	0,4	1,5	5,0
porzeczeki	1,0	2,5	3,2	3,2	1,8	4,0	10,7	8,6
pozostałe	5,6	10,7	11,9	14,6	5,9	12,2	10,9	21,5
Mrożonki warzywne	11,8	29,8	36,8	38,3	8,7	28,7	39,8	40,2
warzywa strączkowe	1,1	6,6	7,5	4,8	0,7	6,1	8,1	5,1
kukurydza	0,8	2,5	4,7	8,6	0,6	2,0	4,4	7,4
szpinak	4,4	6,2	4,7	4,3	2,9	5,1	4,7	4,8
papryka	1,9	3,5	5,0	3,7	1,5	4,1	6,3	4,2
inne warzywa jednogatunkowe	3,3	10,2	14,2	15,9	2,7	10,3	15,2	16,9
mieszanki	0,3	0,8	0,7	1,0	0,3	1,1	1,1	1,8
RAZEM	26,6	58,2	68,1	81,6	27,4	83,5	101,3	138,5

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

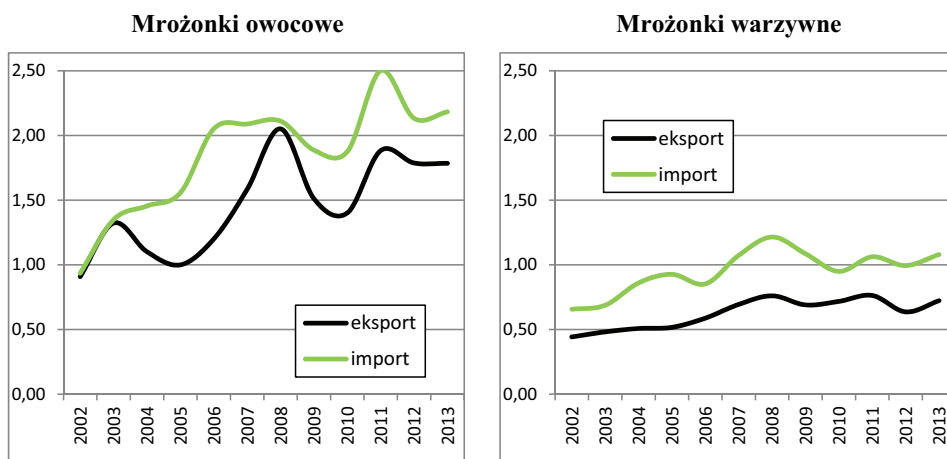
Głównym dostawcą mrożonek do Polski były kraje UE, choć ich udział w wartości przywozu zmniejszył się z 54 do 50%. Wzrosło znaczenie UE-15, zwłaszcza Holandii i Belgii, a obniżyło nowych krajów członkowskich, szczególnie Węgier (z 10 do 4%). Udział krajów WNP zmniejszył się z 27 do 23%, w tym Ukrainy z 20 do 12%. Wzrosło natomiast znaczenie Białorusi (z 6 do 10%). Z grupy pozostałych krajów zwiększył się udział Chin (z 6 do 8%), Serbii (z 2 do 7%) i Chile (z 2 do 3%). Z Holandii i Belgii Polska sprowadza głównie mrożone truskawki, szpinak i pozostałe warzywa pojedyncze. Węgry są głównym dostawcą mrożonej kukurydzy (ponad 70% łącznej wartości importu) oraz groszku, zaś Ukraina i Białoruś – mrożonych jagód. Chiny dostarczają do Polski przede wszystkim mrożone truskawki, Serbia – mrożone porzeczeki czerwone, maliny i wiśnie, natomiast Chile – mrożone maliny.

Średnie ceny w polskim eksporcie mrożonych owoców w latach 2011-2013 wynosiły 1,82 USD/kg, wobec 1,10 USD/kg w okresie 2002-2004 (najwyższe na poziomie 2,05 USD/kg były ceny w 2008 r. w rezultacie wzrostu cen mrożonych owoców po niskich zbiorach owoców jagodowych i wiśni w 2007 r.) (rys. 7). Średnie ceny w eksporcie mrożonek owocowych do UE-15 wzrosły z 1,11 do 1,96 USD/kg, UE-13 – z 1,17 do 1,96 USD/kg, zaś do krajów WNP z 0,74 do 0,83 USD/kg. Ceny eksportowe mrożonych warzyw zwiększyły się z 0,48 do 0,70 USD/kg. Średnie ceny w eksporcie do UE-15 wzrosły o 51% do 0,68 USD/kg, a do UE-13 – o 43% do 0,90 USD/kg. Ceny w eksporcie do krajów WNP zwiększyły się z 0,47 do 0,67 USD/kg.

W latach 2011-2013 wyższe od średnich z lat 2002-2004 były ceny niemal wszystkich gatunków mrożonek, a najbardziej (o ponad 50%) wzrosły ceny w eksporcie mrożonych truskawek, porzeczek czarnych, wiśni, jagód oraz mrożonego groszku, szpinaku i mieszanek warzywnych.

W imporcie średnie ceny mrożonek owocowych wzrosły o 80% do 2,27 USD, a mrożonek warzywnych o 42% do 1,05 USD/kg. Wyższe były ceny większości mrożonek, a najbardziej (ponad 2-krotnie) zwiększyły się ceny mrożonych porzeczek czerwonych i jagód. Zdecydowanie wyższe były też ceny warzyw strączkowych (zwłaszcza mrożonego groszku), kukurydzy, papryki, mrożonych truskawek, malin i czarnych porzeczek.

Rys. 7. Przeciętne ceny w eksporcie i imporcie mrożonek owocowych i warzywnych w USD/kg

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Import nie stanowi zagrożenia dla wzrostu produkcji i eksportu mrożonych owoców i warzyw w Polsce. Zwiększony przywóz większości gatunków realizowany jest w latach relatywnie niskiej podaży surowca w kraju. Dotyczy to głównie mrożonych owoców, a zwłaszcza wiśni i porzeczek. Rosnący import większości gatunków mrożonych warzyw, głównie kukurydzy i papryki, pozwala na wzrost produkcji i eksportu mrożonych mieszanek warzywnych. Przywóz niektórych gatunków mrożonek, zwłaszcza mrożonych malin, szpinaku czy groszku, ma charakter importu niezbędnego, bowiem cechy jakościowe tych mrożonek są inne od produkowanych z surowca krajowego. Ponadto ceny większości importowanych mrożonek owocowych i warzywnych są wyższe od produkowanych w kraju. Import nie przekracza 6% krajowej produkcji mrożonych warzyw i 10% produkcji mrożonych owoców.

4.2. Susze owocowe i warzywne

W latach 2011-2013 w porównaniu z latami 2002-2004 wielkość eksportu suszy owocowych i warzywnych wzrosła ponad 2-krotnie do 32,5 tys. ton, a wartość sprzedaży zwiększyła się z 30,6 do 70,8 mln USD (tab. 6). Średnioroczne tempo wzrostu wartości eksportu suszy w latach 2002-2013 wyniosło 11,0%.

Tabela 6. Polski eksport suszy owocowych i warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Susze owocowe	2,1	3,2	3,1	6,0	8,2	14,0	15,2	18,1
śliwki	0,1	1,0	1,0	0,9	0,1	2,8	3,3	3,1
jabłka	0,6	0,5	0,7	3,6	2,5	2,2	3,5	5,8
pozostałe owoce pojedyncze	0,5	0,2	0,5	0,6	1,3	2,1	2,9	4,0
mieszanki orzechów i owoców	0,9	1,5	0,9	0,9	4,3	6,9	5,5	5,2
Susze warzywne	12,8	15,6	20,2	26,5	22,4	35,4	47,1	52,7
cebula	0,7	0,4	5,7	11,0	1,0	0,5	3,9	6,7
marchew	7,1	7,9	6,2	6,6	10,5	13,8	15,1	16,3
pozostałe warzywa pojedyncze	0,2	0,3	0,4	1,0	0,1	0,2	0,6	1,1
mieszanki	4,8	7,0	7,9	7,9	10,8	20,9	27,5	28,6
RAZEM	14,9	18,8	23,3	32,5	30,6	49,4	62,3	70,8

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W strukturze sprzedaży dominowały susze warzywne, których udział w wartości eksportu wzrósł z 73 do 74%. Zwiększył się udział suszonych mieszanek warzywnych (z 35 do 40%) i suszonej cebuli (z 3 do 9%). Obniżyło się natomiast znaczenie suszonej marchwi (z 34 do 23%) oraz mieszanek orzechów i owoców (z 14 do 7%). Udział suszonych jabłek pozostał na poziomie 8%.

Czołowym odbiorcą suszonych owoców i warzyw są kraje UE-15, których udział w wartości eksportu produktów tej grupy towarowej w latach 2011-2013 wyniósł 56% (o 5 p.p. więcej niż w okresie 2002-2004) (tab. 7). Zmniejszył się udział Niemiec (z 33 do 29%) i Holandii, a wzrósł Wielkiej Brytanii i Francji. Do krajów UE-13 trafiło 21% suszy, wobec 38% w latach 2002-2004. Niższy był udział Chorwacji (spadek z 9 do 8%), Czech (z 7 do 6%) oraz Rumunii i Węgier, a wyższy Słowacji. Udział krajów WNP zwiększył się z 5 do 11%, w tym Rosji z 4 do 7%. Z pozostałych krajów największe znaczenie miały USA (wzrost z 1 do 4%).

Tabela 7. Główni odbiorcy suszy owocowych i warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia			2011-2013 średnia		
	tys. ton	mln USD	% wartości	tys. ton	mln USD	% wartości
Ogółem	14,9	30,6	100	32,5	70,8	100
UE-15	7,9	15,4	51	23,1	39,6	56
Niemcy	5,4	10,2	33	8,5	20,9	29
Francja	0,5	1,1	4	0,9	3,4	5
Holandia	1,1	1,8	6	0,7	2,3	3
Wlk. Brytania	0,3	0,9	3	10,1	8,1	11
UE-13	5,3	11,6	38	4,7	14,8	21
Czechy	0,6	2,2	7	1,0	4,0	6
Węgry	1,0	1,6	5	0,6	1,9	3
Chorwacja	1,5	2,7	9	2,1	5,4	8
Rumunia	1,0	1,8	6	0,6	2,0	3
WNP	0,9	1,7	5	2,3	7,6	11
Rosja	0,7	1,2	4	1,7	5,2	7
Ukraina	0,1	0,4	1	0,4	1,8	2
Pozostałe	0,8	1,9	6	2,4	8,8	12
USA	0,1	0,3	1	0,8	3,1	4

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W latach 2011-2013 wielkość eksportu suszy owocowych wzrosła w porównaniu z latami 2002-2004 niemal 3-krotnie do 6 tys. ton, a wartość eksportu zwiększyła się 2,2-krotnie do 18,1 mln USD. Spośród suszy owocowych największe znaczenie mają suszone jabłka. Ich eksport wzrósł 3-krotnie do 3,6 tys. ton, a wartość sprzedaży zwiększyła się z 2,5 do 5,8 mln USD. Susz jabłkowy sprzedawany był w ostatnich latach głównie do Austrii (43% wielkości importu) i do Niemiec (40%). Sprzedaż suszonych mieszanek owoców i orzechów utrzymała się na poziomie 0,9 tys. ton, a wartość ich eksportu zwiększyła się o 21% do 5,2 mln USD. Mieszanki kierowane były głównie do Rosji, Czech, Turcji, Niemiec, Słowacji i Włoch. Zwiększył się wolumen i wartość eksportu sliwek suszonych. Głównym ich odbiorcą były Niemcy oraz Czechy, Wielka Brytania, Słowacja i Ukraina.

Wielkość eksportu suszy warzywnych zwiększyła się ponad dwukrotnie do 26,5 tys. ton, a wartość sprzedaży wzrosła z 22,4 do 52,7 mln USD. W grupie suszy warzywnych dominowały mieszanki warzywne i suszona marchew. Eksport mieszanek zwiększył się o 65% do 7,9 tys. ton, a wartość sprzedaży wzrosła z 20,9 do 28,6 mln USD. Eksport suszonej marchwi był natomiast o 7% niższy, zaś jego wartość zwiększyła się o 55% do 16,3 mln USD. Mieszanki warzywne trafiały głównie do Niemiec, Rosji, Chorwacji i Czech, a suszona marchew do Niemiec, Chorwacji, Francji, Holandii i USA.

Polski import suszy owocowych i warzywnych zwiększył się niemal 2,5-krotnie do 33,7 tys. ton, a jego wartość wzrosła z 23,9 do 89,0 mln USD (tab. 8). Wyższy był

import większości gatunków suszy (poza marchwią). W imporcie największy udział miały suszone śliwki (22% łącznej wartości przywozu, wobec 24% w latach 2002-2004) oraz mieszanki warzywne (wzrost z 16 do 21%). Zmalał udział suszonej cebuli (z 17 do 11%), pomidorów (z 15 do 11%) oraz suszonych moreli (z 13 do 9%).

Tabela 8. Polski import suszy owocowych i warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Susze owocowe	6,4	12,3	13,0	15,8	11,2	26,3	38,1	46,7
morele	1,4	2,5	2,2	2,4	3,0	5,1	7,5	8,2
śliwki	3,8	5,3	6,8	9,2	5,7	11,9	15,7	19,8
jabłka	0,4	1,2	1,0	0,8	0,6	2,2	3,0	3,2
pozostałe owoce pojedyncze	0,7	2,5	2,1	2,3	1,5	4,1	7,3	8,7
mieszanki orzechów i owoców	0,1	0,8	0,9	1,1	0,4	3,0	4,6	6,8
Susze warzywne	7,4	10,2	17,0	17,9	12,7	20,8	39,5	42,2
cebula	2,6	2,9	6,3	8,2	4,1	6,0	11,0	10,0
pomidory	1,0	1,2	2,3	2,3	3,5	3,8	9,9	9,6
marchew	0,8	1,6	0,9	0,6	0,9	1,4	1,4	1,1
pozostałe warzywa pojedyncze	0,1	0,3	0,6	0,3	0,4	0,5	2,8	2,7
mieszanki	2,9	4,2	6,9	6,5	3,8	9,1	14,4	18,8
RAZEM	13,8	22,5	30,0	33,7	23,9	47,1	77,6	88,9

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Udział dostaw z UE-15 w łącznej wartości importu zwiększył się z 21 do 39%, UE-13 obniżył z 11 do 6%, zaś krajów WNP pozostał na poziomie 1%. Udział pozostałych krajów obniżył się z 67 do 54%.

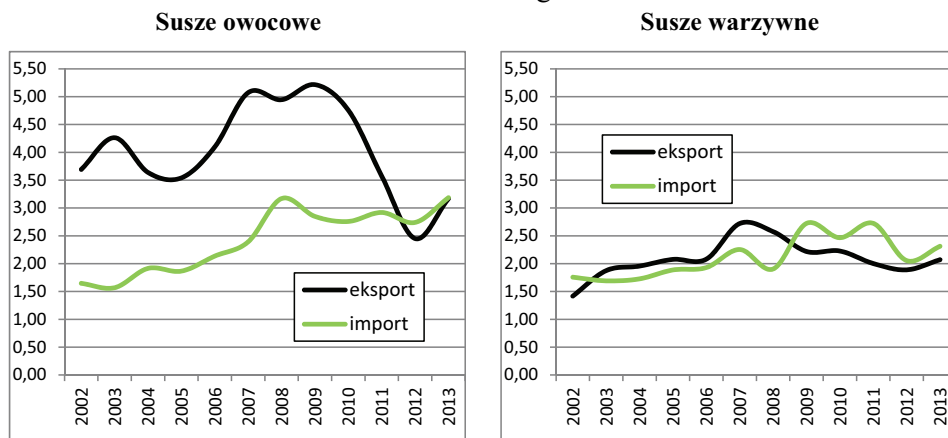
Głównym dostawcą suszy na polski rynek były Niemcy, których udział w łącznej wartości przywozu zwiększył się z 6 do 15%. Z Niemiec sprowadzamy głównie suszone mieszanki warzywne, mieszanki owoców i orzechów oraz suszoną cebulę i pomidory. Udział Chin wzrósł z 13 do 14%, a Chile z 10 do 14%. Chiny dostarczały do Polski mieszanki warzywne oraz susz jabłkowy, zaś Chile – suszone śliwki (blisko 60% wartości przywozu) oraz suszone jabłka i gruszki. Obniżył się udział Turcji (z 12 do 10%), Indii (z 6 do 5%) i Egiptu (z 8 do 4%). Z Turcji Polska sprowadzała przede wszystkim suszone morele i pomidory, z Indii suszoną cebulę (25% rozmiarów przywozu, wobec 39% w latach 2002-2004), a z Egiptu suszoną cebulę i mieszanki warzywne. Liczącymi się dostawcami suszonych owoców i warzyw (z udziałem powyżej 4% wartości) były także Francja, Hiszpania i USA.

Średnie ceny w eksporcie suszonych owoców obniżyły się z 3,87 do 3,01 USD/kg (rys. 8). Najwyższe ceny, na poziomie 5,07 USD/kg, były w 2007 r.,

a najniższe w 2012 r. – 2,45 USD/kg. Spadek średnich cen eksportowych w trzech ostatnich latach był efektem wzrostu udziału w eksporcie suszonych jabłek (z 27% w latach 2002-2004 do 60% w latach 2011-2013), których ceny były zdecydowanie niższe (spadek z 4,48 do 1,63 USD/kg). Ceny suszonych warzyw wzrosły z 1,75 do 1,99 USD/kg. Zwiększyły się ceny mieszanek warzywnych (z 2,25 do 3,62 USD/kg) oraz suszonej marchwi (z 1,47 do 2,48 USD/kg) i pomidorów (z 1,30 do 5,49 USD/kg), a obniżyły się ceny suszonej cebuli (z 1,36 do 0,61 USD/kg).

Ceny importowe suszonych owoców wzrosły z 1,74 do 2,96 USD/kg, a suszonych warzyw z 1,72 do 2,36 USD/kg. Najbardziej (ponad 2-krotnie) zwiększyły się ceny suszonych jabłek (z 1,49 do 3,93 USD/kg), gruszek oraz suszonych mieszanek warzywnych. Wzrosły też ceny importowe suszonej marchwi (z 1,14 do 1,97 USD/kg) i suszonych pomidorów (z 3,41 do 4,21 USD/kg). Niższe były natomiast ceny sprowadzanej do Polski suszonej cebuli (spadek z 1,57 do 1,22 USD/kg).

Rys. 8. Średnie ceny w eksporcie i imporcie suszy owocowych i warzywnych w USD/kg

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Saldo handlu zagranicznego suszonymi owocami było stale ujemne i w latach 2011-2013 wynosiło 28,6 mln USD, wobec 3 mln USD w okresie 2002-2004 (dodatknie w całym okresie było jedynie saldo obrotów suszem jabłkowym). Najbardziej pogłębiło się ujemne saldo w handlu suszonymi śliwkami – z 5,6 do 16,7 mln USD. Saldo handlu suszami warzywnymi jest stale dodatnie (wzrost z 9,7 do 10,5 mln USD). Wartości dodatnie notowane są dla większości rodzajów suszonych warzyw, poza suszoną cebulą i pomidorami.

W całym rozpatrywanym okresie eksport i import suszy owocowych i warzywnych wykazywały tendencję wzrostową. Utrzymanie tendencji wzrostowej

eksportu suszy, przede wszystkim suszy jabłkowych i warzywnych pozwoliłoby na wzrost zapotrzebowania na jabłka i warzywa krajowych zakładów zajmujących się tym kierunkiem przetwórstwa. Wzrost produkcji i eksportu suszy jabłkowych i warzywnych oznaczałby zmniejszenie strukturalnych nadwyżek na rynku tych produktów ogrodnich. Import suszonych owoców i warzyw nie stanowi zagrożenia dla wzrostu produkcji krajowej. Importowane susze produkowane z owoców i warzyw strefy umiarkowanej charakteryzują się inną jakością od wytwarzanych z surowca krajowego, a ponadto znaczny jest udział w polskiej sprzedaży zagranicznej suszy reeksportowanych. Dotyczy to przede wszystkim suszonych śliwek i cebuli.

4.3. Dżemy, galaretki, marmolady i przeciery owocowe

Eksport tej grupy produktów w latach 2011-2013 w relacji do średniej z lat 2002-2004 zwiększył się o 19% do 29,6 tys. ton (tab. 9). Wartość sprzedaży była o 90% wyższa i wyniosła 67,3 mln USD, co stanowiło odpowiednio 4,6 i 6,1% łącznej wartości eksportu przetworów owocowych. Średnioroczne tempo wzrostu wartości eksportu wynosiło 7,9%. Saldo obrotów było dodatnie i zwiększyło się z 31,1 do 45,8 mln USD.

W strukturze eksportu dominowały przetwory o zawartości cukru przekraczającej 30% masy, zwłaszcza przetwory z truskawek, których udział w wielkości eksportu dżemów, galaretek, marmolad i przecierów owocowych wynosił w ostatnich latach 16%, wobec 19% średnio w latach 2002-2004. Znaczący był też udział przetworów z malin (wzrost z 4 do 10%), a także wiśni i czereśni (5%). Zdecydowanie zmniejszył się natomiast udział dżemów, galaretek, marmolad i przecierów owocowych wytwarzanych z pozostałych owoców (poza cytrusowymi) – z 57 do 27%.

Tabela 9. Polski eksport dżemów, galaretek, marmolad i przecierów owocowych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Dżemy, galaretki, marmolady, przeciery	25,5	29,2	28,6	29,6	35,4	49,8	61,1	67,3
homogenizowane	0,2	1,7	5,3	5,8	0,3	2,8	11,0	11,6
o zawartości cukru > 30% masy	21,6	19,0	17,2	17,1	30,0	32,6	37,2	40,8
z truskawek	4,7	5,2	4,6	4,6	6,2	9,9	10,0	11,9
z malin	0,9	3,3	2,6	2,9	1,2	6,2	7,3	7,1
z wiśni i czereśni	1,4	1,4	1,9	1,5	2,0	2,5	3,4	3,7
pozostałe	3,7	8,5	6,1	6,7	5,1	14,4	12,9	14,9

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W geograficznej strukturze eksportu całej tej grupy towarowej miały miejsce duże zmiany. Przed akcesją do UE głównym odbiorcą tych produktów, z udziałem 65% w wartości sprzedaży, były kraje WNP (w tym Rosja – 62%) (tab. 10). W kolejnych latach udział WNP systematycznie się zmniejszał i w okresie 2011-2013 wynosił 16% (Rosji – 12%). Udział UE-15 zwiększył się z 9 do 50%, a UE-13 – z 15 do 17%. Spośród krajów Wspólnoty największymi importerami polskich dżemów, galaretek, marmolad i przecierów w ostatnich latach były Niemcy, Wielka Brytania, Belgia, Holandia oraz Czechy. Z pozostałych krajów odbiorców istotne znaczenie miały USA (6%). Przed akcesją w eksporcie produktów tej grupy towarowej dominowała sprzedaż do krajów WNP i krajów CEFTA dżemów, konfitur i marmolad gotowych do konsumpcji bezpośredniej. Po przystąpieniu do Wspólnoty eksport tych produktów do krajów WNP zasadniczo się zmniejszył, a kraje UE kupują w Polsce przede wszystkim przeciera, będące surowcem w zakładach przetwórczych w krajach odbiorcach.

Wzrost eksportu przecierów, tak jak suszy, pozwala na zagospodarowanie nadwyżek surowca. Zdecydowanie bardziej korzystny, z punktu widzenia sytuacji ekonomicznej przetwórców, ale też wyników handlu zagranicznego, jest wzrost eksportu przetworów o wyższym stopniu przetworzenia. Zwiększenie eksportu produktów wysoko przetworzonych, przy dużym nasyceniu rynków zbytu, wymaga jednak bardzo znaczących nakładów na promocję i reklamę w celu zbudowania marki eksportowanych produktów.

Tabela 10. Główni odbiorcy dżemów, galaretek, marmolad i przecierów owocowych

Wyszczególnienie	2002-2004 średnia			2011-2013 średnia		
	tys. ton	mln USD	% wartości	tys. ton	mln USD	% wartości
Ogółem	25,5	35,4	100	29,6	67,3	100
UE-15	2,8	3,0	9	14,7	33,3	50
Niemcy	1,0	0,6	2	6,3	9,9	15
Wlk. Brytania	0,1	0,1	0	3,0	7,6	11
Belgia	0,6	0,8	2	2,1	7,0	10
Holandia	0,0	0,0	0	1,4	4,3	6
UE-13	3,5	5,4	15	6,0	11,6	17
Czechy	1,0	1,7	5	2,3	4,7	7
Słowacja	0,1	0,2	0	1,0	1,7	3
WNP	16,3	22,9	65	3,8	10,5	16
Rosja	15,1	22,0	62	2,7	8,3	12
Ukraina	0,1	0,1	0	0,7	1,3	2
Pozostałe	2,9	4,1	11	5,1	11,9	17
USA	0,7	1,1	3	1,8	3,8	6

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Import dżemów i przecierów wzrósł z 2,7 tys. ton w latach 2002-2004 do 8,7 tys. ton w okresie 2011-2013, a jego wartość zwiększyła się 5-krotnie do

21,5 mln USD (tab. 11). W strukturze przywozu zwiększył się udział przetworów o zawartości cukru powyżej 30% masy (z 21 do 41%), obniżył się zaś przetworów homogenizowanych (z 26 do 15%). W imporcie dominują głównie przeciera wytwarzane z owoców innych stref klimatycznych.

Tabela 11. Polski import dżemów, galaretek, marmolad i przecierów owocowych

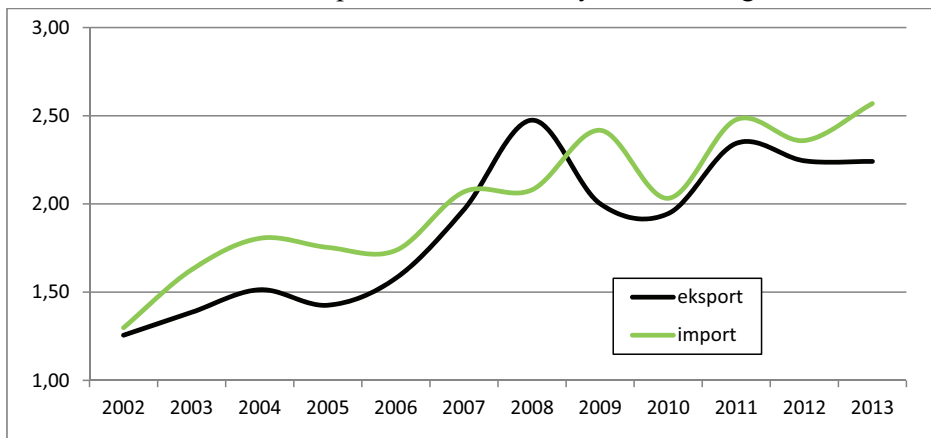
Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Dżemy, galaretki, marmolady, przeciera	2,7	7,8	9,1	8,7	4,3	14,6	19,5	21,5
homogenizowane	0,6	1,9	1,4	1,1	1,1	4,5	3,5	3,2
o zawartości cukru > 30% masy	0,6	1,7	3,7	3,2	0,9	3,0	8,3	8,8
z truskawek	0,2	0,6	0,8	0,7	0,3	0,9	1,7	1,5
z malin	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,1	0,3	0,5
z wiśni i czereśni	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,4	0,6
pozostałe	1,5	4,2	4,0	4,4	2,3	7,1	7,7	9,5

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Polska sprowadzała dżemy, galaretki, marmolady i przeciera przede wszystkim z krajów Wspólnoty, choć jej udział w wartości importu nieznacznie się obniżył i w latach 2011-2013 wynosił 86%. Wzrósł udział Niemiec (z 7 do 20%), Włoch (z 8 do 9%) oraz Hiszpanii i Holandii, a obniżył się Czech (z 17 do 8%), Węgier (z 8 do 1%), Francji (z 19 do 11%) i Grecji (z 13 do 3%). Z grupy pozostałych krajów największe znaczenie miała Turcja (wzrost z 3 do 7%).

Średnie ceny eksportowe dżemów, galaretek i przecierów wzrosły z 1,39 USD/kg średnio w latach 2002-2004 do 2,27 USD/kg w okresie 2011-2013 (rys. 9). Najbardziej, ponad 2-krotnie do 2,28 USD/kg, zwiększyły się ceny w eksporcie do krajów UE-15. Ceny do nowych krajów członkowskich wzrosły o 27% do 1,93 USD/kg, a w eksporcie realizowanym na rynek WNP zwiększyły się z 1,41 do 2,78 USD/kg. Średnie ceny importowe wynosiły 2,47 USD/kg, wobec 1,59 USD/kg w latach 2002-2004.

Rys. 9. Przeciętne ceny w eksporcie i imporcie dżemów, galaretek, marmolad i przecierów owocowych w USD/kg

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

4.4. Konserwy owocowe

Łączny wolumen eksportu i reeksportu konserw owocowych wzrósł w latach 2011-2013 w relacji do średniej z lat 2002-2004 3,5-krotnie do 53,8 tys. ton, a wartość sprzedaży była 6-krotnie wyższa i wyniosła 130,6 mln USD (tab. 12). W największym stopniu zwiększyła się wartość eksportu mieszanek owoców i orzechów (19-krotnie).

Tabela 12. Eksport konserw owocowych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Konserwy owocowe	15,3	47,6	55,4	53,8	21,8	81,4	117,7	130,6
orzeszki ziemne	3,5	8,9	10,7	12,8	6,7	17,0	26,6	35,8
pozostałe orzechy	0,6	1,6	2,0	2,0	2,6	7,7	12,9	18,5
ananasy	0,1	0,8	0,9	0,6	0,1	1,2	1,5	1,0
owoce cytrusowe	0,0	0,2	0,4	0,4	0,1	0,3	0,7	0,8
gruszki	0,0	0,3	0,3	0,3	0,1	0,4	0,5	0,5
morele	0,1	0,7	0,9	0,4	0,1	1,2	1,7	0,8
truskawki	3,1	7,7	9,3	7,2	3,8	11,8	17,7	15,4
wiśnie i czereśnie	3,5	7,1	7,5	4,9	3,9	9,8	11,3	9,3
brzoskwinie	0,3	1,4	1,7	1,4	0,3	2,1	3,0	2,3
mieszanki	0,6	10,7	11,0	10,2	1,1	18,8	21,1	21,4
pozostałe	3,5	8,2	10,7	13,6	3,0	11,1	20,7	24,8

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Konserwy owocowe były w latach 2011-2013 eksportowane (i reeksportowane) głównie na rynek UE. Łącznie do krajów Wspólnoty trafiło ponad 71% wartości sprzedaży, wobec 73% w latach 2002-2004 (udział UE-15 obniżył się

z 45 do 40%, a UE-13 wzrósł z 28 do 31%) (tab. 13). Zmniejszył się udział Niemiec, Wielkiej Brytanii i Węgier, a wzrósł Holandii, Czech i Rumunii. Udział krajów WNP zwiększył się z 21 do 24% (w tym Rosji z 4 do 18%).

Tabela 13. Główni odbiorcy konserw owocowych

Kraje	2002-2004 średnia			2011-2013 średnia		
	tys. ton	mln USD	% wartości	tys. ton	mln USD	% wartości
Ogółem	15,3	21,8	100	53,8	130,6	100
UE-15	8,2	9,8	45	22,3	52,5	40
Niemcy	5,5	6,0	28	10,6	23,2	18
Holandia	0,9	1,2	5	6,1	12,8	10
UE-13	3,4	6,0	28	14,9	40,2	31
Czechy	1,1	1,7	8	4,5	12,5	10
Rumunia	0,6	1,0	4	2,9	8,2	6
Słowacja	0,2	0,8	4	1,9	5,4	4
WNP	2,1	4,5	21	13,1	31,3	24
Rosja	0,6	0,9	4	10,1	23,2	18
Ukraina	0,7	1,8	8	2,3	6,4	5
Pozostałe	1,6	1,5	6	3,5	6,6	5
Mongolia	0,8	0,5	2	1,9	3,0	2

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W sprzedaży konserw owocowych w całym omawianym okresie dominowały przetwory z orzechów, których eksport wzrósł z 4,1 tys. ton w 2002-2004 do 14,8 tys. ton w latach 2011-2013, a wartość była blisko 6-krotnie wyższa i wynosiła 54,3 mln USD. Udział tych przetworów w łącznej wartości eksportu konserw owocowych obniżył się nieznacznie – do 42% (najniższy na poziomie 30% był w latach 2005-2007). Zdecydowanie zwiększył się natomiast udział mieszanek owoców i orzechów (z 5 do 16%). Wyższy był też udział ananasów, owoców cytrusowych, moreli i brzoskwiń w puszkach. Znacząco obniżył się udział puszkowanych wiśni i czereśni – z 18 do 7% oraz truskawek – z 17 do 12%. Eksport konserw z wiśni i czereśni był o 40% wyższy i wyniósł 4,9 tys. ton, a wartość ich sprzedaży wzrosła z 3,9 do 9,3 mln USD. Sprzedaż konserw z truskawek zwiększyła się odpowiednio: 2,3-krotnie do 7,2 tys. ton i ponad 4-krotnie do 15,4 mln USD. Tempo wzrostu eksportu konserw wytwarzanych z owoców południowych i orzechów było więc wyższe niż konserw produkowanych z owoców strefy umiarkowanej.

Przetwory z orzechów kierowane były głównie do Czech, Słowacji, Rumunii, Niemiec, Holandii, Rosji i Ukrainy. Mieszanki owoców i orzechów trafiły przede wszystkim na rynek Rosji, Niemiec, Finlandii i Czech, ananasy w puszkach do Rosji, Węgier i Rumunii, zaś brzoskwinie i nektaryny do Rosji, Litwy i Czech. Głównymi odbiorcami wiśni i czereśni w puszkach były Niemcy, Rosja, Mongolia i Holandia, a truskawek – Niemcy, Rosja, Finlandia i Holandia.

Import konserw owocowych w latach 2011-2013 był o 73% wyższy niż w okresie 2002-2004 i wynosił 109,1 tys. ton (tab. 14). Wartość przywozu wzrosła ponad 4-krotnie, osiągając rekordowy poziom 237,2 mln USD. W największym stopniu, ponad 9-krotnie do 128,6 mln USD, zwiększył się import przetworów z orzechów. Ich udział w łącznej wartości przywozu konserw owocowych wzrósł z 25 do 54%. Mimo wyższego importu zmniejszył się natomiast udział brzoskwiń (z 31 do 12%) i ananasów w puszkach (z 18 do 9%), a także puszkowanych owoców cytrusowych, moreli i mieszanek owocowych. Nie zmienił się udział konserw z truskawek oraz produkowanych z wiśni i czereśni.

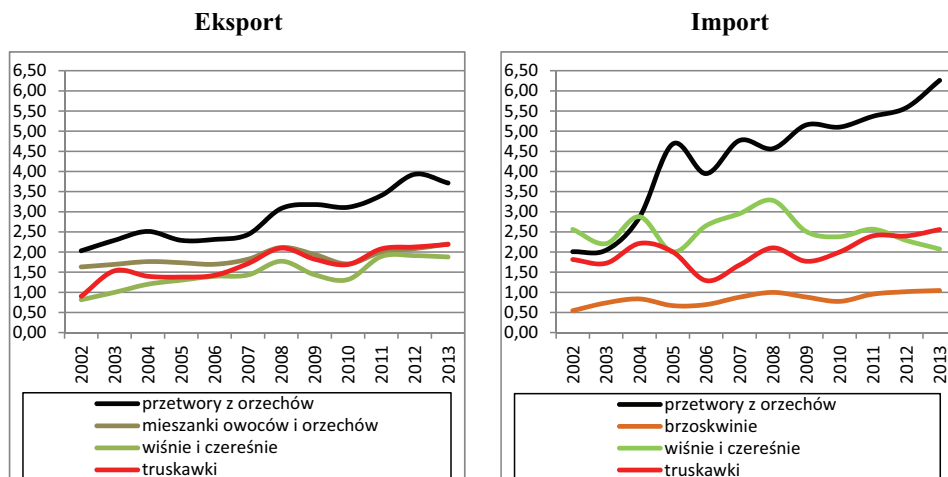
Tabela 14. Import konserw owocowych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Konserwy owocowe	63,2	112,7	111,5	109,1	54,6	146,1	192,7	237,2
orzeszki ziemne	2,9	7,7	7,3	7,9	5,0	12,7	19,0	22,5
pozostałe orzechy	3,0	8,7	11,4	14,4	8,9	60,2	72,9	106,1
brzoskwinie	24,6	33,5	31,1	27,6	17,1	25,1	27,5	27,6
ananasy	16,4	22,3	21,3	18,7	10,1	16,6	22,6	21,7
owoce cytrusowe	1,8	3,0	2,9	1,7	1,9	3,3	3,6	2,6
gruszki	0,9	2,0	1,6	1,4	0,7	1,8	2,1	1,9
morele	1,2	1,3	1,3	0,9	1,2	1,5	1,8	1,3
truskawki	0,5	2,4	2,1	1,5	1,1	3,8	4,1	3,7
wiśnie i czereśnie	0,4	0,7	1,0	2,1	0,9	1,8	2,8	4,6
mieszanki	1,7	2,1	2,4	1,7	1,7	2,5	4,1	3,9
pozostałe	9,8	29,0	29,1	31,2	6,0	16,8	32,2	41,3

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Przeciętne ceny większości konserw owocowych w latach 2002-2013 wykazywały tendencję wzrostową (zwłaszcza ceny w imporcie i eksporcie przetworów z orzechów). Średnie ceny eksportowe konserw owocowych wzrosły z 1,42 USD/kg w latach 2002-2004 do 2,43 USD/kg w latach 2011-2013. Ceny przetworów z orzechów zwiększyły się z 2,29 do 3,68 USD/kg, a mieszanek owoców i orzechów z 1,74 do 2,09 USD/kg (rys. 10). Średnie ceny w eksporcie zarówno truskawek w puszkach, jak i wiśni oraz czereśni wzrosły o 71% do odpowiednio 2,13 i 1,89 USD/kg. W imporcie ceny tych produktów utrzymywały się na wyższym poziomie. W przywozie truskawek wzrosły z 1,96 do 2,46 USD/kg, a wiśni i czereśni obniżyły się z 2,56 do 2,24 USD/kg. Najbardziej, niemal 2,5-krotnie do 5,76 USD/kg, wzrosły ceny importowe przetworów z orzechów.

Rys. 10. Przeciętne ceny w eksporcie i imporcie konserw owocowych w USD/kg

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Saldo obrotów konserwami owocowymi było stale ujemne i pogłębiło się z 32,8 do 106,6 mln USD. Dodatkowo saldo notowano jedynie w handlu konserwami z truskawek (wzrost z 2,7 do 11,7 mln USD) oraz konserwami z wiśni i czereśni (wzrost z 3,0 do 4,7 mln USD).

Zagraniczna sprzedaż konserw owocowych z Polski obejmuje przede wszystkim eksport i reeksport konserw produkowanych z owoców południowych. Szanse wzrostu eksportu i reeksportu tych przetworów są oczywiście ograniczone dominacją na rynku światowym czołowych producentów i eksporterów. Tym niemniej dalsze zwiększanie produkcji i zagranicznej sprzedaży oznacza wzrost wykorzystania krajowych mocy przetwórczych i poprawę salda obrotów handlu zagranicznego przetworami owocowymi i wszystkimi produktami ogrodnictwa. Najistotniejsze znaczenie z punktu widzenia zagospodarowania krajowej bazy surowcowej oraz wzrostu udziału w podaży eksportowej produktów o wyższym stopniu przetworzenia ma wzrost eksportu konserw wytwarzanych z owoców krajowych, głównie z owoców kolorowych, śliwek oraz jabłek. Podobnie jak w odniesieniu do innych przetworów, import nie stanowi zagrożenia dla wzrostu krajowej produkcji i eksportu konserw owocowych – w tym również wytwarzanych z owoców strefy umiarkowanej.

4.5. Przetwory pomidorowe

W latach 2011-2013, w relacji do średniej z lat 2002-2004, łączny eksport przetworów pomidorowych zwiększył się niemal 8-krotnie do 45,2 tys. ton,

a jego wartość wzrosła blisko 13-krotnie do 63 mln USD (tab. 15). Udział keczupu nie zmienił się znacznie i wynosił 89%, udział koncentratu wzrósł z 2 do 9%, a pomidorów w puszkach zmalał z 6 do 3%. Keczup należał do produktów o najwyższej dynamice wzrostu eksportu po akcesji Polski do UE.

Tabela 15. Polski eksport przetworów pomidorowych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
pomidory w puszkach	0,5	1,8	1,7	1,6	0,3	1,6	1,7	1,6
koncentrat pomidorowy	0,1	0,9	2,5	3,1	0,1	2,9	4,9	5,5
keczup i sosy pomidorowe	5,1	14,5	28,0	40,5	4,5	15,5	38,8	55,9
RAZEM	5,7	17,2	32,2	45,2	4,9	20,0	45,4	63,0

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W latach 2011-2013 keczup eksportowany był głównie do krajów „starej” Wspólnoty. Sprzedaż do UE-15 stanowiła 75% łącznej wartości eksportu, wobec 38% w latach 2002-2004. Do najważniejszych odbiorców należały Niemcy, których udział w wartości sprzedaży zwiększył się z 9 do 35%, oraz Francja (wzrost z 4 do 13%) i Wielka Brytania (z 2 do 8%). Udział krajów UE-13 obniżył się z 52 do 22% (w tym Czech z 34 do 8%), a WNP z 5 do 1%. Koncentrat pomidorowy trafiał w latach 2011-2013 głównie do Węgier, Rosji, Grecji i Czech, a pomidory w puszkach – do Niemiec, Ukrainy i Rosji. Udział krajów UE-15 w łącznej wartości eksportu przetworów pomidorowych wzrósł z 38 do 70%, krajów UE-13 zmniejszył się z 49 do 25%, a krajów WNP z 6 do 3% (tab. 16).

Tabela 16. Główni odbiorcy przetworów pomidorowych

Kraje	2002-2004 średnia			2011-2013 średnia		
	tys. ton	mln USD	% wartości	tys. ton	mln USD	% wartości
Ogółem	5,7	4,9	100	45,2	63,0	100
UE-15	1,8	1,9	38	29,8	44,1	70
Niemcy	0,6	0,6	12	14,6	20,5	32
Francja	0,2	0,2	3	6,4	7,3	12
Wlk. Brytania	0,1	0,1	2	2,3	4,9	8
UE-13	3,3	2,4	49	13,3	15,7	25
Czechy	1,8	1,6	32	4,0	5,0	8
Węgry	0,6	0,3	6	6,4	7,1	11
WNP	0,2	0,3	6	1,4	2,1	3
Rosja	0,2	0,2	4	1,0	1,7	3
Pozostałe	0,4	0,3	7	0,7	1,1	2
USA	0,1	0,1	2	0,2	0,5	1

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

W latach 2002-2013 w imporcie przetworów pomidorowych dominował koncentrat pomidorowy (z udziałem w granicach 69-79% wartości przywozu), wykorzystywany w Polsce głównie do produkcji keczupu oraz sosów pomidorowych. W okresie 2011-2013 przywóz koncentratu wyniósł 66 tys. ton, wobec 19,6 tys. ton w 2002-2004. Wartość importu wzrosła z 15,6 do 66,4 mln USD (tab. 17).

W ostatnich latach Polska importowała koncentrat przede wszystkim z Chin (wzrost udziału w wartości importu z 17 do 46%) i z Włoch (wzrost z 6 do 21%), a także z Hiszpanii, Grecji i Niemiec. W okresie poprzedzającym akcesję Polski do UE największym dostawcą, z udziałem sięgającym 50%, były Węgry. W kolejnych latach udział tego kraju systematycznie się zmniejszał i w 2011-2013 wynosił zaledwie 4%.

Udział pomidorów w puszkach w łącznej wartości przywozu przetworów pomidorowych zwiększył się z 10 do 18%, a keczupu zmalał z 19 do 9%. Pomidory w puszkach sprowadzane były przede wszystkim z Włoch, Niemiec i Hiszpanii, a keczup z Czech, Niemiec, Włoch, Holandii i Belgii.

Tabela 17. Polski import przetworów pomidorowych

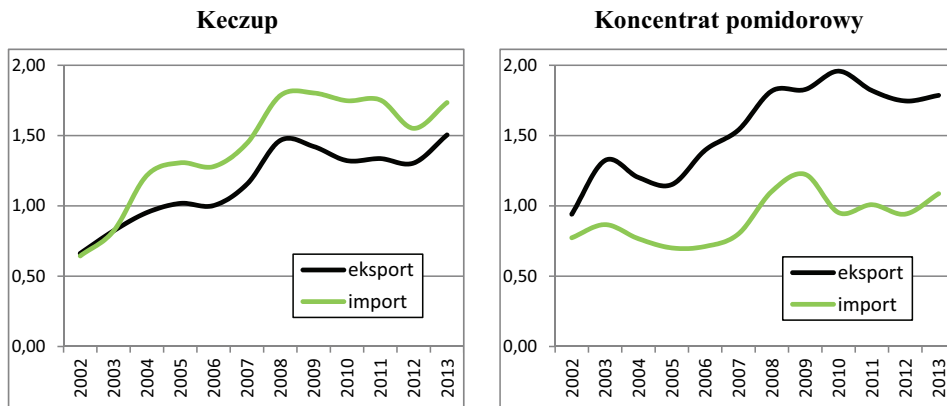
Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
pomidory w puszkach	3,1	5,9	11,9	16,4	2,1	4,6	12,1	16,1
koncentrat pomidorowy	19,6	36,9	59,7	65,9	15,6	27,5	63,9	66,4
keczup i sosy pomidorowe	5,4	2,7	4,3	4,9	4,2	3,7	7,6	8,1
RAZEM	28,1	45,5	75,9	87,2	21,9	35,8	83,6	90,6

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Średnie ceny w eksporcie keczupu wzrosły z 0,86 do 1,38 USD/kg (obniżyły się jedynie ceny keczupu sprzedawanego do WNP – z 1,75 do 1,66 USD/kg), zaś koncentratu pomidorowego zwiększyły się z 1,16 do 1,79 USD/kg (rys. 11). Najbardziej wzrosły ceny koncentratu sprzedawanego do krajów WNP – z 0,79 do 1,89 USD/kg. W eksporcie tego produktu do UE-15 ceny zwiększyły się z 1,34 do 2,48 USD/kg, a do UE-13 z 0,95 do 1,53 USD/kg.

Ceny importowe keczupu wzrosły z 0,77 USD/kg średnio w latach 2002-2004 do 1,67 USD/kg w okresie 2011-2013, koncentratu pomidorowego z 0,80 do 1,01 USD/kg, a pomidorów w puszkach – z 0,68 do 0,98 USD/kg.

Rys. 11. Przeciętne ceny w eksporcie i imporcie przetworów pomidorowych w USD/kg

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Ujemne saldo w handlu zagranicznym przetworami pomidorowymi zwiększyło się z 17 do 27,6 mln USD. Najbardziej pogłębiło się ujemne saldo obrotów koncentratem pomidorowym (z 15,5 do 60,9 mln USD). Dodatkowo saldo występuje jedynie w handlu keczupem i sosami pomidorowymi – wzrost z 0,2 do 47,8 mln USD.

Polska z uwagi na uwarunkowania przyrodniczo-klimatyczne nie może konkurować na światowym rynku koncentratu pomidorowego i pomidorów w puszkach z czołowymi producentami i eksporterami tych produktów. Natomiast nadal zwiększać się może eksport keczupu, produkowanego głównie z importowanego, tańszego od wytwarzanego w Polsce, koncentratu pomidorowego. Przewagę konkurencyjną produkcji keczupu w naszym kraju stanowią relatywnie niskie koszty produkcji na poziomie przetwórstwa.

4.6. Marynaty i konserwy warzywne

Łączny eksport konserw i marynat warzywnych był w latach 2011-2013 ponad 2-krotnie wyższy aniżeli w latach 2002-2004 i wyniósł 85,6 tys. ton, a jego wartość wzrosła 3,5-krotnie do 107,7 mln USD (tab. 18). Średnioroczna dynamika wzrostu wartości eksportu marynat warzywnych w całym rozpatrywanym okresie wynosiła 12,6%, zaś konserw warzywnych ok. 20%.

Tabela 18. Polski eksport marynat i konserw warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Marynaty	22,4	33,4	33,2	38,6	17,0	33,3	43,4	44,2
ogórki	12,6	16,1	15,8	19,8	8,7	15,5	18,7	20,6
papryka	0,6	0,8	1,1	1,2	0,6	1,0	1,6	1,7
Konserwy	18,4	23,8	34,5	47,0	13,6	24,5	51,0	63,5
grostek	2,8	2,6	2,6	7,1	1,7	1,8	2,6	7,4
fasola	0,3	0,6	0,4	1,4	0,2	0,9	0,8	1,7
kukurydza	0,7	1,7	4,4	6,6	0,6	1,5	5,4	7,6
oliwki	1,7	1,7	1,0	3,8	2,4	1,4	0,9	2,3
mieszanki warzywne	0,0	1,0	2,9	5,0	0,0	1,3	4,1	7,4
RAZEM	40,8	57,2	67,7	85,6	30,6	57,8	94,4	107,7

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Mimo wzrostu wolumenu sprzedaży udział ogórków konserwowych w wartości eksportu konserw i marynat obniżył się z 28 do 19%, a udział reeksportowanych oliwek spadł z 8 do 2%. Zwiększył się natomiast udział eksportu (i reeksportu) konserwowej kukurydzy (z 2 do 7%) i groszku (z 6 do 7%). Przed przystąpieniem Polski do UE eksport konserwowych mieszanek warzywnych był minimalny, zaś w latach 2011-2013 wartość ich sprzedaży stanowiła 7% łącznej wartości eksportu konserw i marynat warzywnych.

Największym odbiorcą ogórków konserwowych w ostatnich latach była Wielka Brytania, której udział w wartości sprzedaży wzrósł z 4 do 17%. Zwiększył się też udział Mongolii (z 5 do 12%) oraz Litwy (z 2 do 6%). Zmalało natomiast znaczenie Niemiec (z 24 do 14%) i USA (z 13 do 10%). Udział Rosji pozostał na poziomie 8%.

Groszek konserwowy kierowany był głównie na rynek rosyjski i litewski, zaś największymi odbiorcami konserw z kukurydzy były Niemcy, Rosja, Węgry i Litwa.

W łącznej wartości eksportu marynat warzywnych udział krajów UE wzrósł z 52 do 65%, a konserw warzywnych z 45 do 61% (tab. 19).

Tabela 19. Główni odbiorcy marynat i konserw warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia			2011-2013 średnia		
	tys. ton	mln USD	% wartości	tys. ton	mln USD	% wartości
MARYNATY						
Ogółem	22,4	17,0	100	38,6	44,2	100
UE-15	7,6	6,0	35	15,2	19,5	44
Niemcy	4,1	3,2	19	4,4	4,4	10
Dania	1,7	1,0	6	1,7	2,2	5
Wlk. Brytania	0,5	0,5	3	6,1	9,2	21
UE-13	4,6	3,0	17	10,4	9,4	21
Litwa	0,4	0,4	2	2,8	2,5	6
Czechy	1,8	1,2	7	2,3	2,0	5
WNP	1,9	1,2	7	4,3	4,6	10
Rosja	1,7	1,0	6	3,0	3,4	8
Pozostałe	8,3	6,8	41	8,7	10,7	25
USA	2,8	2,3	14	3,4	4,3	10
Mongolia	1,4	1,2	7	3,0	3,8	9
Kanada	1,6	1,1	7	0,7	0,8	2
KONSERWY						
Ogółem	18,4	13,6	100	47,0	63,5	100
UE-15	3,7	3,2	24	15,7	25,3	40
Niemcy	2,8	2,0	15	4,5	5,8	9
Holandia	0,1	0,1	1	4,3	8,0	13
Wlk. Brytania	0,2	0,2	2	2,9	5,0	8
UE-13	4,0	2,8	21	11,0	13,5	21
Litwa	0,4	0,4	3	2,8	3,1	5
Czechy	1,0	0,8	6	1,9	2,9	5
WNP	9,2	6,1	45	16,6	18,8	30
Rosja	6,2	2,9	21	10,2	14,3	23
Ukraina	1,9	2,3	17	3,8	2,2	4
Pozostałe	1,5	1,5	10	3,7	5,9	9
USA	0,7	0,7	5	1,4	1,9	3

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Wolumen importu marynat i konserw warzywnych wzrósł z 27,6 do 60,3 tys. ton, a jego wartość zwiększyła się blisko 3,5-krotnie do 92,8 mln USD (tab. 20). Najważniejszą pozycją pozostała kukurydza konserwowa, której udział w łącznej wartości przywozu zmniejszył się z 39 do 27% oraz oliwki – spadek udziału z 28 do 23%. Zmalał też udział marynowanej papryki, a wzrósł ogórków konserwowych i groszku.

W ostatnich latach konserwowa kukurydza sprowadzana była przede wszystkim z Węgier (ponad 80% wolumenu i wartości przywozu) oraz z Niemiec, Francji i Tajlandii, konserwowe oliwki z Hiszpanii (ponad 90%), Grecji i Włoch. Dostawcą konserwowej papryki były głównie Niemcy, Węgry i Turcja, ogórków – Niemcy, Indie i Węgry, a konserwowego groszku – Francja, Węgry i Niemcy.

Udział krajów UE-15 w imporcie marynat i konserw w latach 2011-2013 wynosił 60%, wobec 42% w okresie 2002-2004, a krajów UE-13 obniżył się z 49 do 30%. Największym dostawcą pozostały Węgry (spadek udziału w war-

tości sprzedaży z 47 do 28%), Hiszpania (spadek z 27 do 24%) oraz Niemcy (wzrost z 6 do 20%).

Tabela 20. Polski import marynat i konserw warzywnych

Wyszczególnienie	tys. ton				mln USD			
	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia	2002-04 średnia	2005-07 średnia	2008-10 średnia	2011-13 średnia
Marynaty	6,4	9,9	17,1	15,0	4,8	9,8	20,3	19,6
ogórki	1,4	3,2	7,0	5,4	1,1	2,9	7,7	6,3
papryka	3,9	4,4	5,1	5,1	2,5	3,7	5,9	6,3
Konserwy	21,2	28,5	45,2	45,3	22,4	37,0	60,9	73,2
kukurydza	13,1	15,5	18,2	18,6	10,5	15,3	23,0	25,0
oliwki	4,4	5,5	13,8	12,3	7,7	11,7	15,7	21,4
groszek	0,7	1,2	3,0	3,1	0,5	1,1	3,8	3,7
fasola	0,5	1,6	3,2	2,4	0,3	0,9	2,8	2,2
mieszanki warzywne	0,0	0,3	1,4	2,1	0,0	0,5	3,4	5,1
RAZEM	27,6	38,4	62,3	60,3	27,2	46,8	81,2	92,8

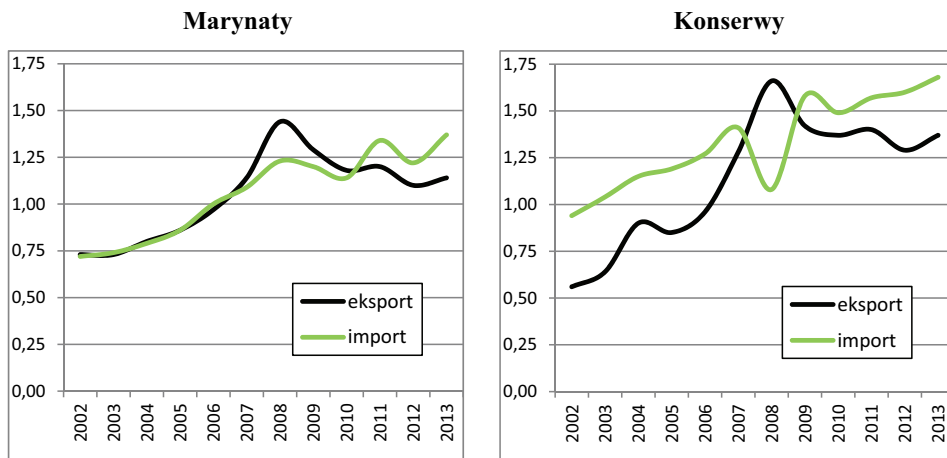
Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Średnie ceny w eksporcie marynat warzywnych wzrosły z 0,76 USD/kg w latach 2002-2004 do 1,14 USD/kg w okresie 2011-2013. Ceny konserw wzrosły z 0,74 do 1,35 USD/kg (rys. 12). Ceny importowe zwiększyły się odpowiednio z 0,75 do 1,31 USD/kg oraz z 1,06 do 1,62 USD/kg.

Ceny w eksporcie większości marynat i konserw warzywnych wykazywały tendencję wzrostową, jednak wahały się silnie w poszczególnych latach w efekcie zmienności podaży warzyw w Polsce i na rynkach europejskich. Średnie ceny eksportowe ogórków zwiększyły się z 0,69 USD/kg w latach 2002-2004 do 1,04 USD/kg w okresie 2011-2013, a papryki marynowanej z 1,02 do 1,39 USD/kg. Wzrosły ceny groszku konserwowego (z 0,59 do 1,05 USD/kg), kukurydzy (z 0,83 do 1,15 USD/kg) oraz mieszanek warzywnych (z 0,86 do 1,50 USD/kg).

Średnie ceny importowanych ogórków konserwowych w latach 2002-2004 i 2011-2013 były wyższe niż w polskim eksporcie i wynosiły odpowiednio 0,78 i 1,16 USD/kg.

Rys. 12. Przeciętne ceny w eksporcie i imporcie marynat i konserw warzywnych w USD/kg

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Dodatknie saldo handlu zagranicznego marynatami warzywnymi (głównie w wyniku wzrostu eksportu ogórków konserwowych) zwiększyło się z 12,2 do 24,6 mln USD. W obrotach warzywami konserwowymi saldo było stale ujemne i pogłębiło się z 8,8 do 9,7 mln USD.

Tak jak w odniesieniu do konserw owocowych duży jest udział w eksporcie konserw i marynat warzywnych produktów reeksportowanych i produkowanych z warzyw o relatywnie małym znaczeniu w produkcji krajowej (papryka, kukurydza) lub warzyw innych stref klimatycznych (oliwki, kapary). Zwiększa się także eksport konserw i marynat wytwarzanych z polskich ogórków, warzyw strączkowych, ale również z kabaczków, patisonów, cukinii czy dyni. Utrzymanie tendencji wzrostowej w eksporcie przetworów z tych warzyw, przy niewielkim zwiększaniu spożycia na rynku wewnętrznym, oznacza możliwość dalszego wzrostu powierzchni i zbiorów warzyw wykorzystywanych w ich produkcji. Większy eksport konserw i marynat wpłynie na silniejsze zarysowanie tendencji wzrostu udziału w zagranicznej sprzedaży produktów ogrodniczych, przetworów gotowych do bezpośredniej konsumpcji w krajach odbiorcach.

II. Światowy handel wybranymi przetworami owocowymi

1. Owoce mrożone

1.1. Rzeczowa i geograficzna struktura importu

Światowy wolumen importu mrożonych owoców w latach 2002-2013 zwiększał się w tempie 5,0% średniorocznie, a w tempie 11,5% rocznie rosła jego

wartość. W latach 2011-2013 średni światowy import mrożonych owoców wyniósł 2,1 mln ton, a jego wartość osiągnęła 4,2 mld USD, wobec odpowiednio 1,3 mln ton i 1,6 mld USD przeciętnie w latach 2002-2004 (tab. 21). W strukturze importu zmniejszył się w tych okresach udział mrożonych truskawek (z 32 do 28%) oraz mrożonych malin (z 20 do 8%), a wzrósł pozostałych mrożonek, w tym głównie mrożonych owoców południowych. Tempo wzrostu światowego importu mrożonych owoców południowych było w latach 2002-2013 większe niż produkowanych z owoców strefy umiarkowanej.

Największymi światowymi importerami brutto mrożonych owoców są kraje należące do Unii Europejskiej, przede wszystkim Niemcy, a także Francja, Holandia i Belgia, a spoza Wspólnoty USA, Japonia i Rosja. Największy wzrost importu mrożonych owoców w latach 2002-2004 miał miejsce w USA (tab. 21), a udział tego kraju w światowym przywozie zwiększył się z 13% w latach 2002-2004 do 15% w latach 2011-2013. Udział Niemiec spadł z 26 do 16%, Francji z 9 do 8%, a Japonii z 5 do 3%. Natomiast wzrósł z 10 do 12% łączny udział Holandii i Belgii. W obu tych krajach import brutto średnio w latach w 2011-2013 był ponad dwukrotnie wyższy niż w latach 2002-2004. Równie silny wzrost zanotowany został w imporcie do Polski, jednak udział naszego kraju nadal pozostaje niewielki i w latach 2011-2013 wynosił ok. 2%.

Tabela 21. Główni importerzy mrożonych owoców

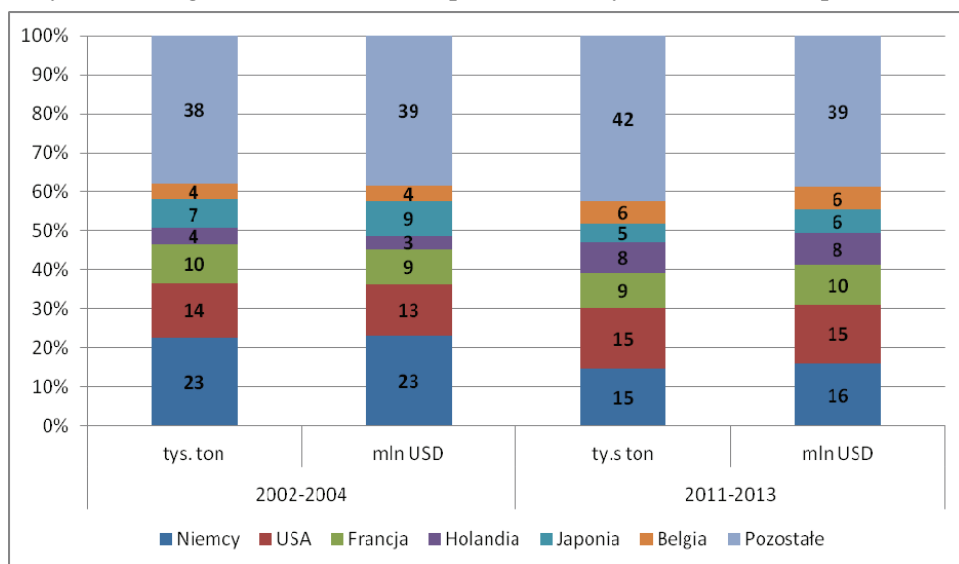
Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %
Ogółem	1247,9	100,0	1635,2	100,0	2133,3	100,0	4171,3	100,0
Niemcy	323,3	25,9	386,6	23,6	340,6	16,0	666,3	16,0
USA	162,3	13,0	209,1	12,8	312,5	14,6	637,4	15,3
Francja	115,1	9,2	164,6	10,1	161,0	7,5	369,7	8,9
Holandia	64,9	5,2	72,1	4,4	137,9	6,5	266,7	6,4
Belgia	57,5	4,6	74,2	4,5	116,8	5,5	233,9	5,6
Japonia	67,3	5,4	132,5	8,1	69,6	3,3	217,1	5,2
Kanada	47,7	3,8	64,2	3,9	82,0	3,8	188,5	4,5
Wlk. Brytania	56,5	4,5	84,2	5,1	63,3	3,0	142,8	3,4
Chiny	15,0	1,2	17,8	1,1	31,4	1,5	112,6	2,7
Austria	39,3	3,1	46,4	2,8	54,0	2,5	120,0	2,9
Polska	14,1	1,1	17,9	1,1	42,3	2,0	96,1	2,3

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Największym światowym importerem brutto mrożonych truskawek są USA, które zwiększyły swój udział w światowym imporcie z 14% w latach 2002-2004 do 15% w latach 2011-2013 (rys. 13). Spośród liczących się odbiorców wzrost importu i udziału w światowym rynku miał też miejsce w Holandii, Belgii

oraz Rosji. W latach 2011-2013 łączny udział tych krajów w światowym imporcie wynosił 17%, wobec 10% w latach 2002-2004. Zmniejszyła się natomiast import brutto w Niemczech, we Francji i Japonii. Udział Niemiec w światowym przywozie mrożonych truskawek zmniejszył się z 23 do 16%, Japonii z 7 do 6%, a Francji pozostał na poziomie 10%. Spadek importu w tych krajach spowodowany był, przy w miarę stabilnej produkcji mrożonych truskawek, zmniejszeniem popytu na rynku wewnętrznym. Udział Polski w światowym imporcie w latach 2011-2013 wynosił 1,5%. Spośród liczących się odbiorców mrożonych truskawek najwyższe ceny uzyskują dostawcy na rynkach Francji i Niemiec.

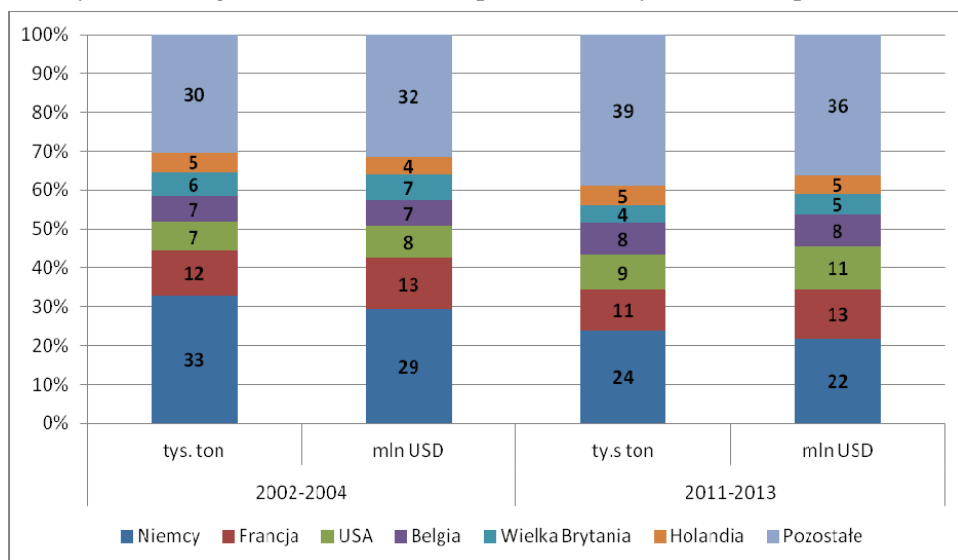
Rys. 13. Geograficzna struktura importu mrożonych truskawek w procentach

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Głównymi importerami mrożonych malin (łącznie z porzeczkami) są Niemcy i Francja. Udział tych krajów w światowym imporcie wynosił w latach 2011-2013 ok. 34% wobec 45% w latach 2002-2004 (rys. 14). Szybsze niż w tych krajach tempo wzrostu przywozu ma miejsce w USA, Belgii i Holandii. Obniża się natomiast przywóz realizowany przez Wielką Brytanię, Austrię i Włochy. W latach 2011-2013 łączny udział tych państw w imporcie mrożonych malin wyniósł 11% wobec 16% w latach 2002-2004. Udział Polski w światowym imporcie wzrósł z 0,7 do 2%. Najwyższe ceny płacone są przez odbiorców z USA, a najniższe przez importerów z Niemiec.

Rys. 14. Geograficzna struktura importu mrożonych malin w procentach

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Światowy import pozostałych mrozonek owocowych, w skład których wchodzi m.in. mrożone wiśnie i jagody, w okresie 2002-2013 zwiększał się w tempie o 6,2% średniorocznie. W latach 2002-2013 największe było tempo wzrostu tej szerokiej grupy mrozonek w USA, których udział w imporcie światowym wzrósł z 15% w latach 2002-2004 do 18% w latach 2011-2013. Udział Niemiec obniżył się z 25 do 16%. Wzrost importu w latach 2002-2013 miał miejsce w Holandii i Belgii oraz Kanadzie i Rosji. Zmniejsza się natomiast import brutto i netto we Francji i Wielkiej Brytanii.

1.2. Geograficzna struktura eksportu

W czołówce światowych eksporterów mrożonych owoców znajdują się Polska i Chiny. Udział Chin w światowym wolumenie eksportu wzrósł z 9% w latach 2002-2004 do 11% w latach 2011-2013, a udział Polski spadł z 20 do 15%. Eksport z Chin zwiększył się w tych okresach o 80% do 203 tys. ton, a z Polski o 22% do 288 tys. ton (tab. 22). Spośród pozostałych liczących się w świecie eksporterów brutto i netto najwyższe było tempo wzrostu eksportu z Holandii i Chile, a najniższe z Serbii i Meksyku.

Tabela 22. Główni eksporterzy mrożonych owoców

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %
Ogółem	1189,8	100,0	1426,9	100,0	1890,9	100,0	3860,8	100,0
Polska	236,5	19,9	260,7	18,3	287,8	15,2	519,8	13,5
Chiny	111,4	9,4	86,3	6,0	202,8	10,7	295,2	7,6
Serbia	108,2	9,1	121,6	8,5	144,2	7,6	292,3	7,6
Chile	58,0	4,9	79,9	5,6	118,9	6,3	316,2	8,2
Meksyk	77,6	6,5	58,6	4,1	111,9	5,9	170,3	4,4
Kanada	67,2	5,7	116,7	8,2	102,2	5,4	314,2	8,1
USA	64,5	5,4	89,0	6,2	105,9	5,6	243,0	6,3
Holandia	26,0	2,2	38,4	2,7	133,4	7,1	279,9	7,3
Belgia	57,5	4,8	89,8	6,3	84,4	4,5	201,8	5,2
Maroko	28,2	2,4	24,0	1,7	37,8	2,0	49,6	1,3
Hiszpania	38,8	3,3	40,8	2,9	44,2	2,3	74,1	1,9

Źródło: na podstawie danych Comtrade

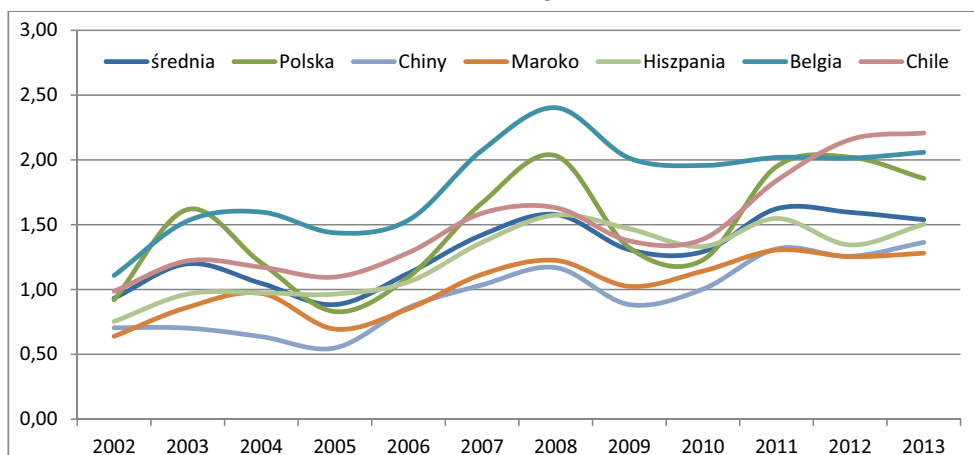
Czołowa pozycja Polski i Chin w światowym eksporcie mrożonych owoców wynika z dominacji tych krajów w eksporcie mrożonych truskawek, zajmujących pierwsze miejsce w międzynarodowych obrotach mrożonymi owocami. W latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 średni eksport mrożonych truskawek z Chin wzrósł o ponad 90% do 121 tys. ton, a udział tego kraju w światowym eksporcie zwiększył się z 17 do 22% (tab. 23). Natomiast eksport z Polski spadł aż o 28% do 77 tys. ton, co stanowiło 14% eksportu światowego. Spadek znaczenia Polski na światowym rynku mrożonych truskawek spowodowany był relatywnie wysokimi cenami w polskiej ofercie eksportowej. Średnio w latach 2011-2013 wyższe od Polski ceny oferowali jedynie dostawcy z Belgii i Chile (rys. 15). W latach 2002-2013 oprócz Chin najwyższe było tempo wzrostu eksportu mrożonych truskawek z Egiptu (37%) i Meksyku (5,8%).

Tabela 23. Główni eksporterzy mrożonych truskawek

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %
Ogółem	368,0	100,0	390,5	100,0	549,0	100,0	871,3	100,0
Polska	100,0	27,2	120,1	30,7	76,7	14,0	148,6	17,1
Chiny	62,9	17,1	42,6	10,9	120,8	22,0	157,7	18,1
Meksyk	44,8	12,2	42,1	10,8	76,6	14,0	109,3	12,5
Maroko	24,0	6,5	19,8	5,1	32,2	5,9	41,0	4,7
Hiszpania	30,7	8,3	28,0	7,2	33,1	6,0	48,5	5,6
Holandia	3,9	1,1	4,6	1,2	48,8	8,9	90,4	10,4
USA	17,1	4,7	22,9	5,9	32,4	5,9	53,8	6,2
Belgia	18,9	5,1	27,3	7,0	24,0	4,4	48,8	5,6
Chile	11,7	3,2	13,4	3,4	15,8	2,9	32,5	3,7
Egipt	3,7	1,0	2,4	0,6	29,9	5,4	21,0	2,4

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Rys. 15. Ceny eksportowe mrożonych truskawek z wybranych krajów w USD/kg

Źródło: na podstawie Comtrade.

W światowym eksporcie mrożonych malin (łącznie z porzeczkami) najwyższy udział mają: Polska, Serbia i Chile. W latach 2002-2004 dominował eksport z Serbii, która kontrolowała 35% światowego rynku, jednak w latach 2011-2013 udział Serbii obniżył się do 23% (tab. 24). Udział Chile spadł z 17 do 15%, zaś udział Polski zwiększył się z 23 do 26%. Tak więc Polska w latach 2011-2013 stała się największym światowym eksporterem tych mrozonek. Dynamiczne tempo wzrostu eksportu z Polski (9% średniorocznie w latach 2002-2013) to głównie wynik doskonałej jakości polskich mrozonek oraz relatywnie

niskich cen w ofercie z naszego kraju. W latach 2011-2013 średnie ceny w eksporcie światowym wynosiły 2,90 USD/kg, a z Polski 1,64 USD/kg. Najwięcej płacono eksporterom z Chile – 2,69 USD/kg.

Tabela 24. Główni eksporterzy mrożonych malin

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %
Ogółem	218,5	100,0	303,3	100,0	380,0	100,0	834,2	100,0
Polska	51,2	23,4	56,0	18,4	97,7	25,7	160,1	19,2
Serbia	77,0	35,3	99,0	32,6	88,6	23,3	207,3	24,9
Chile	37,0	16,9	55,5	18,3	58,4	15,4	157,0	18,8
Belgia	14,6	6,7	26,3	8,7	23,0	6,1	57,3	6,9
Holandia	2,2	1,0	3,8	1,3	20,2	5,3	45,3	5,4
Chiny	3,9	1,8	4,5	1,5	16,3	4,3	32,3	3,9
Niemcy	12,8	5,8	18,4	6,1	11,8	3,1	30,1	3,6
Austria	4,8	2,2	6,6	2,2	7,4	2,0	18,6	2,2
USA	4,2	1,9	7,5	2,5	7,9	2,1	25,2	3,0
Kanada	5,4	2,5	8,3	2,7	4,9	1,3	9,8	1,2
Węgry	6,9	3,2	12,2	4,0	4,1	1,1	8,4	1,0
Bulgaria	4,0	1,8	5,2	1,7	5,5	1,5	14,2	1,7
Dania	3,8	1,7	4,7	1,5	4,9	1,3	6,0	0,7

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Do głównych dostawców na rynek światowy pozostałych mrożonych owoców (w tym głównie wiśni) należą Polska i Kanada. Zwiększa się jednak znaczenie innych państw, głównie Chin, USA, Holandii, Serbii i Chile. Udział Polski i Chin w światowym eksporcie tej szerokiej grupy mrożonek obniżył się z 14% w latach 2002-2004 do odpowiednio 12 i 7% w latach 2011-2013. Udział Kanady utrzymał się na poziomie ok. 10%. Udział Serbii wzrósł z 5 do 6%, a Chile z 2 do 5%.

1.3. Obroty mrożonymi owocami w Unii Europejskiej

W krajach UE w latach 2002-2013 ujemny bilans obrotów mrożonymi owocami pogłębiał się i w latach 2011-2013 wyniósł średnio 367 tys. ton wobec 268 tys. ton w latach 2002-2004 (tab. 25). Zwiększa się ujemne saldo handlu w krajach czołowych importerach ze Wspólnoty, tj. Niemczech, Francji i Wielkiej Brytanii. Dodatkowo saldo handlu zwiększa się jedynie w Belgii, a z importera netto na początku ubiegłej dekady w eksportera netto przekształciła się Holandia. Obniżyło się dodatkowo saldo obrotów w Polsce, zdecydowanie największym w UE eksporterze netto owoców mrożonych.

W UE w latach 2002-2013 najwolniej zwiększało się zapotrzebowanie importowe na mrożone maliny. Średnioroczne tempo wzrostu importu brutto tych mrozonek wynosiło 5,4%. Średnioroczne tempo wzrostu importu mrożonych truskawek wyniosło 5,9%, a wiśni 6,2%.

Tabela 25. Handel mrożonymi owocami w UE-28

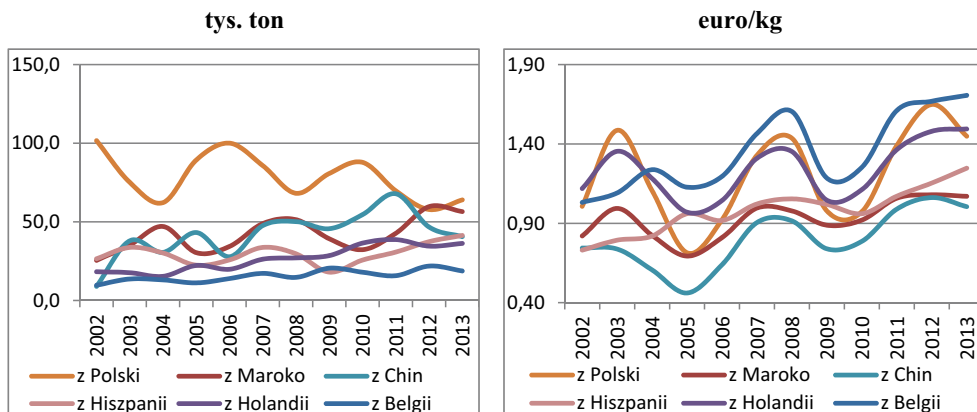
Kraje	Import w tys. ton		Eksport w tys. ton		Bilans w tys. ton	
	2002-2004 średnia	2011-2013 średnia	2002-2004 średnia	2011-2013 średnia	2002-2004 średnia	2011-2013 średnia
Ogółem	599,4	785,2	867,3	1152,6	-267,9	-367,4
Polska	4,7	23,2	193,2	204,7	188,5	181,5
Niemcy	209,5	223,4	47,7	39,2	-161,8	-184,2
Francja	73,5	102,1	16,5	18,4	-57,1	-83,7
Holandia	57,7	50,2	57,1	106,3	-0,6	56,2
Wlk. Brytania	33,6	45,6	7,0	11,7	-26,6	-33,9
Belgia	27,9	50,7	38,8	70,2	10,9	19,5
Włochy	30,9	30,5	21,1	22,6	-9,9	-7,9
Austria	25,1	35,8	15,3	26,2	-9,8	-9,6
Szwecja	17,9	29,9	10,0	23,2	-7,9	-6,7
Dania	22,5	13,1	11,4	8,0	-11,1	-5,1

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Zwiększa się ujemny bilans w unijnym handlu mrożonymi truskawkami. Średnio w latach 2011-2013 wynosił on 122 tys. ton. W zaspokajaniu rosnącego popytu na te mrozonki we Wspólnocie zwiększa się znaczenie dostaw zewnętrznych, głównie z Chin, Hiszpanii i Egiptu (rys. 16). Udział tych krajów w łącznym przywozie do UE zwiększył się z 25% w latach 2002-2004 do 36% w latach 2011-2013. Największym dostawcą na rynek unijny pozostaje Polska, jednak w latach 2011-2013 udział naszego kraju w imporcie unijnym wynosił zaledwie 20%, wobec 31% w latach 2002-2004. Spośród krajów Wspólnoty w pokryciu unijnego popytu na mrożone truskawki zwiększa się jedynie znaczenie dostaw z Holandii. Głównymi importerami z Unii są przede wszystkim Niemcy, Francja oraz Wielka Brytania. W latach 2011-2013 do Niemiec kierowanych było prawie 30% unijnego eksportu, a do Francji 19%.

Średnie ceny płacone w imporcie mrożonych truskawek do Unii w latach 2011-2013 wynosiły 1,31 euro/kg. Ceny z Chin wynosiły 1,02 euro/kg, z Maroka 1,07 euro/kg, a z Egiptu 1,08 euro/kg. Wyższe od uzyskiwanych przez Polskę (1,50 euro/kg) były oferty cenowe z pozostałych krajów członkowskich (rys. 16).

Rys. 16. Import mrożonych truskawek do UE z wybranych krajów

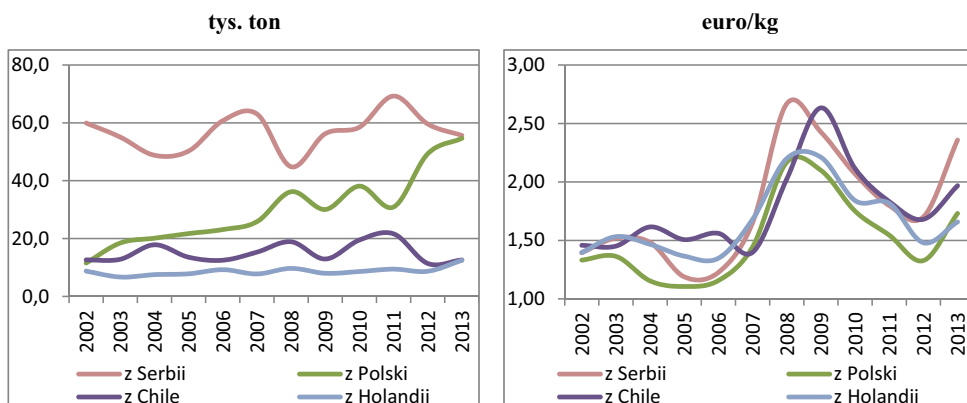

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

W latach 2011-2013 ujemne saldo obrotów mrożonymi malinami wyniosło w UE, tak jak w latach 2002-2004, ok. 70 tys. ton. Największym dostawcą zewnętrznym na rynek Wspólnoty, a jednocześnie największym konkurentem Polski jest Serbia (rys. 17). W latach 2011-2013 przywóz z Serbii stanowił 37%, a dostawy z naszego kraju 22% unijnego importu. Udział Chile wynosił 9%. Mrożone maliny we Wspólnocie znajdują swoich odbiorców głównie w Niemczech, Francji i Wielkiej Brytanii.

Przeciętne ceny importowe mrożonych malin we UE zwiększyły się z 1,48 euro/kg w latach 2002-2004 do 1,81 euro/kg w latach 2011-2013. Ceny oferowane dostawcom z Polski zwiększyły się w tych okresach z 1,28 euro/kg do 1,53 euro/kg i były najniższe w porównaniu ze wszystkimi liczącymi się konkurentami. W latach 2011-2013 ceny importowe z Serbii wynosiły 1,95 euro/kg, a z Chile 1,83 euro/kg.

Rys. 17. Import mrożonych malin do UE z wybranych krajów

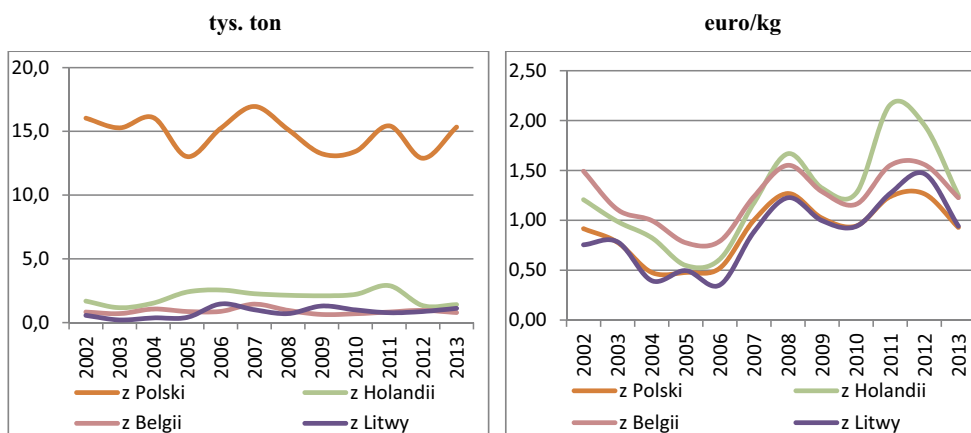

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

W wyniku obniżającego się importu, odzwierciedlającego spadek popytu w UE, saldo obrotów mrożonymi porzeczkami czarnymi w UE w latach 2011-2013 było dodatnie na poziomie 10 tys. ton, wobec ujemnego w wysokości 0,5 tys. ton w latach 2002-2004. Dostawy do Wspólnoty zdominowane są przez Polskę (65% przywozu w latach 2011-2013) (rys. 18). Z Holandii w tym czasie pochodziło jedynie 8% przywozu, a z Danii 7%. Największymi odbiorcami mrożonych czarnych porzeczek w UE są Niemcy, Holandia oraz Wielka Brytania. Import w tych krajach nie wykazuje tendencji wzrostowych.

W latach 2011-2013 średnie ceny importowe mrożonych czarnych porzeczek w UE wynosiły 1,25 euro/kg. Najniższe ceny (1,14 euro/kg) oferowane były przez dostawców z Polski (rys. 18).

Rys. 18. Import mrożonych czarnych porzeczek do UE z wybranych krajów

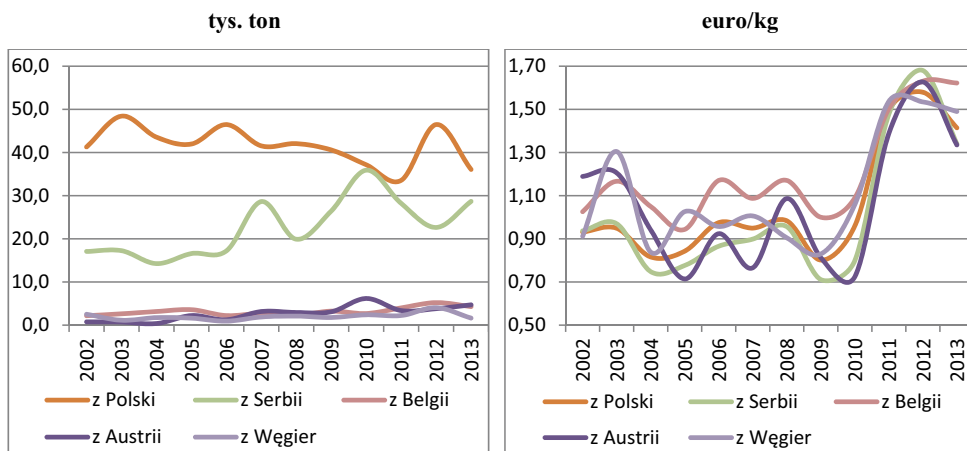

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Bilans handlu mrożonymi wiśniami jest w UE-28 nieznacznie ujemny. W unijnym imporcie wzrasta znaczenie dostaw z Serbii – z 18% w latach 2002-2004 do 27% w latach 2011-2013 (rys. 19). Udział Polski, największego dostawcy do Wspólnoty, obniżył się z 51% do 40%. Wzrost znaczenia przywozu z Serbii wynikał z niższego od Polski poziomu ofert cenowych. Największymi importerami mrożonych wiśni w UE są Niemcy, a ponadto Belgia, Holandia, Francja oraz Wielka Brytania.

W latach 2011-2013 przeciętne ceny w unijnym imporcie mrożonych wiśni wynosiły 1,54 euro/kg. Ceny z Polski wynosiły 1,50 euro/kg, a z Serbii – 1,48 euro/kg. Wyższe były ceny w przywozie z krajów eksporterów ze Wspólnoty – głównie Belgii i Holandii (rys. 19).

Rys. 19. Import mrożonych wiśni do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Na światowym i europejskim rynku mrożonych owoców systematycznie zwiększa się popyt importowy na mrożone maliny i truskawki. Mniejsze jest tempo wzrostu popytu na mrożone wiśnie, a stabilne jest zapotrzebowanie importowe na mrożone porzeczki. Na międzynarodowym rynku mrożonych truskawek, dominujących w polskim eksporcie mrożonych owoców, zwiększają się dostawy z oferujących relatywnie niskie ceny krajów pozaeuropejskich. Na rynku mrożonych wiśni zwiększa się konkurencja dostaw z Serbii, a przeszkodą we wzroście eksportu z Polski mrożonych porzeczek, przy dominującej pozycji naszego kraju na rynku światowym, jest relatywnie niski popyt w krajach importerach. Największe są szanse utrzymania tendencji wzrostowej w polskim eksporcie mrożonych malin. Wzrostowi popytu na rynku światowym towarzyszy obniżanie się znaczenia w eksporcie Serbii i Chile – głównych konkurentów Polski na światowym rynku tych mrozonek.

2. Warzywa mrożone

2.1. Rzeczowa i geograficzna struktura importu

W latach 2002-2013 światowy wolumen importu mrożonych warzyw zwiększał się w tempie 5,1% rocznie, a wartość przywozu w tempie 8,3%. W latach 2011-2013 średni import mrożonych warzyw wyniósł 5,3 mln ton, a jego wartość przekraczała 6,1 mld USD. W okresie 2002-2004 było to odpowiednio 3,9 mln ton i 3,2 mln USD. W strukturze importu mrożonych warzyw w latach 2011-2013 ok. 10% stanowił mrożony groszek. Udział mrożonej fasoli i fasolki wynosił 6%, mrożonej kukurydzy 6%, szpinaku 5%, a mieszanek warzywnych 11%. W relacji do lat 2002-2004 zmniejszyło się nieznacznie znaczenie mrożonej

kukurydzy, a wzrosło mrożonego groszku, fasoli i szpinaku. W latach 2002-2013 największe było tempo wzrostu wolumenu przywozu mrożonych mieszanek warzywnych (3,3% średniorocznie) i mrożonego groszku (3,2%).

Największymi światowymi importerami brutto mrożonych warzyw są kraje UE, przede wszystkim: Wielka Brytania, Niemcy, Francja, Belgia i Hiszpania, a ponadto USA i Japonia (tab. 26). W latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 najbardziej zwiększył się import brutto mrożonych warzyw w USA, a udział tego kraju w wielkości światowego importu wzrósł z 11,5 do niemal 13%. W wolumenie importu wzrósł także udział Francji, Belgii i Hiszpanii. Wyraźny spadek udziału w światowym imporcie odnotowano natomiast w Wielkiej Brytanii. W latach 2002-2004 kraj ten uczestniczył w światowym imporcie mrożonek warzywnych w 15%, a w latach 2011-2013 zaledwie w 8%. Spośród pozostałych krajów mających znaczenie w imporcie najbardziej zwiększył się wolumen przywozu w Korei Południowej – o 140% do 195 tys. ton. Ponad 2-krotnie do 134 tys. ton wzrósł też import mrożonych warzyw w Rosji. W latach 2011-2013 Rosja uczestniczyła w imporcie w 2,5%. Udział Polski w światowym przywozie brutto zwiększył się z 0,3 do 0,9%.

Tabela 26. Główni importerzy mrożonych warzyw

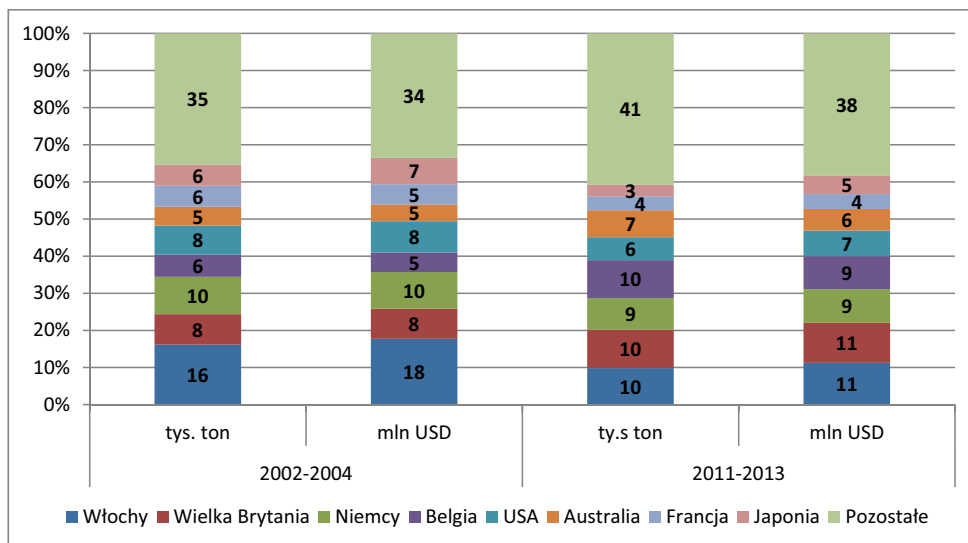
Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %
Ogółem	3935,7	100,0	3250,0	100,0	5333,0	100,0	6130,9	100,0
Wlk. Brytania	597,3	15,2	314,1	9,7	402,6	7,5	475,2	7,8
USA	453,1	11,5	403,5	12,4	688,2	12,9	840,4	13,7
Niemcy	489,7	12,4	400,7	12,3	548,2	10,3	637,2	10,4
Francja	374,0	9,5	309,7	9,5	516,0	9,7	590,9	9,6
Japonia	354,5	9,0	459,1	14,1	454,6	8,5	793,1	12,9
Belgia	261,8	6,7	215,5	6,6	403,9	7,6	433,5	7,1
Hiszpania	162,3	4,1	116,0	3,6	246,8	4,6	250,3	4,1
Korea Płd.	81,0	2,1	41,5	1,3	271,3	5,1	195,3	3,2
Włochy	147,5	3,7	170,5	5,2	194,5	3,6	267,8	4,4
Holandia	120,3	3,1	91,2	2,8	158,8	3,0	164,2	2,7
Rosja	57,8	1,5	25,7	0,8	134,4	2,5	105,4	1,7
Polska	11,8	0,3	9,8	0,3	45,5	0,9	47,5	0,8

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Największymi w świecie importerami mrożonego zielonego groszku z łącznym udziałem 53% średnio w latach 2011-2013 były: Włochy, Wielka Brytania, Belgia, Niemcy, USA i Australia (rys. 20). Spośród tych krajów najbardziej dynamicznie zwiększał się w latach 2002-2013 import brutto w Belgii i Austrii. Stąd łączny udział tych krajów w światowym imporcie wzrósł z 11% w latach

2002-2004 do 18% w latach 2011-2013. Wyraźną tendencję spadkową wykazywał natomiast import realizowany przez Włochy. Udział tego kraju w światowym imporcie spadł z 16 do 10%. Spośród pozostałych krajów liczących się w świecie importerów najbardziej wzrósł przywóz mrożonego zielonego groszku w Algierii. W latach 2011-2013 kraj ten uczestniczył w imporcie światowym w 5%, wobec 0,1% w latach 2002-2004.

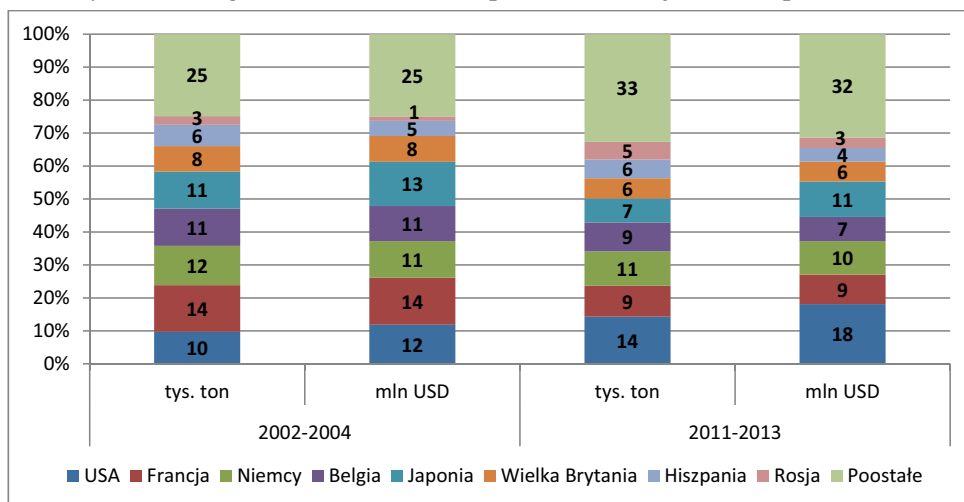
Rys. 20. Geograficzna struktura importu mrożonego groszku w procentach

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Udział sześciu największych importerów (USA, Francja, Niemcy, Belgia, Japonia i Wielka Brytania) w światowym imporcie mrożonej fasoli i fasolki strączkowej w latach 2011-2013 wyniósł 57% (rys. 21). Najbardziej dynamicznie zwiększał się import realizowany przez USA (9,6% średniorocznie w latach 2002-2013). W latach 2011-2013 udział tego kraju w imporcie światowym wyniósł 14% wobec 10% w latach 2002-2004. Spośród pozostałych krajów importerów netto najbardziej w latach 2002-2013 zwiększał się przywóz mrożonej fasoli w Rosji (12,5% średniorocznie). W latach 2011-2013 udział tego kraju w imporcie światowym wyniósł 5%, wobec 3% w latach 2002-2004.

Rys. 21. Geograficzna struktura importu mrożonej fasoli w procentach

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W imporcie pozostałych mrożonych warzyw strączkowych zdecydowanie dominuje Japonia. Udział Japonii w światowym imporcie tych mrozonek zmniejszył się jednak z 58% w latach 2002-2004 do 53% w latach 2011-2013. Obniżył się również z 10 do 4,5% udział Wielkiej Brytanii i z 4 do 2% Niemiec. Wzrósł natomiast z 4 do 8% udział w przywozie USA i z 2,5 do 6% udział Francji.

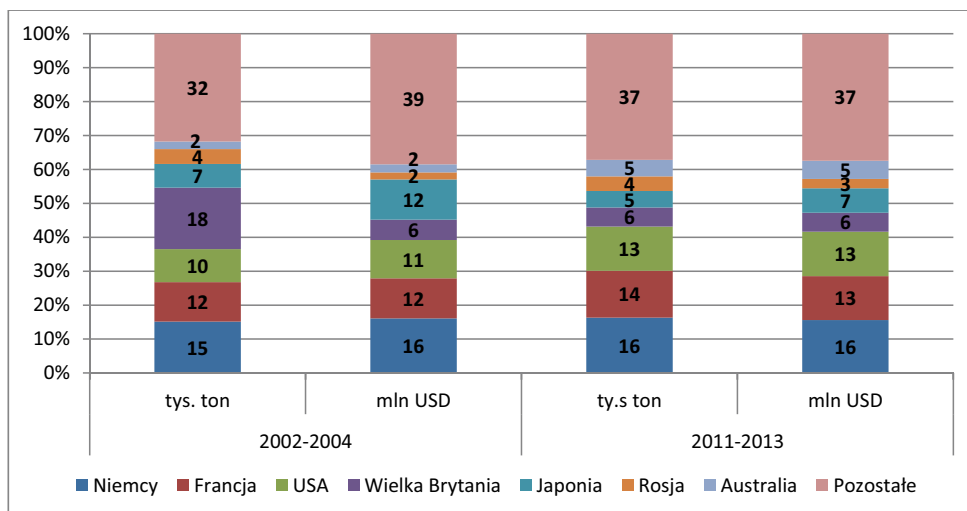
Łączny udział Niemiec, Japonii, Francji, USA i Belgii w światowym imporcie mrożonego szpinaku wyniósł w latach 2011-2013 ok. 57%. Spośród tych krajów najbardziej zwiększał się przywóz w Japonii i USA. Udział obu tych krajów w światowym wolumenie przywozu wzrósł z 16% w latach 2002-2004 do 27% w latach 2011-2013. Zdecydowanie mniejsze było tempo wzrostu przywozu w Niemczech, Francji, Belgii, a także w innych krajach liczących się w światowym imporcie tego produktu. Udział Niemiec w przywozie światowym zmniejszył się z 15 do 12%, Francji z 13 do 9%, Wielkiej Brytanii z 8 do 7%, Belgii z 9 do 8%, a Holandii z 8 do 2%. W imporcie liczą się również Kanada i Polska – odpowiednio 4 i 3% w latach 2011-2013. Wzrost importu mrożonego szpinaku w większości krajów wynika z rosnącego ich udziału w strukturze konsumpcji mrozonek. Decydujące znaczenie mają bardzo duże walory zdrowotne mrożonego szpinaku, ale też rosnący udział w podaży światowej odmian odpowiadających wymogom i gustom konsumentów.

Największymi w świecie importerami mrożonej kukurydzy są Wielka Brytania, Japonia i Belgia. Udział tych trzech krajów w światowym przywozie w latach 2011-2013 wyniósł 40%, wobec 66% w latach 2002-2004. Decydujący był spadek z 47 do 15% udziału Wielkiej Brytanii. Udział Japonii wzrósł z 12% w latach 2002-

-2004 do 15% w latach 2011-2013, a Belgii z 7 do 10%. W przywozie wzrósł też udział USA (z 4 do 7%), ale również Chin (z 3 do 5%), Australii (z 3 do 4%), Rosji (z 0,5 do 3,5%) i Francji (z 1 do 2%). Udział Polski pozostał na poziomie 1%. Mrożona kukurydza wykorzystywana jest głównie w produkcji mrożonych mieszanek warzywnych, ale również w wielu branżach przemysłu spożywczego.

Niemcy, Francja i USA z udziałem ok. 43% dominują w światowym imporcie mrożonych mieszanek warzywnych (rys. 22). W wyniku szybkiego tempa wzrostu przywozu udział wszystkich tych krajów w imporcie w latach 2011-2013 był zdecydowanie wyższy niż w latach 2002-2004. Spośród innych liczących się w imporcie krajów wzrosło również znaczenie w przywozie tych produktów Australii (z 2 do 5%) i Holandii (z 1 do 3%). Zmniejszył się jedynie import mrożonych mieszanek w Wielkiej Brytanii. Udział tego kraju w światowym przywozie obniżył się z 18 do 6%.

Rys. 22. Geograficzna struktura importu mrożonych mieszanek warzyw w procentach

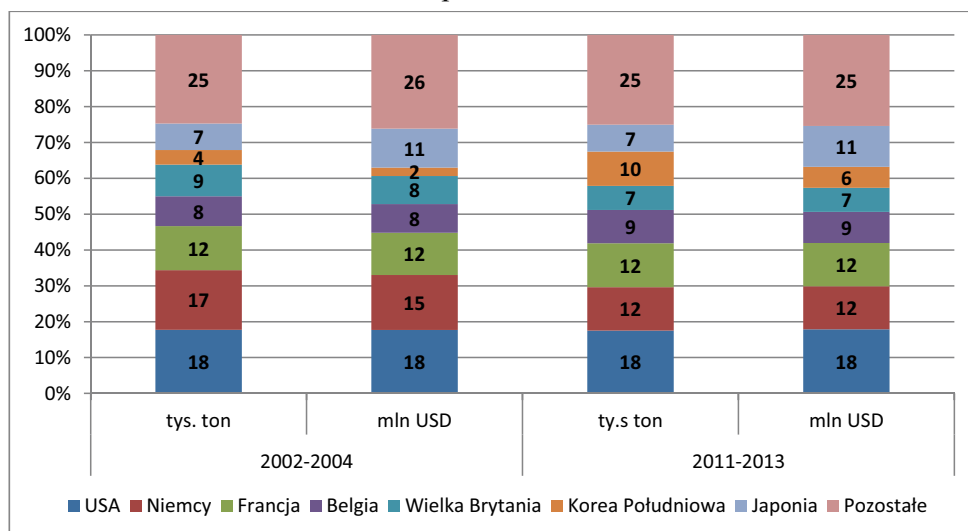

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Światowy import pozostałych mrożonych warzyw (w tym również mrożonej cebuli, kalafiorów, brokułów, marchwi) zdominowany jest przez USA, Niemcy i Francję (rys. 23). W latach 2011-2013 udział tych krajów w światowym przywozie wyniósł 42%, wobec 47% w latach 2002-2004. Spośród pozostałych krajów liczących się w imporcie największe w latach 2002-2013 było tempo wzrostu przywozu w Korei Południowej (21% średnioroczne). Udział tego kraju w imporcie światowym wzrósł z 4% w latach 2002-2004 do 9,5%

w latach 2011-2013. Udział Rosji zwiększył się z 1,5 do 2,5%, Japonii pozostał na poziomie 7,5%, a Wielkiej Brytanii spadł z 9 do 7%.

Rys. 23. Geograficzna struktura importu pozostałych warzyw mrożonych w procentach

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Import większości gatunków mrożonych warzyw charakteryzuje się silną koncentracją geograficzną. W przywozie udział kilku największych odbiorców przekracza 50%. Import wszystkich gatunków warzyw mrożonych zarówno w krajach czołowych importerach, jak i w krajach o mniejszym znaczeniu w przywozie wykazuje tendencję wzrostową. Największe w latach 2002-2013 było tempo wzrostu przywozu w USA, Japonii i Korei Południowej, ale również w Rosji. Wysokie tempo wzrostu przywozu mrożonych warzyw ma również miejsce w większości krajach UE, a przede wszystkim w krajach „starej” Wspólnoty. Zmniejsza się jedynie import niemal wszystkich gatunków mrożonek warzywnych w Wielkiej Brytanii. Spadek popytu importowego w tym kraju wynika przede wszystkim ze stabilizacji konsumpcji. Tendencja wzrostowa przywozu w większości pozostałych krajów, importerów brutto i netto odzwierciedla rosnącą dysproporcję między zwiększającym się popytem na rynku wewnętrznym a w miarę stabilną produkcją krajową. W większości krajów mrożone warzywa stają się substytutem dla warzyw świeżych.

2.2. Geograficzna struktura eksportu

Największymi w świecie eksporterami mrożonych warzyw są Belgia i Chiny oraz Meksyk, Polska i Hiszpania. W latach 2002-2004 z Belgii pochodziło ponad 25%, a z Chin ponad 11% wszystkich mrożonek warzywnych dostępnych na

światowym rynku (tab. 27). Udział Meksyku wyniósł ok. 10%, Polski 8%, a Hiszpanii 6%. W latach 2002-2013 najbardziej dynamicznie zwiększały się dostawy na rynek światowy z Chin i Polski – odpowiednio 8,4 i 6,7% średniorocznie. W latach 2011-2013 światowy eksport mrożonych warzyw był bardziej zdyspersyfikowany geograficznie, niż na początku ubiegłej dekady. Pomimo wzrostu eksportu udział Belgii obniżył się do 22%, Polski do 7%, a Meksyku do 6%. Do prawie 16% zwiększyło się natomiast znaczenie Chin, a do 7% – Hiszpanii. Systematycznie zwiększają się przeciętne ceny w eksporcie mrożonych warzyw. W latach 2002-2013 ceny rosły w tempie 3% rocznie i w okresie 2011-2013 wynosiły średnio 1,08 USD/kg, wobec 0,81 USD/kg w latach 2002-2004.

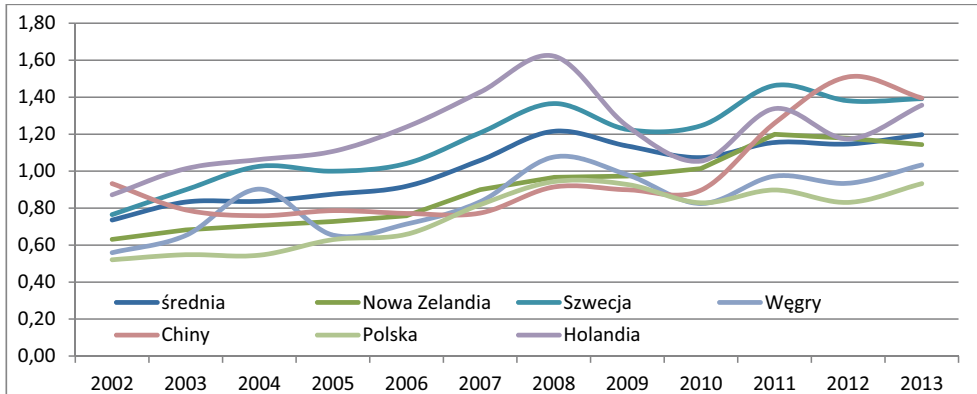
Tabela 27. Główni eksporterzy mrożonych warzyw

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %	tys. ton	udział w %	mln USD	udział w %
Ogółem	3569,8	100,0	2884,8	100,0	5389,9	100,0	5795,1	100,0
Belgia	896,2	25,1	737,3	25,6	1205,2	22,4	1292,8	22,3
Chiny	397,0	11,1	325,9	11,3	848,3	15,7	957,2	16,5
Polska	277,3	7,8	143,7	5,0	389,3	7,2	287,0	5,0
Meksyk	346,7	9,7	188,0	6,5	335,4	6,2	368,0	6,4
Hiszpania	211,5	5,9	200,9	7,0	373,3	6,9	438,4	7,6
Holandia	183,0	5,1	190,2	6,6	318,7	5,9	335,9	5,8
Francja	194,7	5,5	189,7	6,6	240,0	4,5	296,5	5,1
USA	130,7	3,7	122,2	4,2	184,6	3,4	213,7	3,7
Kanada	103,3	2,9	79,0	2,7	126,9	2,4	140,0	2,4
Egipt	29,6	0,8	18,9	0,7	244,2	4,5	170,5	2,9

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Głównymi eksporterami brutto mrożonego zielonego groszku są Belgia, Nowa Zelandia, Francja i Szwecja, a w ostatnich latach także Hiszpania. Udział Belgii w światowym wolumenie eksportu w latach 2011-2013, tak jak w okresie 2002-2004, wyniósł ok. 30%. Udział Nowej Zelandii, dostarczającej mrożony groszek głównie do Australii, zmniejszył się z 11 do 9%, Francji z 10 do 8%, a Szwecji z 9,5 do 7%. Znaczenie Hiszpanii zwiększyło się z 2 do 8%. Udział Wielkiej Brytanii, w której systematycznie zwiększa się ujemne saldo obrotów tym produktem, spadł w eksporcie brutto z 9 do 3,5%. W eksporcie mrożonego groszku wyraźnie wzrasta znaczenie Polski i Chin. Udział Chin zwiększył się z 1 do 3,5%, a Polski z 3 do ponad 4%. Przeciętne ceny w światowym eksporcie tego gatunku mrożonek wzrosły z 0,80 do 1,17 USD/kg, a z Polski z 0,54 do 0,89 USD/kg. Najwyższe ceny uzyskiwali dostawcy ze Szwecji (1,41 USD/kg) (rys. 24).

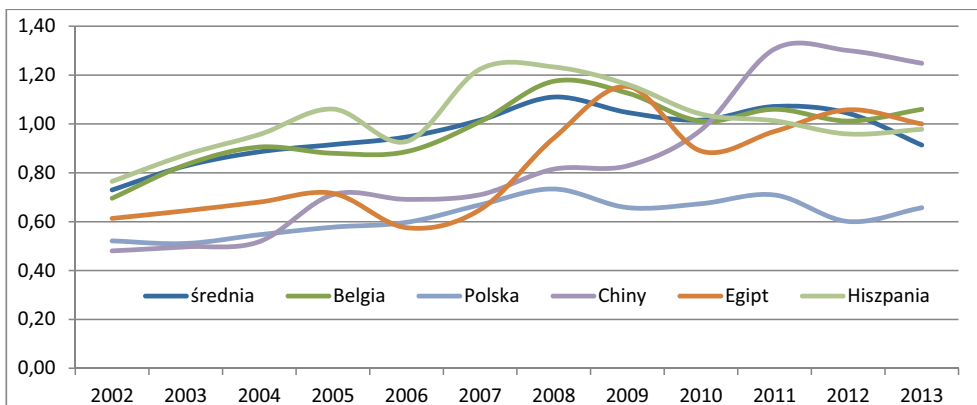
Rys. 24. Ceny eksportowe mrożonego zielonego groszku z wybranych krajów w USD/kg

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Pozycja Polski poprawia się także w światowym eksporcie mrożonej fasoli. W latach 2002-2004 udział naszego kraju w światowej podaży wynosił 7%, a w latach 2011-2013 przekroczył 8%. Zwiększyło się też znaczenie Kanady i Chin – z 4% do odpowiednio 8 i 6%. Zmniejszyła się udział liderów w dostawach tych mrozonek na rynek światowy, tj. Belgii i Francji. W okresie 2011-2013 państwa te miały 36 i 12% udziału w rynku, wobec prawie 40 i 17% w latach 2002-2004. Relatywnie niskie na poziomie ok. 3,6% było tempo wzrostu średnich cen eksportowych tych mrozonek. Spośród liczących się w świecie eksporterów najniższe ceny uzyskiwali dostawcy z Polski i Francji – odpowiednio 0,65 i 0,97 USD/kg, przy średniej cenie eksportowej wynoszącej 1,00 USD/kg (rys. 25).

Rys. 25. Ceny eksportowe mrożonej fasolki z wybranych krajów w USD/kg

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W eksporcie brutto i netto mrożonego szpinaku kluczową rolę odgrywają Belgia i Chiny. Udział obu tych krajów w wolumenie eksportu brutto w latach 2011-2013 wyniósł aż 60%, wobec 49% w latach 2002-2004. W tych samych okresach udział Francji zmniejszył się z 14 do 10%, Holandii z 17 do 7%, a Hiszpanii z 7,5 do 7%. Udział Polski w światowym eksporcie brutto wzrósł z 0,5 do 1,5%. W latach 2002-2013 średnie ceny w światowym eksporcie tych mrozonek rosły w tempie 3,9% rocznie i w latach 2011-2013 kształtowały się na poziomie 1,04 USD/kg. Najwyższe ceny uzyskiwali dostawcy z Hiszpanii, Niemiec i USA, a najniższe z Polski, Austrii, Meksyku i Belgii. Ceny w naszym kraju kształtowały się na poziomie 0,84 USD/kg.

Stopniowo zmienia się geograficzna struktura dostaw na rynek światowy mrożonej kukurydzy. W okresie 2002-2004 najczęściej – 21% mrozonek pochodziło z USA. Niewiele mniejszy (19,5%) był udział Węgier. Udział Nowej Zelandii wyniósł 11%, a Belgii 9%. W latach 2002-2013 najmniejsze było tempo wzrostu wolumenu eksportu z USA i Węgier – odpowiednio 0,8 i 2,8%. Ujemne wartości przyjmowała dynamika eksportu z Nowej Zelandii. Stąd udział USA w światowym eksporcie obniżył się w latach 2011-2013 do 8%, Węgier do 19%, Nowej Zelandii do 4%, a Belgii do 5%. Bardzo dynamicznie, bo w tempie 31% rocznie zwiększał się eksport z Chin, a udział tego kraju w eksporcie światowym wzrósł z 3% w latach 2002-2004 do ponad 10% w latach 2011-2013. Udział Polski w eksporcie brutto wzrósł z 0,8 do 3,5%. Wzrostowi eksportu z Chin i Polski sprzyjały relatywnie niskie ceny w ofercie z obu tych krajów. W latach 2011-2013 przy średniej cenie eksportowej w świecie wynoszącej 1,13 USD/kg ceny mrożonej kukurydzy z Chin wynosiły 0,82 USD/kg, a z Polski 0,97 USD/kg.

Dostawy mrożonych mieszanek warzyw realizowane są przede wszystkim przez Belgię, która w latach 2002-2004 kontrolowała 38% rynku, a w latach 2011-2013 ponad 40%. Udział dostaw z Chin wzrósł z 6,5 do ponad 7%. Obniżyło się znaczenie dostaw z Meksyku (z 12,5 do 5,5%), a także z Nowej Zelandii (z 5 do 3%). Udział Polski pozostał na poziomie 6%. Przeciętne ceny w eksporcie mrożonych mieszanek warzywnych w latach 2002-2013 rosły średnio o 2,9% rocznie i w okresie 2011-2013 wyniosły 1,20 USD/kg. Ceny w eksporcie z Chin wyniosły 1,10 USD/kg, Belgii 1,13 USD/kg, z Meksyku 1,36 USD/kg, z Nowej Zelandii 1,46 USD/kg, a z Polski 0,89 USD/kg.

W łącznym eksporcie pozostałych mrozonek (głównie kalafiory, cebula, marchew, brokuły, pomidory) dominują obecnie dostawy z Chin. Udział tego kraju w światowym eksporcie zwiększył się z 13% w latach 2002-2004 do 21% w latach 2011-2013. Dynamiczne tempo wzrostu eksportu z Chin spowodowało obniżenie znaczenia innych dostawców. Udział przywozu z Belgii obniżył się z 22 do 19%, Polski z 11 do 10%, a z Meksyku z 14 do 10%. Polska oferta eks-

portowa pod względem struktury podaży tej szerokiej grupy produktów zbliżona jest do oferty z Belgii. Przeciętne ceny eksportowe „mrożonych warzyw pozostałych” w ofercie z Belgii w latach 2011-2013 wyniosły 1,04 USD/kg, a z Polski 0,70 USD/kg.

Niekwestionowanymi liderami w światowym eksporcie warzyw mrożonych jest Belgia. Produkcja mrożonych warzyw w tym kraju prowadzona jest głównie w celu wzrostu ich eksportu. Ocenia się, że udział eksportu w produkcji tych przetworów (wskaźnik orientacji eksportowej) znacznie przekracza w Belgii 50%. Warzywa wykorzystywane w produkcji mrożonek pochodzą z rozwijającej się produkcji krajowej, ale także z importu. Dominująca pozycja Belgii w światowym eksporcie mrożonych warzyw zagrożona jest dynamicznie rosnącym eksportem z Chin, których oferta na rynek światowy jest znacznie tańsza niż belgijska. Udział dostaw z Chin zwiększa się w światowym eksporcie wszystkich gatunków mrożonych warzyw, a najbardziej w eksporcie mrożonego szpinaku, kukurydzy i fasoli. Zwiększają się również silnie dostawy na rynek światowy z Polski. Ceny w polskiej ofercie eksportowej są wyższe niż w ofercie chińskiej, ale znacznie niższe od cen w pozostałych krajach liczących się dostawcami w świecie. Udział podaży z Polski zwiększa się w eksporcie światowym niemal wszystkich gatunków mrożonych warzyw, a najbardziej w eksporcie mrożonych warzyw strączkowych (głównie fasolki szparagowej). Polska ma zdecydowaną cenową przewagę konkurencyjną wobec niemal wszystkich dostawców światowych, w tym również w porównaniu z Belgią. Przy rosnącym zapotrzebowaniu na mrożone warzywa w większości krajów duża jest realna możliwość utrzymania tendencji wzrostowej eksportu z naszego kraju. Dotyczy to niemal wszystkich gatunków mrożonych warzyw, łącznie z produkowaną z krajowego i importowanego surowca mrożoną kukurydzą i papryką.

2.3. *Obroty mrożonymi warzywami w Unii Europejskiej*

W krajach UE w latach 2002-2013 ujemny bilans obrotów warzywami mrożonymi systematycznie się zmniejszał. Poprawa salda wynikała z szybszego tempa wzrostu eksportu niż importu. Największym eksporterem netto mrożonych warzyw we Wspólnocie jest Belgia. Dodatnie saldo obrotów w tym kraju zwiększyło się z 700 tys. ton w latach 2002-2004 do 736 tys. ton w latach 2011-2013 (tab. 28). W Polsce, drugim w UE eksporterze netto, saldo handlu zagranicznego tą grupą przetworów wzrosło ze 199 do 255 tys. ton. Zwiększa się także dodatnie saldo handlu w Holandii i Hiszpanii. Największymi importerami netto są Niemcy i Wielka Brytania. Import netto w Niemczech wzrósł z 385 do 449 tys. ton, a w Wielkiej Brytanii ze 167 do 284 tys. ton. Zwiększa się również ujemne saldo handlu we Włoszech. Z liczącego się eksportera netto w importera netto przekształciła się Francja.

Tabela 28. Struktura handlu mrożonymi warzywami w UE-28

Kraje	Import w tys. ton		Eksport w tys. ton		Bilans w tys. ton	
	2002-2004 średnia	2011-2013 średnia	2002-2004 średnia	2011-2013 średnia	2002-2004 średnia	2011-2013 średnia
Ogółem	2938,9	3044,4	2164,8	2930,2	-774,1	-114,2
Niemcy	479,8	549,2	95,3	100,0	-384,5	-449,1
Wlk. Brytania	236,0	334,9	68,9	50,8	-167,1	-284,1
Włochy	143,9	164,5	22,8	38,0	-121,2	-126,5
Francja	368,0	488,1	826,1	408,8	458,1	-79,3
Szwecja	41,1	62,6	26,9	31,5	-14,1	-31,0
Irlandia	46,3	36,3	4,6	6,0	-41,7	-30,3
Dania	46,2	42,4	18,5	13,6	-27,8	-28,9
Portugalia	32,0	58,4	36,6	74,3	4,7	15,8
Węgry	7,2	25,3	78,7	76,1	71,5	50,8
Holandia	139,5	158,7	238,7	287,7	99,2	129,1
Hiszpania	90,4	77,3	184,0	291,3	93,7	214,0
Polska	10,8	51,8	209,4	306,9	198,6	255,0
Belgia	191,0	282,8	891,1	1019,0	700,1	736,2

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Handel mrożonymi warzywami w Unii Europejskiej odbywa się przede wszystkim pomiędzy krajami członkowskimi. Zarówno w imporcie, jak i eksporcie udział obrotów wewnętrznych w latach 2011-2013 stanowił przeszło 90% łącznej wymiany handlowej Wspólnoty. Najmniejszy jest udział dostaw zewnętrznych w imporcie mrożonych pomidorów (4-5%), a największy w przywozie papryki (ok. 30%). Najważniejszymi zewnętrznymi rynkami zbytu mrożonek warzywnych są Rosja i USA, a dostawcami zewnętrznymi: Chiny, Turcja, Serbia, Egipt i Chile.

W UE stale dodatni jest bilans handlu zagranicznego mrożonym groszkiem, fasolą i kukurydzą. Ujemny bilans wymiany handlowej utrzymuje się jedynie w obrotach mrożoną papryką i pomidorami.

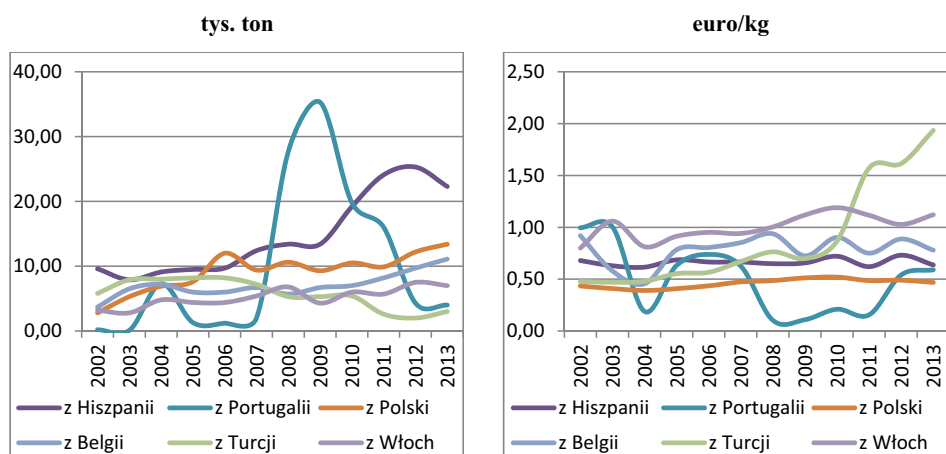
Głównymi dostawcami mrożonej papryki do krajów importerów z UE jest Hiszpania, której udział w ogólnym imporcie Wspólnoty kształtował się w latach 2002-2013 wokół 27-33%. Zwiększa się także unijny import z Belgii i Portugalii. W okresie 2011-2013 Portugalia zapewniała 10%, a Belgia 12% dostaw do Wspólnoty. Spośród krajów trzecich rosła dostawy z Serbii, a zmniejszają się z Turcji i Chin.

Podstawowym dostawcą do UE mrożonego zielonego groszku jest Belgia, która w latach 2011-2013 pokrywała ponad 31% unijnego popytu. Francja i Szwecja w tym okresie dostarczały na rynek Wspólnoty odpowiednio 16 i 11% tych mrożonek. Eksport mrożonej fasoli do UE realizowany jest przede wszystkim przez Belgię i Francję. Dostawy belgijskie w latach 2002-2013 zaspokajały

ok. 50% unijnego popytu, natomiast francuskie ok. 22-24%. Belgia jest także głównym dostawcą mrożonego szpinaku na rynek Wspólnoty. W latach 2011-2013 dostawy z tego kraju stanowiły ponad 50% unijnego importu. Kolejne 15% mrożonego szpinaku pochodziło z Francji, 12% z Holandii, a 11% z Hiszpanii. Mrożona kukurydza sprowadzana jest na rynek UE głównie z Węgier, Francji i Belgii. W latach 2011-2013 kraje te dostarczały odpowiednio 32, 19 i 14% unijnego importu tych mrozonek. Dostawy mieszanek mrożonych warzyw do UE-28 zdominowane są przez Belgię, skąd w latach 2002-2013 pochodziło 58-66% tych mrozonek.

Udział Polski w unijnym imporcie mrożonego zielonego groszku i mrożonej fasoli wynosił w latach 2002-2004 odpowiednio 2 i 7%, a w latach 2011-2013 – 4 i 6%. Udział naszego kraju w imporcie UE-28 mieszanek warzywnych zwiększył się z 3 do 4%. Nie liczymy się natomiast w unijnym imporcie mrożonego szpinaku, papryki i kukurydzy. Istotne jest natomiast znaczenie Polski w przywozie do UE mrożonych pomidorów – 15% w latach 2011-2013 (rys. 26). Większym od naszego kraju dostawcą z udziałem sięgającym 30% jest Hiszpania. W pokryciu popytu importowego Wspólnoty liczą się dostawy z Portugalii, jednak udział tego kraju w przywozie zmniejszył się z 30% w latach 2002-2004 do zaledwie 10% w latach 2011-2013. Liczący się i rosnący udział Polski w imporcie do UE mrożonych pomidorów jest wynikiem wysokiej ich jakości w porównaniu z produkowanymi w południowych krajach Wspólnoty. Ceny w polskiej ofercie eksportowej są wyższe od oferty z Hiszpanii, ale niższe od cen oferowanych przez Portugalię.

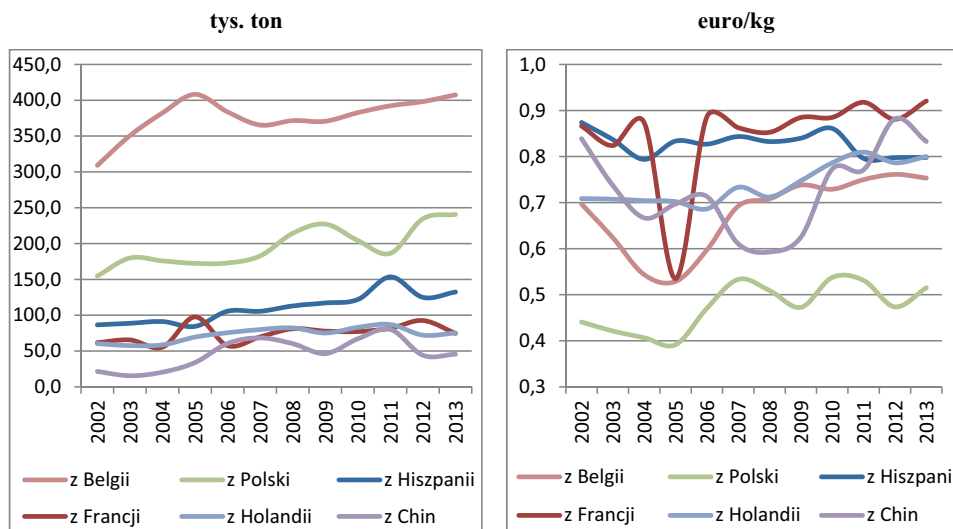
Rys. 26. Import mrożonych pomidorów do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Szacuje się, że udział dostaw z Polski w łącznym unijnym imporcie mrożonych kalafiorów, brokułów, marchwi i cebuli wynosi 20-30% i systematycznie wzrasta (rys. 27). Podstawowe znaczenie mają relatywnie niskie ceny tych mrozonek w porównaniu z innymi liczącymi się dostawcami – głównie w porównaniu z Belgią.

Rys. 27. Import pozostałych mrożonych warzyw do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

3. Suszone owoce

Największe znaczenie w strukturze przywozu suszonych owoców mają, z łącznym udziałem 69% w latach 2011-2013, suszone śliwki i morele. W obrotach światowych liczą się również suszone jabłka (12%) i suszone mieszanki owocowe (19%). W latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 najbardziej zwiększył się światowy import suszonych jabłek (o 129%), a najmniej import suszonych śliwek (o 25%).

Czołowymi w świecie importerami suszonych owoców, z łącznym udziałem 32% w latach 2011-2013 są Chiny, Rosja i Kazachstan (tab. 29). Udział Rosji w imporcie światowym obniżył się w relacji do lat 2002-2004 o 6,5 p.p., a Kazachstanu wzrósł z 0 do 14%. Wskazuje to na rosnącą skalę reeksportu dokonywanego przez ten kraj na rynek rosyjski. W światowym imporcie wzrasta też znaczenie Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Brazylii, a obniża się Niemiec. Oprócz Kazachstanu najwyższe było w latach 2002-2013 tempo wzrostu importu brutto w Hiszpanii.

Tabela 29. Główni importerzy suszy owocowych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	534,0	100,0	866,7	100,0	727,7	100,0	1908,4	100,0
Kazachstan	0,2	0,0	0,1	0,0	101,6	14,0	57,0	3,0
Chiny	56,1	10,5	28,2	3,3	75,6	10,4	99,7	5,2
Rosja	74,8	14,0	26,1	3,0	54,4	7,5	115,7	6,1
Niemcy	46,4	8,7	106,7	12,3	46,1	6,3	189,2	9,9
Wlk. Brytania	28,9	5,4	102,4	11,8	40,1	5,5	185,5	9,7
USA	37,6	7,0	118,1	13,6	39,3	5,4	186,5	9,8
Hiszpania	11,4	2,1	18,0	2,1	24,7	3,4	48,3	2,5
Brazylia	11,0	2,1	13,3	1,5	19,5	2,7	43,9	2,3
Pakistan	18,4	3,5	3,7	0,4	19,4	2,7	6,2	0,3
Włochy	13,9	2,6	29,4	3,4	15,9	2,2	48,9	2,6
Francja	15,9	3,0	41,7	4,8	15,6	2,1	81,9	4,3
Polska	6,1	1,1	10,9	1,3	15,6	2,1	46,0	2,4

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W eksporcie z łącznym udziałem 49% w latach 2011-2013 dominują: Tajlandia, USA i Turcja (tab. 30). Tajlandia oferuje na rynku światowym przede wszystkim suszone ananasy, Turcja – suszone winogrona i morele, a USA – suszone mieszanki i śliwki. W eksporcie brutto liczą się również Chiny, dostarczające na rynek światowy głównie suszone mieszanki, Hiszpania (suszone morele) i Argentyna (suszone śliwki). W latach 2002-2013 największe było tempo wzrostu eksportu suszonych owoców z Tajlandii, Chin i Hiszpanii. Obniżał się natomiast eksport z Francji i Chile.

Tabela 30. Główni eksporterzy suszy owocowych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	494,0	100,0	896,1	100,0	808,3	100,0	2118,8	100,0
Tajlandia	76,7	15,5	53,3	5,9	167,9	20,8	292,3	13,8
USA	101,4	20,5	205,9	23,0	117,3	14,5	331,0	15,6
Turcja	79,6	16,1	162,1	18,1	108,6	13,4	343,9	16,2
Chiny	34,3	7,0	42,8	4,8	72,4	9,0	99,8	4,7
Hiszpania	14,8	3,0	16,0	1,8	70,7	8,7	92,3	4,4
Argentyna	25,4	5,1	33,2	3,7	33,8	4,2	74,4	3,5
Indie	10,1	2,0	3,4	0,4	28,1	3,5	21,5	1,0
Kazachstan	0,0	0,0	0,0	0,0	24,9	3,1	8,8	0,4
Francja	24,1	4,9	80,0	8,9	19,1	2,4	103,1	4,9
Chile	33,0	6,7	63,1	7,0	17,8	2,2	177,8	8,4
Niemcy	11,4	2,3	77,7	8,7	15,2	1,9	140,5	6,6
Polska	2,0	0,4	7,8	0,9	5,8	0,7	16,8	0,8

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Kraje strefy umiarkowanej, w tym Polska, dokonywać mogą jedynie reeksportu wszystkich tych gatunków suszonych owoców. Dotyczy to również suszonych śliwek. Odmiany śliwek uprawianych w strefie umiarkowanej nie pozwalają na uzyskanie jakości produkowanych z nich suszy, odpowiadającej oczekiwaniom konsumenta. Polska zajmuje się głównie reeksportem suszonych śliwek i mieszanek, lecz skala reeksportu suszy wytwarzanych z owoców południowych i śliwek nie jest znacząca, a o wzroście udziału naszego kraju w światowym eksporcie owocowych suszy, z 0,4% w latach 2002-2004 do 0,7% w latach 2012-2013, zdecydował przede wszystkim wzrost eksportu suszonych jabłek.

W latach 2011-2013 udział Polski w światowym eksporcie suszonych jabłek wyniósł 12% i był o 10 p.p. wyższy niż w latach 2002-2004 (tab. 31). Większym od Polski eksporterem tych suszy są jedynie Chile i Włochy. Udział Chile w eksporcie światowym obniżył się jednak z 25% w latach 2002-2004 do 18% w latach 2011-2013. W kraju tym eksport i produkcja suszonych jabłek nie wykazują tendencji wzrostowej. Udział Włoch wzrósł natomiast z 11 do 14%, a Turcji z 7 do 10%. Wzrost znaczenia dostaw z Polski wynika w dużym stopniu z niskich cen w polskiej ofercie eksportowej. Jakość suszonych jabłek produkowanych w Polsce jest jednak niższa od wytwarzanych w Chile, Włoszech i Turcji. W dostawach na rynek UE dostawy z Polski stanowiły w latach 2011-2013 ok. 8% wobec 3% w latach 2002-2004. Większymi dostawcami były: Francja, Włochy i Chiny.

Tabela 31. Główni eksporterzy suszonych jabłek

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	22,8	100,0	60,3	100,0	2,66	30,3	100,0	113,3	100,0	3,74
Chile	5,7	25,0	18,7	31,0	3,28	5,5	18,2	36,0	31,8	6,53
Włochy	2,5	11,1	10,7	17,7	4,42	4,4	14,4	12,9	11,4	3,18
Polska	0,5	2,4	2,5	4,1	4,77	3,5	11,6	5,8	5,1	1,71
USA	3,5	15,4	12,3	20,4	3,52	3,5	11,4	12,8	11,3	3,71
Turcja	1,6	6,9	1,9	3,2	1,22	2,9	9,5	5,7	5,0	1,97
Hiszpania	2,3	10,2	0,2	0,3	0,11	2,6	8,6	2,8	2,5	1,00

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Największym w świecie importerem netto suszonych jabłek jest Hiszpania. W latach 2011-2013 wolumen importu brutto w tym kraju był niemal 7-krotnie wyższy niż w latach 2002-2004 i wyniósł 13 tys. ton, a import netto wyniósł 10 tys. ton (tab. 32). Import brutto i netto zwiększa się też w USA, Niemczech i Wielkiej Brytanii. Najwyższe ceny uzyskują eksporterzy na rynku krajów Ameryki Płn., a spośród odbiorców europejskich w Niemczech i Wielkiej Brytanii.

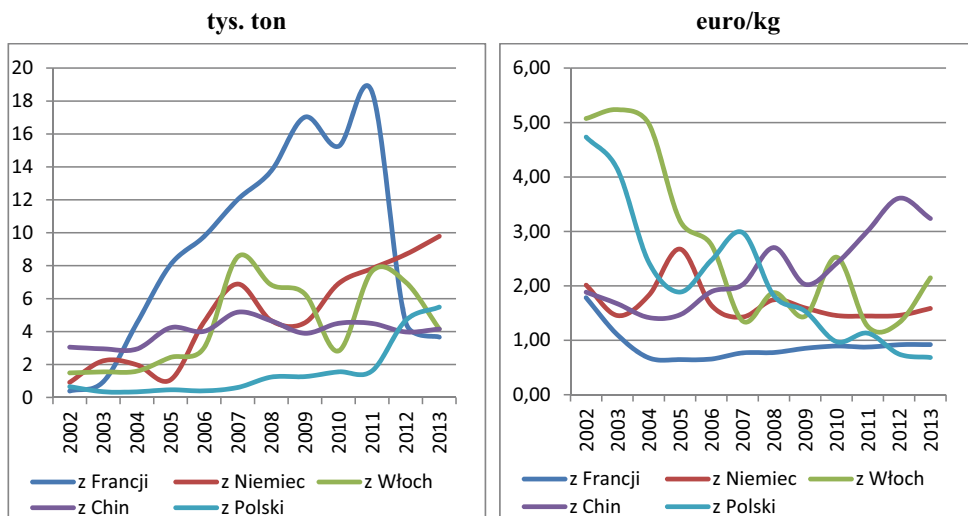
Tabela 32. Główni importerzy suszonych jabłek

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	26,3	100,0	66,7	100,0	2,56	60,1	100,0	172,9	100,0	2,92
Hiszpania	1,9	7,2	1,5	2,3	1,15	12,6	20,9	13,7	7,9	1,07
Niemcy	6,7	25,3	15,5	23,2	2,33	9,6	16,0	33,4	19,3	3,47
Wlk. Brytania	3,3	12,7	9,2	13,7	2,82	9,6	15,9	24,0	13,9	2,52
USA	4,3	16,3	12,1	18,1	2,81	4,9	8,1	33,5	19,4	6,84
Włochy	0,1	0,4	0,1	0,1	1,12	4,5	7,5	2,3	1,3	1,65
Chiny	0,8	2,9	0,2	0,4	4,44	1,7	2,8	0,5	0,3	14,14
Bułgaria	0,0	0,0	0,0	0,0	0,68	1,6	2,7	0,7	0,4	0,38
Kazachstan	0,0	0,0	0,0	0,0	0,42	1,6	2,6	0,3	0,2	0,19
Kanada	1,9	7,2	6,8	10,2	3,61	1,5	2,5	8,9	5,1	5,85
Włochy	0,3	1,0	0,4	0,6	1,70	1,4	2,3	1,8	1,0	1,32

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W imporcie suszonych jabłek realizowanym przez UE udział dostaw z Polski zwiększył z ok. 3% w latach 2002-2004 do 8% w latach 2011-2013. Większe było znaczenie dostaw z Francji, Niemiec, Włoch i Chin (rys. 28).

Rys. 28. Import suszonych jabłek do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

4. Suszone warzywa

Światowy import suszy warzywnych średnio w latach 2011-2013 wyniósł 612 tys. ton, a jego wartość 1,7 mld USD. W relacji do lat 2002-2004 wolumen światowego importu wzrósł o 14%, a wartość o 32%. W światowym imporcie dominują suszona cebula i suszone mieszanki warzywne. W latach 2011-2013 import obu tych gatunków stanowił 53% łącznych obrotów suszami warzywnymi, wobec 42% w latach 2002-2004. Wielkość importu suszonej cebuli wzrosła w tych okresach o 38% do 159 tys. ton, a suszonych mieszanek o 56% do 168 tys. ton.

Największymi światowymi importerami brutto i netto suszy warzywnych są: USA, Holandia, Niemcy oraz Japonia i Wielka Brytania. Łączny udział tych krajów w wolumenie importu brutto średnio w latach 2011-2013 wyniósł 48% (tab. 33). Spośród tych krajów najbardziej zwiększył się w latach 2002-2013 import brutto i netto w USA. Niewielki spadek wolumenu przywozu miał miejsce tylko w Japonii. Wzrost importu notowano w pozostałych krajach liczących się na światowym rynku tych produktów, a największe było tempo wzrostu przywozu w Rosji, której udział w wolumenie importu tych produktów wzrósł z 3 do 4%. Udział Polski w światowym imporcie brutto zwiększył się z 1,5 do niemal 2%.

Tabela 33. Główni importerzy suszy warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	536,5	100,0	1268,3	100,0	611,8	100,0	1668,7	100,0
USA	64,3	12,0	125,8	9,9	83,9	13,7	172,4	10,3
Holandia	49,6	9,2	75,8	6,0	65,3	10,7	97,4	5,8
Niemcy	48,9	9,1	137,6	10,8	59,3	9,7	184,2	11,0
Japonia	54,0	10,1	243,0	19,2	52,4	8,6	268,3	16,1
Wlk. Brytania	27,0	5,0	64,1	5,1	30,7	5,0	91,2	5,5
Kanada	19,0	3,5	55,3	4,4	24,7	4,0	71,6	4,3
Francja	18,6	3,5	64,3	5,1	23,7	3,9	92,7	5,6
Rosja	14,1	2,6	8,0	0,6	22,9	3,7	17,4	1,0
Korea Płd.	17,2	3,2	52,1	4,1	17,8	2,9	53,1	3,2
Włochy	15,3	2,8	60,7	4,8	17,2	2,8	77,4	4,6
Polska	7,8	1,5	16,7	1,3	11,0	1,8	26,9	1,6

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W eksporcie suszy warzywnych z udziałem ok. 44% średnio w latach 2011-2013 dominowały Chiny, dostarczające na rynek światowy przede wszystkim suszone mieszanki warzywne oraz suszone warzywa pojedyncze, w tym wytwarzane z warzyw strefy umiarkowanej (tab. 34). Dynamicznie wzrastał w latach 2002-2013 eksport z Indii, Madagaskaru i Pakistanu. Przy wzroście eksportu brutto pogłębiało się ujemne saldo obrotów suszonymi warzywami w USA, a zmniejszało

się ujemne saldo w Holandii i Niemczech. Udział Polski w eksporcie tych produktów obniżył się z 3% w latach 2002-2004 do 2% w latach 2011-2013.

Tabela 34. Główni eksporterzy suszy warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	458,0	100,0	1173,1	100,0	790,6	100,0	3427,2	100,0
Chiny	210,8	46,0	464,2	39,6	346,8	43,9	2155,5	62,9
Indie	18,5	4,0	18,9	1,6	74,5	9,4	106,4	3,1
USA	53,1	11,6	139,6	11,9	59,6	7,5	209,4	6,1
Niemcy	18,5	4,0	80,9	6,9	30,1	3,8	180,5	5,3
Holandia	11,5	2,5	38,5	3,3	29,1	3,7	98,1	2,9
Madagaskar	0,1	0,0	0,1	0,0	28,8	3,6	0,3	0,0
Hiszpania	22,6	4,9	31,8	2,7	25,4	3,2	46,9	1,4
Pakistan	0,6	0,1	1,8	0,2	21,1	2,7	9,1	0,3
Egipt	14,6	3,2	22,1	1,9	18,7	2,4	41,4	1,2
Polska	13,4	2,9	26,7	2,3	17,4	2,2	57,5	1,7

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Największymi w świecie importerami brutto i netto suszonej cebuli są Niemcy i Wielka Brytania. Oba te kraje uczestniczą w światowym imporcie tego produktu w ponad 20% (tab. 35). Wielkość przywozu w Niemczech wykazuje tendencję spadkową, natomiast w latach 2002-2013 zwiększał się popyt importowy w Wielkiej Brytanii. W grupie importerów netto zwiększa się przywóz realizowany przez Rosję i Japonię, a obniżają się zakupy w Kanadzie. W imporcie brutto zwiększa się udział Egiptu, Francji, Hiszpanii i Polski, tj. krajów dokonujących w dużym stopniu reeksportu suszonej cebuli. Najwyższe ceny eksporterzy uzyskują w Japonii, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Japonii i Kanadzie.

Tabela 35. Główni importerzy suszonej cebuli

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	114,9	100,0	198,2	100,0	1,73	158,5	100,0	347,4	100,0	2,20
Niemcy	19,3	16,8	41,6	21,0	2,16	20,5	12,9	56,5	16,3	2,76
Wlk. Brytania	9,8	8,5	20,7	10,5	2,11	13,7	8,6	33,9	9,8	2,48
Holandia	7,9	6,9	14,8	7,5	1,88	8,9	5,6	21,3	6,1	2,46
Polska	2,5	2,2	4,0	2,0	1,57	7,1	4,5	9,6	2,8	1,33
Rosja	4,4	3,8	2,1	1,1	0,49	6,9	4,3	10,2	2,9	1,49
Japonia	5,3	4,6	14,4	7,3	2,72	6,0	3,8	21,8	6,3	3,62
Francja	2,7	2,3	5,4	2,7	2,08	5,6	3,6	13,6	3,9	2,39
Kanada	5,8	5,0	12,2	6,2	2,11	5,5	3,5	15,2	4,4	2,75
Hiszpania	2,1	1,9	2,6	1,3	1,17	4,8	3,1	6,9	2,0	1,45

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Głównymi eksporterami suszonej cebuli są: Indie, USA, Madagaskar oraz Pakistan. Eksport z Indii zwiększył się w latach 2011-2013 w relacji do średniego z lat 2002-2004 ok. 4,5-krotnie do 65 tys. ton (tab. 36). Eksport z Madagaskaru i Pakistanu wzrósł odpowiednio z 0,1 i 0,4 do 28,5 i 21 tys. ton. Zwiększył się również znacząco eksport z Chin, Egiptu i Ekwadoru. Obniżył się natomiast eksport netto z Francji i Hiszpanii, a z importera netto w eksportera netto przekształciły się Holandia i Polska. Udział Polski w eksporcie brutto suszonej cebuli zwiększył się z 0,5% w latach 2002-2004 do ok. 4% w latach 2011-2013. Wzrost udziału w światowym eksporcie Indii, Madagaskaru, Pakistanu i Chin wynikał z relatywnie niskich cen w ofercie eksportowej tych krajów. W latach 2011-2013 ceny eksportowe z Pakistanu i Madagaskaru wyniosły odpowiednio 0,3 USD/kg i 1,0 USD/kg. Ceny z Polski były wyższe jedynie od oferowanych przez Pakistan i Ekwador. Holandia, Francja, Hiszpania i Egipt oraz w mniejszym stopniu Polska reeksportują suszoną cebulę sprowadzaną z krajów pozaeuropejskich.

Tabela 36. Główni eksporterzy suszonej cebuli

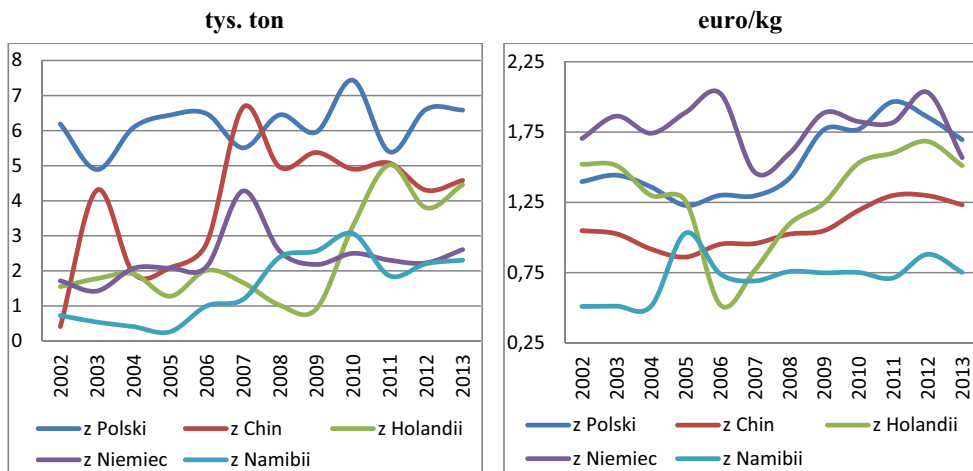
Kraje	2004-2006 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	93,3	100,0	170,8	100,0	1,83	243,9	100,0	360	100,0	1,50
Indie	14,3	15,3	10,7	6,3	0,76	64,6	26,5	80	22,2	1,47
USA	28,6	30,7	63,8	37,4	2,23	32,1	13,2	83	23,1	2,59
Madagaskar	0,1	0,1	0,0	0,0	0,57	28,5	11,7	0,3	0,1	1,00
Pakistan	0,4	0,4	0,1	0,0	0,79	20,7	8,5	5,9	1,6	0,28
Egipt	12,3	13,2	19,4	11,4	1,56	14,7	6,0	31,7	8,8	2,34
Chiny	4,0	4,3	5,1	3,0	1,28	13,9	5,7	37,7	10,5	2,70
Polska	0,5	0,5	0,5	0,3	1,24	10,2	4,2	6,2	1,7	0,61
Holandia	2,5	2,7	5,7	3,3	2,35	9,8	4,0	12,5	3,5	1,63
Francja	9,2	9,9	21,3	12,5	2,32	9,1	3,7	28,5	7,9	3,13
Ekwador	0,0	0,0	0,0	0,0	3,64	7,2	2,9	0,7	0,2	0,10
Hiszpania	6,6	7,0	8,6	5,0	1,31	7,2	2,9	15,2	4,2	2,15

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Brak jest danych dotyczących światowych obrotów suszoną marchwią, liczącą się w polskim eksporcie suszy warzywnych. Stąd analizę handlu tym produktem ograniczono do rynku UE – głównego odbiorcy suszonej marchwi z naszego kraju. Import suszonej marchwi w krajach UE wzrósł z 15 tys. ton średnio w latach 2002-2004 do 26 tys. ton w latach 2011-2013. Głównym dostawcą suszonej marchwi na rynek UE-28 jest Polska, ale jej udział w imporcie unijnym zmniejszył się z 39% w latach 2002-2004 do 24% w latach 2011-2013 (rys. 29). Rośnie natomiast znaczenie importu z Chin czy Namibii. Udział obu tych krajów w unijnym imporcie wzrósł z 19 do 26%. Ceny w imporcie z Chin i Namibii są

znacznie niższe od oferty polskiej. Ceny suszu z marchwi sprowadzanej z naszego kraju są natomiast niższe od oferowanych przez eksporterów z pozostałych krajów Wspólnoty. Rosnący popyt importowy w UE decyduje jednak o utrzymaniu się tendencji wzrostowej eksportu z Polski do importerów unijnych.

Rys. 29. Import suszonej marchwi do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

W unijnym imporcie suszonej cebuli udział Polski wzrósł z 0,7% w latach 2002-2004 do 3,5% w latach 2011-2013, a suszonych mieszanek warzywnych z 4 do 6%. Większe były jedynie dostawy z Chin (21%), Hiszpanii (10%) i Niemiec (9%).

5. Dżemy, marmolady i przeciery

Największymi w świecie importerami brutto i netto przecierów, dżemów i marmolad są Rosja i USA. Import rosyjski nie wykazuje wyraźnych tendencji wzrostowych (tab. 37). W kraju tym zmniejsza się przywóz dżemów, konfitur i marmolad, a rośnie tak jak w większości krajów, import przecierów wykorzystywanych głównie w produkcji dżemów.

Import przecierów (w mniejszym stopniu dżemów) zwiększa się też w USA i we wszystkich pozostałych krajach liczących się w imporcie tych produktów, tj. w Wielkiej Brytanii, Holandii, Kanadzie i Japonii. Rośnie też import netto we Francji i Niemczech. W imporcie realizowanym przez wszystkie te kraje dominują przeciery wytwarzane z owoców południowych (głównie z brzoskwiń i owoców cytrusowych).

Tabela 37. Główni importerzy dżemów, marmolad oraz przecierów

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	818,6	100,0	1102,1	100,0	1228,8	100,0	2597,1	100,0
USA	56,4	6,9	90,4	8,2	120,0	9,8	245,5	9,5
Rosja	112,3	13,7	59,4	5,4	116,8	9,5	144,8	5,6
Francja	63,5	7,8	90,4	8,2	109,1	8,9	239,3	9,2
Niemcy	77,1	9,4	111,9	10,2	99,5	8,1	249,6	9,6
Wlk. Brytania	51,1	6,2	102,6	9,3	68,4	5,6	199,9	7,7
Holandia	38,1	4,6	43,6	4,0	46,4	3,8	103,6	4,0
Włochy	22,2	2,7	43,9	4,0	33,9	2,8	91,5	3,5
Kanada	20,3	2,5	27,1	2,5	33,1	2,7	72,5	2,8
Belgia	22,4	2,7	42,7	3,9	30,0	2,4	78,7	3,0
Japonia	23,2	2,8	55,9	5,1	28,3	2,3	90,1	3,5
Australia	14,2	1,7	23,5	2,1	25,6	2,1	64,2	2,5

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Największymi dostawcami przecierów, dżemów, konfitur i marmolad na rynek światowy są Chiny, Chile i Włochy (z łącznym udziałem 25% w wolumenie eksportu w latach 2011-2013) (tab. 38). Eksport z tych krajów wykazywał w latach 2002-2013 silną tendencję wzrostową. Zwiększał się również eksport z innych krajów liczących się w eksporcie, tj.: Tajlandii, Włoch, Francji, Belgii, Ekwadoru i Indii. Udział Polski, dostarczającej na rynek światowy, a głównie europejski, przede wszystkim przecierzy z owoców kolorowych (głównie z truskawek i wiśni) nie zmienia się i wynosi ok. 2%.

Tabela 38. Główni eksporterzy dżemów, marmolad oraz przecierów

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	1068,4	100,0	1366,4	100,0	1752,3	100,0	3498,6	100,0
Chiny	109,9	10,3	116,5	8,5	165,3	9,4	325,0	9,3
Chile	44,3	4,1	37,9	2,8	160,4	9,2	173,2	4,9
Włochy	59,5	5,6	93,6	6,8	124,1	7,1	249,7	7,1
Francja	69,0	6,5	196,9	14,4	96,0	5,5	388,3	11,1
Tajlandia	44,0	4,1	55,4	4,1	86,0	4,9	235,0	6,7
Belgia	54,7	5,1	93,2	6,8	85,0	4,9	206,5	5,9
Ekwador	9,6	0,9	4,6	0,3	84,4	4,8	44,1	1,3
Indie	10,8	1,0	8,8	0,6	80,0	4,6	92,5	2,6
Niemcy	59,3	5,6	93,8	6,9	78,7	4,5	235,0	6,7
Kostaryka	71,3	6,7	35,5	2,6	71,8	4,1	61,6	1,8
Polska	24,3	2,3	34,0	2,5	29,1	1,7	65,9	1,9

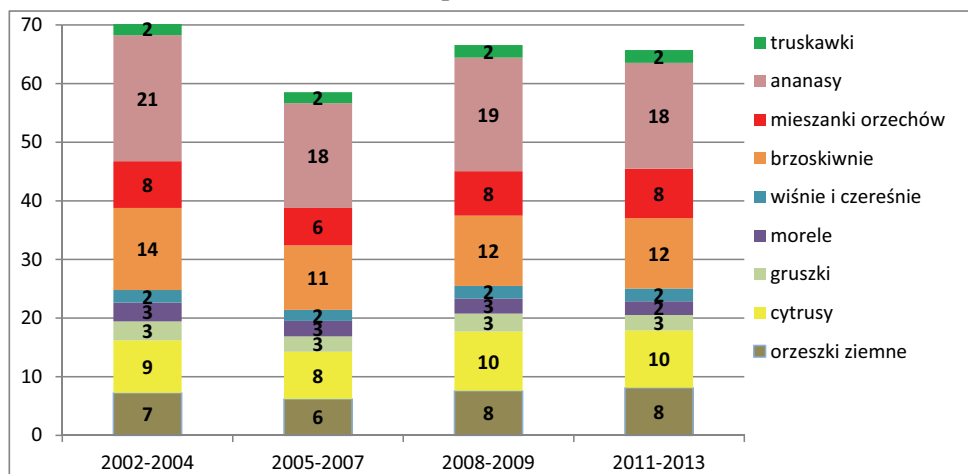
Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Udział dostaw z Polski w łącznym imporcie dżemów, konfitur i marmolad realizowanym przez UE w latach 2011-2013 wyniósł 3%, wobec ok. 1% w latach 2002-2004. W unijnym imporcie dżemów truskawkowych udział Polski wzrósł z 1 do 5%, wiśniowych z 2 do 4%, a malinowych z 1 do 2%. Wzrost w dostawach znaczenia eksportu z Polski oznacza „sukces” akcji promocyjnych podejmowanych przez krajowych eksporterów produktów wyżej przetworzonych, choć wzrost sprzedaży w dużym stopniu odzwierciedla rosnące obroty między filiami wielkopowierzchniowych sieci handlowych. Ceny w polskiej ofercie eksportowej są niższe od ofert eksporterów z pozostałych krajów UE – głównie z Niemiec, Włoch, Holandii i Belgii. Brak jest danych dotyczących unijnego przywozu przecierów i pulp z owoców strefy umiarkowanej, których Polska jest liczącym się dostawcą do Wspólnoty.

6. Konserwy owocowe

W strukturze światowego importu konserw owocowych największe znaczenie mają konserwy produkowane z ananasów i brzoskwiń. Udział konserw z ananasów obniżył się z 21% wolumenu importu w latach 2002-2004 do 18% w latach 2011-2013 (rys. 30). Udział przetworów z orzeszków ziemnych wzrósł z 7 do 8%, puszkowanych brzoskwiń obniżył się z 14 do ok. 12%, a konserw z owoców cytrusowych (głównie mandarynek) wzrósł z 9 do 10%. Udział konserw z owoców strefy umiarkowanej nie przekraczał 5%, w tym konserw produkowanych z truskawek i wiśni 2%.

Rys. 30. Struktura rzeczowa wolumenu importu konserw owocowych w procentach

Uwaga: dla zachowania czytelności rysunku w imporcie nie uwzględniono konserw „pozostałych”

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Kraje strefy umiarkowanej, w tym Polska, dokonują reeksportu konserw wytwarzanych z owoców południowych (głównie z ananasów, owoców cytrusowych, moreli i brzoskwiń). Reeksport konserw z ananasów dotyczy głównie produktów wytwarzanych w Tajlandii, Filipinach i Indonezji (tab. 39). Najniższe ceny konserw z ananasów oferowane są przez Filipiny. Głównymi producentami brzoskwiń w puszkach, reeksportowanych przez wiele krajów, są: Grecja, Chiny, Chile, Hiszpania i RPA. W latach 2011-2013 najniższe ceny oferowane były przez Hiszpanię i Grecję (odpowiednio 1,20 i 1,21 USD/kg). Główni producenci i eksporterzy przetworów z orzeszków ziemnych to Chiny, Argentyna i Turcja. Najniższe ceny na rynku światowym oferowane są przez Argentynę. Owoce cytrusowe w puszkach dostarczane są na rynek światowy głównie przez Chiny, Hiszpanię, Meksyk i Turcję, a morele w puszkach przez Grecję, RPA, Hiszpanię i Chiny. Najniższe są ceny w ofercie eksportowej Chin. Przedmiotem reeksportu w krajach strefy umiarkowanej są też konserwy z gruszek, oferowanych głównie przez Chiny, Włochy, RPA oraz Hiszpanię. Udział Polski przekracza 1% tylko w światowym eksporcie (reeksporcie) konserw z ananasów.

Największymi w świecie importerami konserw z ananasów są Stany Zjednoczone AP (30% światowego importu) oraz Niemcy i Holandia. Kraje te są również czołowymi w świecie importerami puszkowanych brzoskwiń. Zwiększa się też popyt importowy na konserwy z brzoskwiń we Francji, Rosji oraz w Tajlandii. Czołowymi w świecie importerami przetworów z orzeszków ziemnych są: Japonia, Francja, Korea Płd. oraz Wielka Brytania. Import w Wielkiej Brytanii zwiększył się w latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 aż czterokrotnie do 30 tys. ton. Główni importerzy konserw z owoców cytrusowych to: USA, Niemcy, Japonia i Wielka Brytania, konserw z moreli – Francja i Niemcy, a konserw z gruszek – USA, Francja i Niemcy. Zwiększa się również popyt importowy na konserwy wytwarzane z owoców południowych, orzeszków ziemnych i konserw z gruszek w wielu innych krajach świata, w tym głównie w krajach europejskich. Kraje strefy umiarkowanej, w tym Polska, są w oczywisty sposób importerami netto konserw wytwarzanych z owoców południowych, orzechów, ale także z gruszek. Wzrostowi importu (i reeksportu) sprzyja duża i rosnąca światowa podaż tych produktów.

Tabela 39. Główni eksporterzy konserw z owoców południowych
oraz orzeszków ziemnych

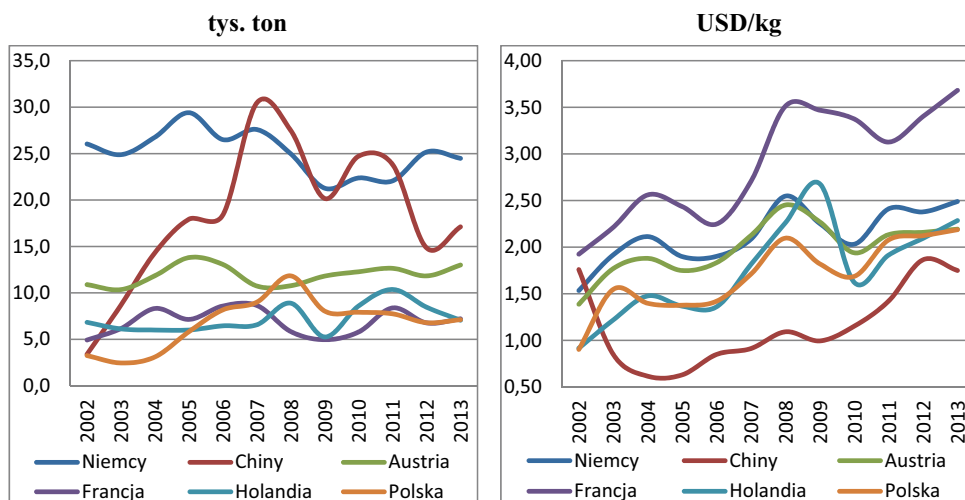
Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
ORZESZKI ZIEMNE										
Ogółem	577,6	100,0	647,9	100,0	1,12	908,2	100,0	2100,5	100,0	2,31
Chiny	269,1	46,6	226,6	35,0	0,84	305,8	33,7	724,0	34,5	2,37
Argentyna	95,3	16,5	73,5	11,4	0,77	292,2	32,2	467,6	22,3	1,60
USA	42,5	7,4	61,7	9,5	1,45	87,0	9,6	214,9	10,2	2,47
Holandia	58,0	10,0	88,9	13,7	1,53	57,7	6,4	173,1	8,2	3,00
Niemcy	19,1	3,3	42,8	6,6	2,24	26,3	2,9	86,3	4,1	3,28
Kanada	15,3	2,7	22,8	3,5	1,49	15,7	1,7	56,8	2,7	3,61
Meksyk	7,0	1,2	7,5	1,2	1,08	13,9	1,5	37,8	1,8	2,71
Polska	3,3	0,6	6,4	1,0	1,91	12,7	1,4	35,6	1,7	2,80
ANANASY										
Ogółem	1116,2	100,0	634,8	100,0	0,57	1143,4	100,0	1107,5	100,0	0,97
Tajlandia	446,0	40,0	269,6	42,5	0,60	597,4	52,2	574,1	51,8	0,96
Filipiny	240,5	21,5	85,0	13,4	0,35	245,2	21,4	196,4	17,7	0,80
Indonezja	136,9	12,3	74,9	11,8	0,55	162,0	14,2	150,6	13,6	0,93
Chiny	57,5	5,2	27,1	4,3	0,47	29,5	2,6	28,3	2,6	0,96
Holandia	6,0	0,5	8,6	1,4	1,44	27,7	2,4	44,9	4,1	1,62
Niemcy	24,3	2,2	26,2	4,1	1,08	20,5	1,8	30,4	2,7	1,48
OWOCE CYTRUSOWE										
Ogółem	458,0	100,0	340,3	100,0	0,74	623,1	100,0	845,0	100,0	1,36
Chiny	250,9	54,8	152,4	44,8	0,61	335,4	53,8	395,3	46,8	1,18
USA	35,3	7,7	22,7	6,7	0,64	82,3	13,2	100,2	11,9	1,22
Hiszpania	61,4	13,4	54,2	15,9	0,88	54,5	8,8	81,3	9,6	1,49
Meksyk	22,5	4,9	14,6	4,3	0,65	40,3	6,5	68,8	8,1	1,71
MORELE										
Ogółem	134,6	100,0	143,6	100,0	1,07	117,8	100,0	163,1	100,0	1,38
Grecja	20,3	15,1	21,2	14,7	1,04	23,3	19,8	31,8	19,5	1,37
RPA	24,3	18,1	21,1	14,7	0,87	19,8	16,8	24,3	14,9	1,23
Hiszpania	33,4	24,8	34,7	24,1	1,04	18,4	15,6	24,8	15,2	1,35
China	2,4	1,8	1,6	1,1	0,66	15,6	13,2	16,2	9,9	1,04
BRZOSKWINIE I NEKTARYNKI										
Ogółem	663,5	100,0	554,2	100,0	0,84	743,9	100,0	949,6	100,0	1,28
Grecja	221,3	33,4	167,3	30,2	0,76	275,3	37,0	333,2	35,1	1,21
Chiny	65,8	9,9	51,6	9,3	0,78	148,2	19,9	185,8	19,6	1,25
Chile	48,9	7,4	41,8	7,5	0,85	63,6	8,6	91,4	9,6	1,44
Hiszpania	84,8	12,8	78,9	14,2	0,93	57,5	7,7	69,2	7,3	1,20
RPA	70,2	10,6	56,0	10,1	0,80	56,7	7,6	71,5	7,5	1,26

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Głównymi światowymi importerami brutto i netto konserw produkowanych z owoców strefy umiarkowanej, w tym dominujących w polskim eksporcie tej grupy towarowej konserw z wiśni i truskawek, są kraje UE, a głównie Francja i Niemcy. W imporcie liczy się również Rosja. We wszystkich krajach importerach przywóz wykazuje tendencję wzrostową, poza Wielką Brytanią (konserwy z truskawek) i Japonią (konserwy z wiśni).

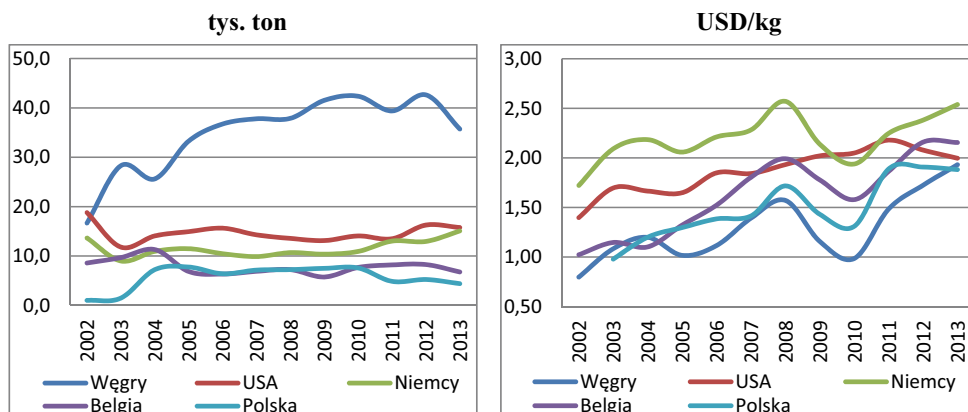
Czołowymi w świecie eksporterami netto konserw z truskawek są Chiny. Udział tego kraju w eksporcie zwiększył się z 8% w latach 2002-2004 do 14% w latach 2011-2013 (rys. 31). Udział Egiptu w latach 2011-2013 wyniósł 6%. W latach 2002-2004 kraj ten praktycznie nie eksportował tych produktów. Mniejsze było tempo wzrostu eksportu i wzrostu udziału w światowym eksporcie Holandii czy Portugalii. Udział Polski zwiększył się z 3 do niemal 6% (ósmie miejsce na liście światowych eksporterów w latach 2011-2013). Mniejszy (ok. 3%) jest udział Polski w światowym eksporcie konserw z wiśni (rys. 32). Zwiększa się natomiast dynamicznie eksport tych przetworów z Węgier, USA, ale również z Bułgarii, Chin czy Serbii. Udział Węgier w światowym eksporcie tych konserw wzrósł z 21% w latach 2002-2004 do 27% w latach 2011-2013, a Serbii z 0 do 4%. Niższe od oferowanych przez Polskę są ceny eksportowe konserw z truskawek z Chin, Egiptu oraz Portugalii, a konserw z wiśni z Węgier i Serbii. Tak więc istotną przeszkodą w zdynamizowaniu eksportu konserw produkowanych z truskawek z Polski jest i będzie rosnąca podaż na rynek światowy relatywnie tanich dostaw z Chin i Egiptu, a w odniesieniu do wiśni z Węgier i Serbii.

Rys. 31. Eksport truskawek w puszkach z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Rys. 32. Eksport wiśni i czereśni w puszkach z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W imporcie konserw z truskawek do UE dominują dostawy z krajów eksporterów ze Wspólnoty – głównie z Hiszpanii, Portugalii i Holandii. Udział dostaw z Polski wzrósł z 5% w latach 2002-2004 do 6% w latach 2011-2013. Udział Chin, czwartego po Niemczech, Hiszpanii i Austrii dostawcy tych produktów do Wspólnoty, wynosił w latach 2011-2013 ok. 10%. Udział Polski w dostawach do UE konserw z wiśni zmniejszył się z 4% w latach 2002-2004 do 3% w latach 2011-2013. Udział dostaw z Węgier wzrósł z 28 do 38%, a z Serbii z 0 do 5%. Dostawy z Polski nie liczą się w unijnym imporcie konserw produkowanych z owoców południowych i orzechów.

7. Przetwory pomidorowe

W wolumenie i wartości obrotów przetworami pomidorowymi w świecie dominuje koncentrat pomidorowy. Średnio w latach 2011-2013 udział tego produktu w światowym imporcie przetworów pomidorowych wyniósł 45%. Ketchup stanowił 32%, a pomidory w puszkach 23%. Struktura rzeczowa obrotów przetworami pomidorowymi jest względnie stabilna.

Przywóz koncentratu pomidorowego zwiększa się dynamicznie we wszystkich krajach, liczących się importerach w świecie, a najbardziej spośród krajów europejskich zwiększył się w latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 przywóz w Rosji i Holandii. Rośnie też import w niektórych krajach Afryki i Bliskiego Wschodu. Wzrost przywozu w wielu krajach świata odzwierciedla zwiększający się popyt na ten produkt ze strony przemysłu spożywczego w krajach odbiorcach. Najwyższe ceny uzyskują eksporterzy na rynku: Japonii, Niemiec, Francji i Wielkiej Brytanii, a najniższe w Rosji.

Największym światowym eksporterem koncentratu pomidorowego są Chiny. Udział tego kraju w wolumenie światowego eksportu wzrósł z 20% w latach 2002-2004 do 35% w latach 2011-2013. Rosnący udział Chin w światowym eks-

porcie koncentratu pomidorowego wynika przede wszystkim z niskich cen w ofercie eksportowej z tego kraju. W zaspokajaniu rosnącego popytu na rynku światowym zwiększa się również udział USA. Znaczenie większości pozostałych krajów liczących się eksporterów (Włochy, Hiszpania, Portugalia, Chile czy Tunezja) zmniejsza się, bowiem tempo wzrostu eksportu jest w nich niższe niż w Chinach. Eksport zmniejsza się jedynie w Turcji, Grecji i Iranie. Ceny w ofercie eksportowej tych krajów są wyższe od ofert większości pozostałych dostawców koncentratu pomidorowego na rynek światowy.

Kraje strefy umiarkowanej w sposób oczywisty przegrywają konkurencję na rynku światowym z krajami o ciepłym klimacie, zarówno biorąc pod uwagę ceny, jak i jakość koncentratu pomidorowego. Tym nie mniej dynamicznie rosnący popyt na rynku światowym na ten produkt stwarza szansę zwiększenia eksportu również z krajów mniej liczących się w światowej podaży. Udział Polski w światowym imporcie zwiększył się z 1% w latach 2002-2004 do 3% w latach 2011-2013, a w światowym eksporcie brutto koncentratu pomidorowego utrzymywał się na poziomie 1%.

Największymi importerami brutto i netto keczupu w świecie są: Wielka Brytania, Francja, Kanada i Niemcy. Łączny udział tych krajów w wolumenie importu brutto keczupu zarówno w latach 2002-2004, jak i w latach 2011-2013 wyniósł ok. 45% (tab. 40). Import w tych krajach dynamicznie się zwiększa, tak jak w większości innych krajów liczących się w światowym imporcie tego produktu – głównie w Australii, Rosji ale też w Arabii Saudyjskiej. Najwyższe ceny uzyskują eksporterzy na rynku francuskim i niemieckim, a najniższe na rynku rosyjskim (niskie ceny w Australii wynikają z dominacji w imporcie tego kraju sosów pomidorowych).

Tabela 40. Główni importerzy keczupu i sosów pomidorowych

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	898,3	100,0	863,1	100,0	0,96	1215,2	100,0	1695,5	100,0	1,40
Wlk. Brytania	112,7	12,5	121,8	14,1	1,08	170,4	14,0	223,4	13,2	1,31
Francja	96,2	10,7	105,1	12,2	1,09	140,0	11,5	211,8	12,5	1,51
Kanada	96,3	10,7	78,9	9,1	0,82	138,5	11,4	160,9	9,5	1,16
Niemcy	74,1	8,2	84,5	9,8	1,13	104,2	8,6	155,5	9,2	1,49
USA	85,4	9,5	60,2	7,0	0,70	47,1	3,9	66,0	3,9	1,42
Australia	4,3	0,5	4,8	0,6	1,12	40,7	3,4	18,5	1,1	0,47
Meksyk	74,0	8,2	25,2	2,9	0,63	30,8	2,5	38,4	2,3	1,25
Rosja	19,3	2,2	11,2	1,3	0,57	26,0	2,1	30,7	1,8	1,18
Arabia Saudyjska	21,9	2,4	18,0	2,1	0,82	25,5	2,1	34,6	2,0	1,35
Belgia	19,7	2,2	25,0	2,9	1,27	22,3	1,8	36,2	2,1	1,64
Polska	5,3	0,6	4,1	0,5	0,89	4,8	0,4	7,9	0,5	1,68

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Wzrost eksportu keczupu w latach 2002-2013 miał miejsce niemal we wszystkich krajach liczących się w światowych obrotach tym produktem. W USA (największym eksporterze brutto i netto w świecie) sprzedaż w latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 zwiększyła się o ponad 50% do 258 tys. ton, we Włoszech wzrosła o 23%, w Turcji niemal czterokrotnie, a w Portugalii o 83% (tab. 41). Dynamiczny był także wzrost eksportu brutto i netto w Holandii (drugim po USA eksporterze tego produktu w świecie), a także w Belgii i w Polsce. Eksport z Polski zwiększył się aż ośmiokrotnie do 40 tys. ton, a udział Polski w światowym eksporcie wzrósł z 0,6% do niemal 3% (ósme miejsce na liście światowych eksporterów keczupu w latach 2011-2013). Polska, podobnie jak Belgia i Holandia, eksportują keczup wytwarzany głównie z importowanego koncentratu pomidorowego. Ceny w polskiej ofercie eksportowej, ze względu na relatywnie niskie koszty w przetwórstwie, są niższe od oferowanych przez Holandię i Belgię, ale też niższe od ofert z Włoch. Najniższy jest poziom cen keczupu eksportowanego z Turcji, USA, Portugalii oraz Chin, których udział w światowym eksporcie keczupu systematycznie się zwiększa, choć w latach 2011-2013 nie przekraczał jeszcze 2%. Rosnące zapotrzebowanie na keczup w wielu krajach świata pozwala na utrzymanie tendencji wzrostowej eksportu tego produktu w krajach produkujących go głównie z importowanego surowca. Dotyczy to również Polski.

Tabela 41. Główni eksporterzy keczupu i sosów pomidorowych

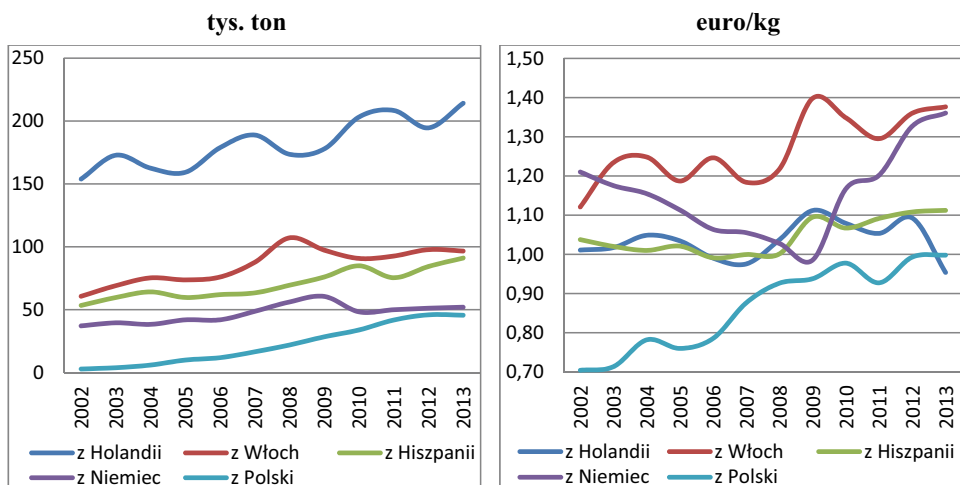
Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	882,4	100,0	811,8	100,0	0,94	1388,5	100,0	1601,3	100,0	1,18
USA	167,9	19,0	141,1	17,4	0,84	258,4	18,6	270,8	16,9	1,05
Holandia	158,1	17,9	181,8	22,4	1,15	216,2	15,6	314,5	19,6	1,46
Włochy	66,0	7,5	99,9	12,3	1,51	80,5	5,8	177,5	11,1	2,21
Niemcy	30,4	3,4	40,2	5,0	1,38	66,6	4,8	119,5	7,5	1,80
Hiszpania	59,0	6,7	70,7	8,7	1,20	58,0	4,2	77,3	4,8	1,36
Belgia	21,9	2,5	30,9	3,8	1,40	46,0	3,3	80,5	5,0	1,75
Polska	5,0	0,6	4,3	0,5	0,81	39,9	2,9	54,9	3,4	1,38
Turcja	8,1	0,9	6,1	0,8	0,73	29,5	2,1	31,6	2,0	1,07
Kanada	67,7	7,7	44,0	5,4	0,65	28,6	2,1	42,3	2,6	1,53
Portugalia	11,6	1,3	10,4	1,3	0,90	21,7	1,6	20,9	1,3	0,97
Chiny	2,6	0,3	2,0	0,3	0,79	21,3	1,5	21,5	1,3	1,01

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W rosnącym imporcie keczupu realizowanym przez UE udział dostaw z Polski zwiększył się z 1% w latach 2002-2004 do 7% w latach 2011-2013. Obroty tym produktem we Wspólnocie, tak jak większości produktów o wyższym stopniu przetworzenia, dokonywane są w ramach tego ugrupowania. Najwięk-

szymi dostawcami do krajów importerów netto ze Wspólnoty są Holandia, Włochy i Hiszpania (rys. 33). Niższe niż w polskiej ofercie eksportowej są jedynie ceny oferowane na rynku unijnym przez Portugalię, ale też Czechy, których udział w zaspokajaniu popytu importowego UE na ten produkt wyniósł w ostatnich latach ok 3%.

Rys. 33. Import keczupu i sosów pomidorowych do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Głównymi światowymi eksporterami pomidorów w puszkach są Włochy i Hiszpania. Udział obu tych krajów w światowym wolumenie eksportu zwiększył się z 74% w latach 2002-2004 do 87% w latach 2011-2013. Czołowymi importerami są Wielka Brytania, Francja oraz Niemcy. Łączny udział tych krajów w światowym wolumenie przywozu wyniósł w latach 2011-2013 ok. 47% wobec 53% w latach 2002-2004.

8. Marynaty warzywne

Światowy wolumen importu marynat warzywnych średnio w latach 2011-2013 wyniósł 1,4 mln ton, wobec 1,0 mln ton w latach 2002-2004 (tab. 42). Głównym importerem brutto i netto marynat warzywnych są USA oraz Rosja. Import brutto w USA w latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 zwiększył się o 15% do 245 tys. ton (18% światowego importu), a import netto zmniejszył się o 23% do 147 tys. ton. Import rosyjski wzrósł o ponad 40% do 174 tys. ton. Przywóz zwiększa się również w: Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Japonii i Arabii Saudyjskiej. W imporcie brutto udział Niemiec obniżył się z 15 do 9%. W Niemczech dynamika eksportu jest większa niż importu i kraj ten w latach 2011-2013 stał się eksporterem netto tych produktów. W imporcie brutto zwiększył się udział Niemiec z 15 do 9%.

szły się z kolei z 6 do 9% łączny udział Holandii i Belgii. W krajach tych dynamika wzrostu importu jest większa niż eksportu, stąd zmniejsza się w nich dodatnie saldo obrotów tymi produktami.

Tabela 42. Główni importerzy marynat warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	1018,0	100,0	975,2	100,0	1367,1	100,0	1881,8	100,0
USA	212,7	20,9	234,5	24,0	245,2	17,9	361,3	19,2
Rosja	122,9	12,1	40,3	4,1	173,6	12,7	130,8	7,0
Niemcy	152,3	15,0	141,4	14,5	117,9	8,6	193,1	10,3
Kanada	32,0	3,1	31,7	3,2	94,5	6,9	125,6	6,7
Wlk. Brytania	41,0	4,0	48,7	5,0	83,7	6,1	134,9	7,2
Holandia	30,8	3,0	37,7	3,9	81,2	5,9	96,1	5,1
Francja	49,3	4,8	63,8	6,5	46,9	3,4	90,2	4,8
Arabia Saudyjska	27,6	2,7	22,8	2,3	46,0	3,4	62,5	3,3
Belgia	29,6	2,9	27,2	2,8	40,1	2,9	59,7	3,2
Japonia	34,8	3,4	45,7	4,7	39,4	2,9	84,7	4,5

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Czołowym w świecie eksporterem brutto i netto marynat warzywnych są Indie. Udział tego kraju w eksporcie światowym wzrósł z 5% w latach 2002-2004 do 15% w latach 2011-2013 (tab. 43). W eksporcie zwiększa się też znaczenie Turcji, Chin, Meksyku i Niemiec. Tak jak w odniesieniu do wielu innych grup przetworów owocowych i warzywnych w eksporcie światowym zwiększa się znaczenie krajów pozaeuropejskich dysponujących relatywnie tanią ofertą eksportową.

Tabela 43. Główni eksporterzy marynat warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	1459,5	100,0	872,2	100,0	1412,0	100,0	1814,8	100,0
Indie	67,7	4,6	34,6	4,0	216,2	15,3	156,7	8,6
Turcja	157,8	10,8	109,5	12,6	169,6	12,0	206,7	11,4
Niemcy	97,4	6,7	101,0	11,6	155,2	11,0	189,6	10,4
Meksyk	136,5	9,4	103,8	11,9	148,4	10,5	151,7	8,4
USA	21,7	1,5	22,9	2,6	97,8	6,9	112,9	6,2
Holandia	49,0	3,4	57,4	6,6	87,8	6,2	103,8	5,7
Chiny	20,6	1,4	18,1	2,1	51,3	3,6	96,1	5,3
Belgia	46,4	3,2	37,1	4,3	45,6	3,2	60,0	3,3
Grecja	28,3	1,9	39,5	4,5	44,1	3,1	100,4	5,5
Polska	25,1	1,7	21,9	2,5	40,8	2,9	49,9	2,7

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

W obrotach światowych marynatami warzywnymi dominują konserwowe ogórki. W światowym imporcie marynat udział ogórków konserwowych wzrósł z 39% w latach 2002-2004 do 41% w latach 2011-2013.

Największym światowym importerem konserwowych ogórków jest Rosja (17% światowego wolumenu importu w latach 2011-2013, wobec 23% w latach 2002-2004). W światowym przywozie zmniejsza się też udział Francji, a wzrasta znaczenie Kanady, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii. Rosnący udział Holandii w przywozie brutto wynika przede wszystkim ze zwiększającego się reeksportu tych produktów.

Tabela 44. Główni importerzy marynowanych ogórków

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	377,4	100,0	286,8	100,0	0,76	539,9	100,0	556,6	100,0	1,03
Rosja	88,2	23,4	28,0	9,7	0,32	93,6	17,3	59,6	10,7	0,64
Holandia	13,8	3,7	16,2	5,6	1,16	57,4	10,6	47,9	8,6	0,83
Kanada	6,8	1,8	5,5	1,9	0,81	51,7	9,6	52,4	9,4	1,01
USA	37,5	9,9	34,4	12,0	0,93	43,1	8,0	52,3	9,4	1,21
Niemcy	48,6	12,9	46,1	16,1	0,95	39,3	7,3	48,9	8,8	1,25
Francja	35,0	9,3	39,9	13,9	1,14	29,2	5,4	47,3	8,5	1,62
Wlk. Brytania	15,1	4,0	14,5	5,0	0,95	28,5	5,3	32,6	5,9	1,15
Belgia	12,1	3,2	10,9	3,8	0,90	24,0	4,4	31,9	5,7	1,37
Hiszpania	9,2	2,4	7,2	2,5	0,79	13,7	2,5	12,6	2,3	0,93
Czechy	4,0	1,1	2,0	0,7	0,49	10,8	2,0	8,8	1,6	0,81

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

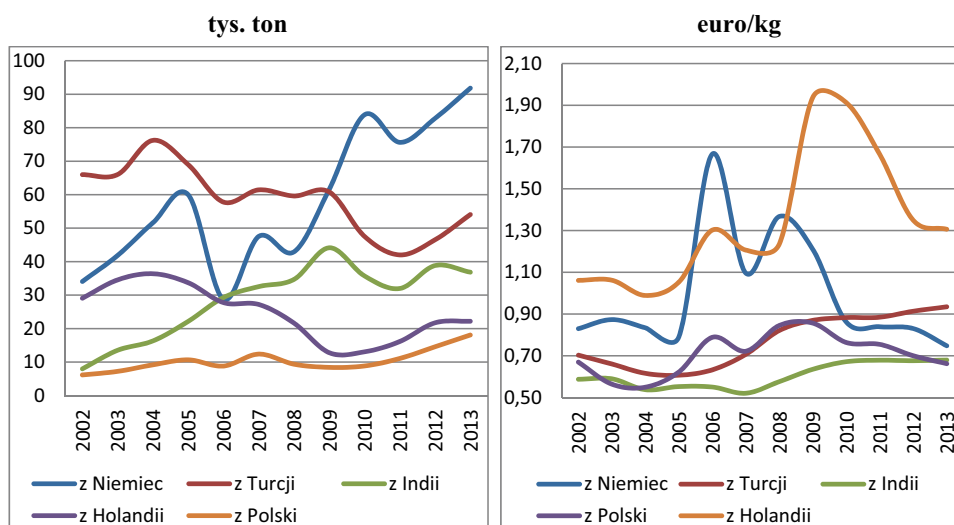
Czołowym eksporterem ogórków konserwowych w świecie są obecnie Indie, których udział w wolumenie eksportu zwiększył się w latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 ponad dwukrotnie do 30% (tab. 45). Tak dynamiczny wzrost eksportu spowodowany był wykorzystaniem przez ten kraj wyraźnej przewagi cenowej w porównaniu z innymi liczącymi się eksporterami, głównie z Turcją, której udział w wolumenie eksportu zmniejszył się z 22 do 10%. Ceny w eksporcie z Turcji były w latach 2011-2013 niemal dwukrotnie wyższe od oferty z Indii. W eksporcie brutto wzrósł udział Niemiec, Holandii, USA, a obniżył się udział Węgier. Udział Polski w eksporcie światowym utrzymał się na poziomie ok. 3%. Zwiększa się natomiast znaczenie naszego kraju w imporcie konserwowych ogórków realizowanym przez UE. W latach 2002-2004 dostawy z Polski stanowiły ok. 3% całkowitego przywozu unijnego, a w latach 2011-2013 niemal 6%. Czołowymi konkurentami Polski w dostawach tego produktu do Wspólnoty są Niemcy, Belgia i Indie. Niższe od polskich są jedynie ceny w ofercie Indii (rys. 34).

Tabela 45. Główni eksporterzy marynowanych ogórków

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	366,3	100,0	268,4	100,0	0,73	585,9	100,0	542,6	100,0	0,93
Indie	49,3	13,5	20,0	7,4	0,41	175,0	29,9	112,0	20,6	0,64
Niemcy	49,1	13,4	46,9	17,5	0,97	103,7	17,7	100,9	18,6	0,97
Turcja	79,8	21,8	50,9	19,0	0,64	61,1	10,4	69,6	12,8	1,14
Holandia	8,8	2,4	9,5	3,5	1,16	59,6	10,2	48,8	9,0	0,83
USA	7,6	2,1	6,6	2,4	0,87	54,9	9,4	52,5	9,7	0,95
Belgia	25,8	7,0	21,0	7,8	0,81	24,5	4,2	32,6	6,0	1,49
Polska	12,4	3,4	8,5	3,2	0,69	18,5	3,2	19,1	3,5	1,03
Węgry	39,5	10,8	28,3	10,5	0,72	13,5	2,3	12,5	2,3	0,92
Ukraina	8,0	2,2	3,1	1,2	0,39	11,7	2,0	9,9	1,8	0,85
Sri Lanka	3,0	0,8	2,7	1,0	0,92	7,2	1,2	7,3	1,4	1,02

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Rys. 34. Import ogórków konserwowych do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

9. Konserwy warzywne

W światowych obrotach konserwami warzywnymi podstawowe znaczenie mają: konserwowe oliwki, kukurydza, konserwowe warzywa strączkowe (grozdek, fasolka, fasola). W latach 2002-2013 największe było tempo wzrostu importu konserw z oliwek, których udział w światowym imporcie wzrósł z 12% w latach 2002-2004 do 13% w latach 2011-2013. Udział konserwowych warzyw strączkowych spadł z 14 do 13%, a konserwowej kukurydzy z 12 do 11%.

W obrotach zwiększa się znaczenie pozostałych konserw warzywnych, w tym wytwarzanych z warzyw strefy umiarkowanej.

Głównymi importerami brutto i netto konserw warzywnych są kraje UE, a głównie Niemcy, Francja i Wielka Brytania, a ponadto USA, Japonia, Korea Płd. i Rosja (tab. 46). Spośród liczących się w świecie importerów spadek przywozu w latach 2011-2013 w relacji do lat 2002-2004 miał miejsce jedynie w Rosji. Wszystkie te kraje sprowadzają przede wszystkim konserwy wytwarzane z warzyw ciepłolubnych.

Tabela 46. Główni importerzy konserw warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	4146,2	100,0	4626,2	100,0	5298,3	100,0	8957,0	100,0
Niemcy	531,3	12,8	506,1	10,9	566,5	10,7	854,0	9,5
USA	435,0	10,5	661,2	14,3	497,5	9,4	1137,5	12,7
Francja	323,6	7,8	393,6	8,5	445,2	8,4	782,1	8,7
Japonia	404,7	9,8	493,5	10,7	407,0	7,7	783,6	8,7
Wlk. Brytania	343,3	8,3	344,7	7,5	343,8	6,5	522,6	5,8
Korea Płd.	87,1	2,1	63,0	1,4	294,6	5,6	201,6	2,3
Rosja	281,0	6,8	133,5	2,9	262,0	4,9	317,8	3,5
Belgia	138,8	3,3	177,9	3,8	189,1	3,6	344,6	3,8
Hiszpania	153,2	3,7	218,6	4,7	173,5	3,3	370,6	4,1
Holandia	121,1	2,9	169,7	3,7	158,8	3,0	277,7	3,1
Polska	21,1	0,5	22,4	0,5	53,0	1,0	86,3	1,0

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Największy eksport konserw warzywnych realizowany jest przez Chiny, których udział w wolumenie eksportu wzrósł z 13% w latach 2002-2004 do 16% w latach 2011-2013 (tab. 47). Znaczącymi eksporterami brutto i netto konserw warzywnych są też państwa europejskie (Hiszpania, Holandia, Belgia oraz Włochy i Grecja).

Tabela 47. Główni eksporterzy konserw warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD	%	tys. ton	%	tys. ton	%
Ogółem	4547,0	100,0	4757,4	100,0	6409,0	100,0	9686,8	100,0
Chiny	604,9	13,3	462,0	9,7	1020,5	15,9	1422,1	14,7
Hiszpania	434,3	9,6	667,9	14,0	533,8	8,3	1051,6	10,9
Holandia	418,5	9,2	329,8	6,9	463,8	7,2	697,1	7,2
Belgia	390,9	8,6	347,2	7,3	411,8	6,4	634,9	6,6
Włochy	260,0	5,7	241,9	5,1	400,3	6,2	498,7	5,1
Francja	378,7	8,3	443,8	9,3	365,3	5,7	652,0	6,7
USA	320,7	7,1	414,0	8,7	290,9	4,5	525,5	5,4
Tajlandia	216,4	4,8	148,6	3,1	251,1	3,9	291,4	3,0
Węgry	217,0	4,8	182,8	3,8	236,1	3,7	301,0	3,1
Tajlandia	216,4	4,8	148,6	3,1	251,1	3,9	291,4	3,0
Polska	44,2	1,0	46,2	1,0	85,2	1,3	141,1	1,5

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Największymi importerami konserwowych oliwek są: USA, Brazylia, a także Rosja, Niemcy, Włochy i Francja. Import brutto i netto we wszystkich tych krajach wykazuje tendencję wzrostową. Import zwiększa się również w krajach mniej liczących się w światowym imporcie, w tym w Polsce. Największymi importerami kukurydzy w puszkach są: Niemcy, Wielka Brytania, Japonia oraz Rosja. Spośród tych krajów zmniejsza się tylko przywóz w Rosji.

Głównymi producentami i eksporterami konserwowych oliwek są: Hiszpania, Grecja, Portugalia, Turcja i Argentyna. Podaż eksportowa z tych krajów systematycznie się zwiększa, a najniższe ceny oferowane są przez Portugalię, Argentynę i Turcję. Czołowymi światowymi eksporterami konserwowej kukurydzy są: Tajlandia, Francja, USA i Chiny. Najniższe ceny oferowane są przez Tajlandię i Chiny.

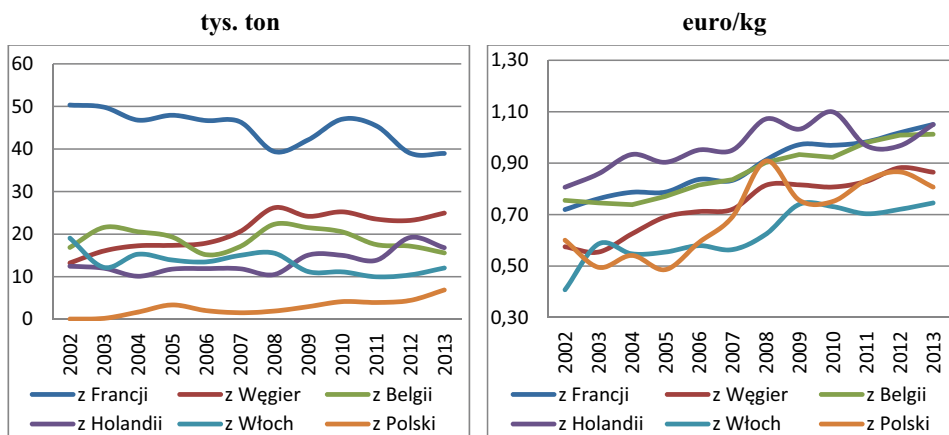
Największymi importerami groszku w puszkach są Rosja oraz Niemcy. Najwięcej, bo 24% światowego wolumenu importu groszku w latach 2011-2013 trafiło do Rosji. Udział Niemiec wahał się w granicach 10-12%. W imporcie liczą się też: USA, Włochy, Wielka Brytania i Francja.

Głównymi eksporterami konserwowego groszku są Węgry, Francja oraz Włochy. W latach 2002-2013 zwiększał się eksport tego produktu z Włoch – dysponujących relatywnie tanią ofertą eksportową, a zmniejszało się znaczenie Węgier i Francji. W eksporcie światowym wzrasta znaczenie Chin, a zmniejsza się Belgii i Holandii. Udział Chin zwiększa się również w światowym eksporcie konserw produkowanych z pozostałych warzyw strączkowych (głównie fasoli). Innymi liczącymi się dostawcami są: Włochy, Belgia, Francja i Holandia.

Udział Polski w światowym eksporcie konserw warzywnych utrzymywał się w latach 2002-2013 na poziomie ok. 1%. Tempo wzrostu eksportu z naszego kraju było znacznie niższe niż z Chin, Tajlandii i południowych krajów UE. Dotyczyło to również konserw wytwarzanych z warzyw strefy umiarkowanej – głównie z warzyw strączkowych. W latach 2011-2013 w porównaniu z latami 2002-2004 wzrósł jedynie z 1 do 2,5% udział dostaw z Polski w światowym eksporcie konserwowego groszku.

Przywóz z Polski nie liczy się również w unijnym imporcie większości konserw warzywnych. W latach 2002-2013 wzrastało jedynie znaczenie naszego kraju w dostawach do Wspólnoty konserwowego groszku (z 1% w latach 2002-2004 do 4% w latach 2011-2013) oraz konserw warzywnych o mniejszym znaczeniu w obrotach unijnych i światowych, tj. konserw produkowanych z patisonów czy cukinii (rys. 35).

Rys. 35. Import groszku konserwowego do UE z wybranych krajów

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

III. Zapotrzebowanie importowe Rosji na przetwory owocowe i warzywne oraz miejsce Polski w rosyjskim przywozie

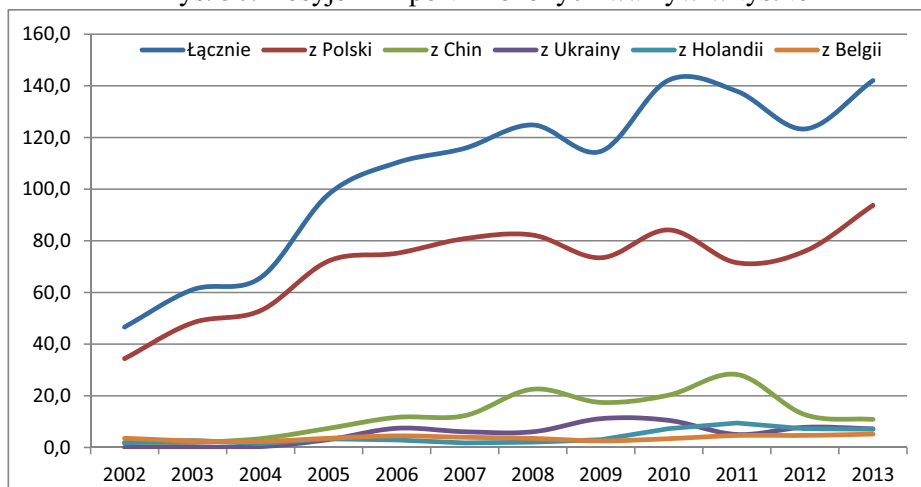
Spśród objętych analizą przetworów owocowych i warzywnych zdecydowanie największe jest w Rosji tempo wzrostu importu mrożonych warzyw i owoców. Średnio w latach 2002-2013 wolumen przywozu mrożonych warzyw zwiększał się w Rosji w tempie 10,7% rocznie, a mrożonych owoców w tempie 19,1%. Przeciętnie w latach 2011-2013 przywóz mrożonych warzyw zwiększył się w Rosji w relacji do lat 2002-2004 o 132% do 134 tys. ton, a mrożonych owoców o 292% do 75 tys. ton. W rosyjskim imporcie mrożonych warzyw dominują mrożone kalafiory, cebula, pomidory, mieszanki, a w przywozie mrożonych owoców – mrożone wiśnie, truskawki i czarne porzeczki. W latach 2002-

-2013 największe było tempo wzrostu rosyjskiego przywozu (ponad 20% rocznie) mrożonych wiśni, porzeczek i mieszanek warzywnych.

Relatywnie duże jest w Rosji tempo wzrostu przywozu suszy warzywnych oraz przecierów owocowych – odpowiednio 9 i 3,5%. Spośród przetworów o wyższym stopniu przetworzenia gotowych do bezpośredniego spożycia największe jest tempo wzrostu importu ogórków konserwowych (3% rocznie) oraz konserw owocowych wytwarzanych z owoców południowych – głównie z ananasów (8%), a także konserw wiśniowych i truskawkowych (10%). Jednakże udział konserw produkowanych z owoców strefy umiarkowanej, w tym głównie konserw wiśniowych i truskawkowych w ogólnym przywozie konserw owocowych do Rosji nie przekracza 15%. W latach 2002-2013 zmniejszył się w Rosji import większości konserw warzywnych, w tym również produkowanych z warzyw strefy umiarkowanej. Spadkowa tendencja zapotrzebowania importowego wynika przede wszystkim ze wzrostu produkcji w tym kraju, ale też braku tendencji wzrostowej spożycia tych przetworów.

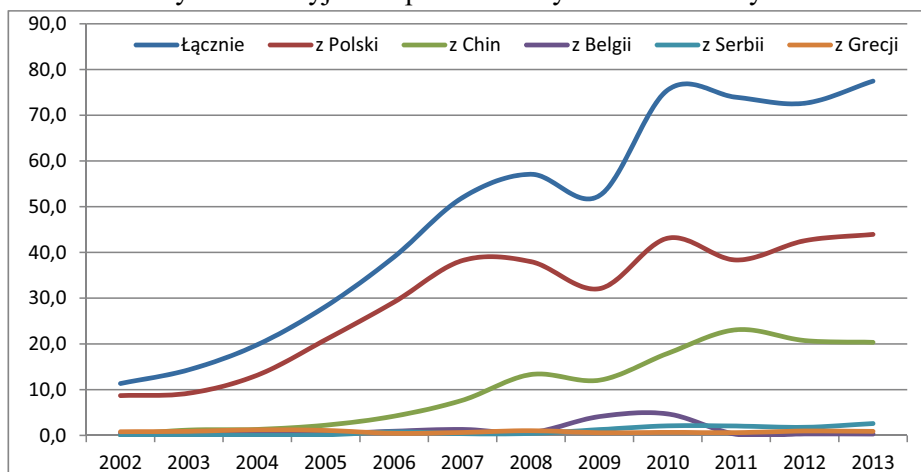
Średnio w latach 2011-2013 udział dostaw z Polski w rosyjskim przywozie mrożonych warzyw i owoców wyniósł odpowiednio 60 i 56%. Głównymi konkurentami w dostawach do Rosji tych produktów były Chiny. Udział Chin w rosyjskim imporcie mrożonych warzyw wzrósł z 4% w latach 2002-2004 do 13% w latach 2011-2013. W imporcie mrożonych owoców wskaźnik ten zwiększył się z 6 do 29%. Wzrost przywozu z Chin mrożonek produkowanych z owoców i warzyw strefy umiarkowanej dotyczył głównie mrożonych truskawek i mrożonych warzyw strączkowych (rys. 36 i 37).

Rys. 36. Rosyjski import mrożonych warzyw w tys. ton

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Rys. 37. Rosyjski import mrożonych owoców w tys. ton

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Dostawy z Polski liczyły się także w rosyjskim imporcie suszy warzywnych (7% przywozu w latach 2011-2013) oraz konserw owocowych produkowanych z owoców strefy umiarkowanej (ok. 15%). Embargo nałożone przez Rosję w przywozie produktów sektora ogrodniczego dotyczyło przetworów, w imporcie których znaczenie dostaw z Polski w zaspakajaniu zapotrzebowania importowego Rosji było największe, tj. przede wszystkim mrożonych owoców i warzyw.

IV. Warunki lokowania przetworów owocowych i warzywnych na podstawowych światowych rynkach zbytu

Bez żadnych preferencji celnych realizowany jest jedynie przywóz do UE z: USA, Kanady, Tajlandii, Korei Płn., Japonii i Nowej Zelandii. Bardzo szeroki jest zakres preferencyjnego dostępu do UE produktów rolnych i spożywczych, w tym ogrodniczych, pochodzących z państw AKP (Afryka, Karaiby, Pacyfik).

W ramach porozumień bilateralnych szeroki jest również system ulg w przywozie do UE produktów ogrodniczych sprowadzanych z Turcji i Izraela. W przywozie z tych krajów zniesione są cła w imporcie większości produktów, w tym zwłaszcza stanowiących surowce dla przemysłu przetwórczego (także zagęszczonych soków i mrozonek). Ulgi stosowane są też w przywozie z krajów EFTA (Norwegia, Szwajcaria, Islandia). Przywóz z krajów Ameryki Płd., Indii, Chin, Australii czy z krajów WNP realizowany jest w ramach GSP, wyznaczającego cła stosowane w wysokości ok 80% ceł konwencyjnych.

W krajach EFTA stawki celne w przywozie produktów ogrodniczych z krajów UE są niższe w porównaniu z krajami eksporterami spoza Wspólnoty. W krajach tego ugrupowania wymogi fitosanitarne i jakościowe nie odbiegają od obo-

wiązujących w UE, przy czym ze względu na bardzo rozbudowany system zmiennych opłat celnych, opłat manipulacyjnych i przepisów fitosanitarnych mało dostępny dla dostawców, w tym europejskich, jest rynek ogrodnicy w Szwajcarii.

W krajach Ameryki Płn. stawki celne w imporcie produktów ogrodnicych nie są wysokie. W USA stawki celne w imporcie mrożonych owoców wahają się od 11,3 do 14,0%, mrożonych warzyw od 4,5 do 11,2%. Zwolniony z opłat celnych jest import zagęszczonego soku jabłkowego. W USA i Kanadzie niezbędne jest jednak dostosowanie eksportowanych produktów do bardzo rozbudowanych uregulowań prawnych dotyczących przepisów sanitarnych i jakościowych. Zdobyć pozycji na rdzennym rynku tych krajów jest możliwe jedynie dla potężnych firm produkcyjnych i handlowych. Przed akcesją do UE, Polska korzystająca z systemu preferencji pozwalających na eksport większości produktów do USA bez obciążeń celnych, sprzedawała produkty ogrodnicy, a głównie ich przetwory, na rynek Polonii amerykańskiej.

Kraje UE od stycznia 2008 r. nie stosują dopłat do eksportu produktów ogrodnicych³. Subsydiami nie jest też wspierana zagraniczna sprzedaż produktów ogrodnicych w większości pozostałych krajów liczących się w ich eksporcie, tj. w: Meksyku, Nowej Zelandii, Chinach i krajach Ameryki Płd. Zniesienie subsydiów eksportowych mające być skutkiem rokowań w obecnej rundzie negocjacyjnej w ramach WTO (runda Doha) nie będzie miało wpływu na wielkość polskiego i unijnego eksportu produktów ogrodnicych do krajów trzecich⁴. Istotne znaczenie może mieć natomiast proponowane znaczne zmniejszenie stawek celnych w imporcie realizowanym przez kraje WTO. Stawki w przywozie wyżej przetworzonych przetworów owocowych i warzywnych wytwarzanych z owoców i warzyw strefy umiarkowanej wynoszące obecnie (w odniesieniu do większości produktów) od 15 do ponad 50% mają spaść do 7,5-21,5%. Stawki celne w przywozie mrożonych warzyw i koncentratu pomidorowego mogą obniżyć się z 14,4 do 7,2%, a mrożonych owoców z 12-14,4 do 6-7,2%.

Brak bezpośrednich dopłat eksportowych (które nie miały znaczącego wpływu na poziom eksportu produktów ogrodnicych w UE) rekompensowany jest w krajach eksporterach systemem wspierania sprzedaży zagranicznej poprzez wspomaganie koncentracji podaży, współfinansowania uczestnictwa w targach handlowych, działania promocyjne itp.

We wspieranie akcji promocyjnych wpisuje się też wspomaganie z funduszy unijnych eksportu realizowanego przez małe i średnie przedsiębiorstwa

³ Przed 2008 r. dopłaty te stosowane były w eksporcie: pomidorów, jabłek, brzoskwiń, winogron, orzechów, owoców cytrusowych, a także wiśni i czereśni kandyzowanych i tymczasowo zakonserwowanych, pomidorów w puszkach oraz mieszanek z orzechów.

⁴ Propozycje zawarte w Raporcie Falconera. Dokument TN/AG/W/Rev.4, 6 grudnia 2008 r.

w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Z funduszu tego wspierane są działania promocyjne polegające na uczestnictwie bądź organizacji za granicą: pokazów, degustacji, prezentacji, szkoleń, spotkań branżowych, udziale w imprezach targowych. Współfinansowane jest też doradztwo w zakresie opracowania koncepcji wizerunku przedsiębiorcy na wybranych rynkach zagranicznych czy badania tych rynków. Warunkiem uzyskania wsparcia jest opracowanie przez przedsiębiorstwa planu rozwoju eksportu.

Stawki celne w przywozie przetworów owocowych i warzywnych do Rosji, Białorusi i Kazachstanu wahają się w granicach 10-15%. Mimo uczestnictwa w WTO Rosja stosuje jednak ograniczenia pozataryfowe i administracyjne w imporcie, łącznie z całkowitym lub częściowym embargiem. Ostatnio embargo dotyczy przywozu z krajów UE świeżych owoców i warzyw oraz owoców i warzyw suszonych i mrożonych. W imporcie realizowanym przez Ukrainę stawki celne niemal wszystkich produktów ogrodnich i ich przetworów wahają się od 10 do 20%.

Eksport przetworów owocowych i warzywnych zarówno w krajach Europy Zachodniej, jak i Polsce prowadzony jest przede wszystkim przez samych przetwórców, przy czym w odniesieniu do podmiotów małych i średnich pośrednikiem w sprzedaży są bardzo często firmy duże – głównie o działaniu transnarodowym. Stąd też w krajach UE realizowany jest program zachęcania małych i średnich przedsiębiorstw do samodzielnego funkcjonowania na zagranicznych rynkach zbytu.

Podsumowanie i wnioski

O wielkości i wartości eksportu decydują zarówno czynniki wewnętrzne, jak i zewnętrzne. Czynniki wewnętrznymi w odniesieniu do produktów półprzetworzonych są przede wszystkim koszty produkcji i wszystkie działania prowadzące do ich obniżenia. W odniesieniu do produktów gotowych do bezpośredniej konsumpcji co najmniej równorzędne jest znaczenie czynników pozacenowych, w tym zwłaszcza działań marketingowych i kreowania marki produktu.

Do czynników zewnętrznych, niezależnych od podmiotów rynku, należą rozwiązania w handlu zagranicznym i polityce rolnej prowadzone na szczeblu multilateralnym i regionalnym, ale również sytuacja popytowo-podażowa i cenowa w krajach – głównych uczestnikach rynku światowego poszczególnych produktów i ich grup. Nawet niekorzystna sytuacja popytowo-podażowa w krajach odbiorcach nie musi oznaczać braku możliwości zwiększenia sprzedaży zagranicznej. Konieczne jest wówczas zintensyfikowanie działań zmierzających do sprawniejszego i bardziej efektywnego wykorzystania czynników wewnętrznych. Ocena sytuacji na rynku światowym pozwala w zasadzie na zidentyfikowanie szans i zagrożeń w rozwoju poszczególnych kierunków eksportu wynikających z tendencji popytowo-podażowych i sytuacji cenowej w krajach uczestnikach światowego rynku.

Bardzo korzystna dla eksporterów, w tym przede wszystkim dla Polski, jest sytuacja popytowo-podażowa i cenowa na światowym rynku niemal wszystkich gatunków mrożonych warzyw. Mierzony wielkością importu brutto i netto popyt na niemal wszystkie gatunki mrożonych warzyw wykazuje systematyczną tendencję wzrostową. Dotyczy to również krajów UE (poza Wielką Brytanią) – głównego odbiorcy z Polski warzyw mrożonych. Najwyższe w latach 2002-2013 było jednak tempo wzrostu przywozu tych produktów w krajach pozaeuropejskich – głównie w USA, Japonii i Korei Południowej. Rośnie też dynamicznie zapotrzebowanie importowe na mrożonki (podobnie jak na szereg innych produktów rolnych i spożywczych) w Rosji. Rosja stosująca okresowo pozataryfowe mechanizmy ochrony rynku, łącznie z embargiem, jest bardzo niepewnym partnerem handlowym dla wielu światowych eksporterów. Głównymi konkurentami Polski w dostawach na rynek światowy i unijny mrożonek, dominujących w polskim eksporcie, tj. mrożonych warzyw strączkowych, mrożonej cebuli, kalafiorów, brokułów, marchwi i mieszanek są Belgia i Chiny, a w ostatnich latach także Hiszpania, przy czym jedynie ceny w ofercie chińskiej są niższe od cen mrożonek produkowanych w Polsce. Rosnący popyt światowy, niewielka liczba konkurentów w dostawach na rynek międzynarodowy i relatywnie niskie ceny w ofercie polskiej wskazują na możliwość utrzymania tendencji wzrostowej eksportu tych produktów z Polski. Zwiększeniu eksportu

sprzyjają również wewnętrzne uwarunkowania rynkowe – nasycaenie się rynku krajowego mrożonkami, duża baza surowcowa do ich produkcji wynikająca z obniżającego się spożycia warzyw świeżych w kraju i relatywnie niewielkie tempo wzrostu ich eksportu.

Spośród mrozonek owocowych wytwarzanych z owoców strefy umiarkowanej zwiększa się światowy popyt na mrożone truskawki i maliny, a w miarę stabilny jest w odniesieniu do większości pozostałych mrozonek, w tym mających istotne znaczenie w polskiej produkcji – mrożonych wiśni, porzeczek, śliwek i agrestu. Rosnący import na mrożone truskawki na rynku światowym, w tym na rynku unijnym zaspokajany jest w coraz większym stopniu przez oferujące relatywnie niskie ceny kraje pozaeuropejskie – głównie Chiny i Maroko. W pokryciu stabilnego popytu na mrożone wiśnie na rynku europejskim rośnie udział Serbii. Polska praktycznie nie ma liczących się konkurentów w eksporcie mrożonych porzeczek, agrestu i śliwek. Wyraźnie wygrywamy natomiast konkurencję z czołowymi światowymi eksporterami mrożonych malin (Serbia i Chile). Większe niż w tych krajach tempo wzrostu eksportu z Polski wynika z relatywnie niskich cen w naszej ofercie eksportowej, ale też postępu odmianowego w Polsce – wprowadzenie nowej odmiany, z której przetwory, w tym mrożonki odpowiadają zapotrzebowaniu konsumentów. Sytuacja popytowo-podażowa w świecie jest zatem korzystna dla dalszego rozwoju eksportu mrożonych malin, a niekorzystna dla wzrostu eksportu (i produkcji) mrożonych truskawek. Zwiększenie zagranicznej sprzedaży pozostałych mrożonych owoców wymagałoby obniżenia kosztów produkcji i podjęcia intensywnych akcji zmierzających do wzrostu zapotrzebowania na rynkach zbytu (mrożone wiśnie, porzeczki, agrest).

Zwiększa się światowy popyt (import) na niemal wszystkie gatunki suszonych owoców i warzyw – głównie w krajach UE, ale też w krajach Ameryki Płn. Popyt ten jednak w coraz większym stopniu zaspokajany jest dostawami z krajów pozaeuropejskich. Dotyczy to również suszonej cebuli, śliwek czy marchwi. Suszona cebula, śliwki i marchew produkowane w krajach strefy umiarkowanej przegrywają konkurencję zarówno pod względem jakości, jak i cen z tymi produktami oferowanymi przez czołowych światowych eksporterów, tj. Chile i Argentynę (suszone śliwki), Indie, Pakistan, Ekwador, Madagaskar (suszona cebula), Chiny (suszona marchew). Sytuacja na rynku światowym jest natomiast bardzo korzystna dla rozwoju polskiego eksportu suszonych jabłek. Ceny w polskiej ofercie są niższe od ofert z Chile, Włoch czy Turcji.

W eksporcie marynat warzywnych, tak jak w odniesieniu do wielu innych grup przetworów owocowych i warzywnych, zwiększa się w światowym eksporcie znaczenie krajów pozaeuropejskich dysponujących relatywnie taną ofertą eksportową. Dotyczy to również marynat wytwarzanych z warzyw strefy umiar-

kowanej, w tym konserwowych ogórków, dominujących w polskim eksporcie produktów tej grupy towarowej. Ceny oferowane przez Turcję, a głównie Indie, są znacznie niższe od cen eksportowych w krajach europejskich, w tym Polski. Ponadto w wielu krajach świata zapotrzebowanie na marynaty warzywne, z powodu ich niskich walorów zdrowotnych, nie wykazuje tendencji wzrostowych. Silna konkurencja cenowa, ale też jakościowa ze strony Chin oraz krajów południowych Wspólnoty ogranicza również szansę istotnego wzrostu eksportu z Polski konserw warzywnych wytwarzanych z warzyw strefy umiarkowanej – głównie z warzyw strączkowych. Podobnie jak w odniesieniu do niektórych gatunków suszy owocowych, warzywnych i marynat wiele krajów strefy umiarkowanej, w tym Polska, systematycznie zwiększa reeksport konserw warzywnych produkowanych z warzyw innych stref klimatycznych. Rośnie też skala reeksportu konserw owocowych, głównie wytwarzanych z ananasów, owoców cytrusowych, moreli, brzoskwiń i orzeszków ziemnych. Mniejsze niż na konserwy z owoców południowych jest zapotrzebowanie krajów odbiorców na konserwy czy przeciera produkowane z owoców strefy umiarkowanej (głównie owoców jagodowych i wiśni), których łączny udział w światowym imporcie konserw i przecierów owocowych czy dżemów nie przekracza 2%. Ponadto w pokryciu zapotrzebowania na te przetwory (konserwy i przeciera wiśniowe czy z truskawek i malin) zwiększa się konkurencja dostawców głównie z Chin i Egiptu (przetwory z truskawek) czy Serbii (konserwy i przeciera z wiśni).

Dynamicznie rosnący popyt na rynku światowym (głównie w krajach UE-15, Rosji oraz w krajach Bliskiego Wschodu) sprzyja wzrostowi produkcji i eksportu keczupu. Dotyczy to również krajów produkujących i eksportujących keczup wytwarzany z importowanego koncentratu pomidorowego. W szczególności korzystnej sytuacji są kraje o relatywnie niskich kosztach produkcji na poziomie przetwórstwa, a do takich krajów należy Polska.

Analiza importu i eksportu oraz cen w krajach głównych uczestnikach światowego rynku objętych analizą przetworów owocowych i warzywnych wskazuje na bardzo duże szanse zwiększania udziału dostaw z Polski w światowym i unijnym eksporcie niemal wszystkich gatunków warzyw mrożonych, mrożonych malin, suszonych jabłek i keczupu oraz w mniejszym stopniu suszonej marchwi. Duża podaż na rynku światowym relatywnie tanich owoców i warzyw innych stref klimatycznych oraz ich przetworów wskazuje na utrzymanie tendencji wzrostowej eksportu i reeksportu tych produktów. Zagrożenia dla rozwoju eksportu (i produkcji) dotyczą przede wszystkim: przetworów z truskawek i wiśni (konkurencja Chin i Serbii), przetworów z porzeczek, agrestu i śliwek (stabilny popyt światowy) i większości marynat i konserw warzywnych (konkurencja kra-

jów pozaeuropejskich). Nie oznacza to, że eksport tych produktów nie będzie wzrastał. Niezbędna jest jednak intensyfikacja działań w zakresie promocji i marketingu oraz dążenie do obniżania kosztów produkcji. Rozwój eksportu przetworów pozwoli na utrzymanie tendencji wzrostowej produkcji przetworzonych oraz świeżych produktów ogrodniczych w kraju.

Bibliografia:

1. Abbott P.C., Bredahl M.E. (1994): *Competitiveness: Definitions, Useful Concepts and Issues*, [w:] *Competitiveness in International Food Markets*, M.E. Bredahl, P.C. Abbott, M.R. Reed (red.). Westview Press, Boulder, San Francisco, Oxford.
2. Bossak J. (1987): *Zagraniczna polityka ekonomiczna krajów kapitalistycznych*, [w:] *Międzynarodowe przyływy gospodarcze – nowe tendencje i próby regulacji*, L. Balcerowicz (red.). PWN, Warszawa.
3. Bossak J. (2000): *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki kraju i przedsiębiorstw*, Zagadnienia teoretyczne i metodologiczne w konkurencyjności gospodarki Polski w dobie integracji z Unią Europejską i globalizacji. Instytut Gospodarki Światowej SGH, Warszawa.
4. Bossak J., Bieńkowski W. (2004): *Międzynarodowa zdolność konkurencyjna kraju i przedsiębiorstw*. Wyzwania dla Polski na progu XXI wieku. Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.
5. Bugała A. (2011): *Sytuacja na rynku przetworów warzywnych*. „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny”, nr 3, s. 31-33.
6. Bugała A. (2012): *Polski handel zagraniczny mrożonymi owocami i warzywami*. „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny”, nr 3, s. 8-9.
7. Bugała A. (2012): *Polski handel zagraniczny przetworami owocowymi i warzywnymi*. „Przemysł Spożywczy”, nr 6, s. 2, 4-5.
8. Falconer. Raport TN/AG/W/Rev.4, 6.12.2008.
9. Flejterski S. (1984): *Istota i mierzenie konkurencyjności międzynarodowej*. Gospodarka Planowa, nr 9.
10. Makosz E. (2003): *Organizacja produkcji i dystrybucji owoców jagodowych w Polsce i Unii Europejskiej*. Materiały z IV Międzynarodowej Konferencji Sadowniczej, Lublin.
11. Misła J. (2011): *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki narodowej*. PWE, Warszawa.
12. Nosecka B., Pawlak K., Poczta W. (2011): *Wybrane aspekty konkurencyjności rolnictwa*. IERiGŻ-PIB, Warszawa.
13. Nosecka B., Dybowski G. (2000): *Poradnik eksportera artykułów rolnospożywczych – USA*. Projekt PHARE PL9312/05/09. SGGW, Warszawa.
14. Nosecka B. (2011): *Mrożone owoce i warzywa – zmiany w polskim eksporcie i imporcie*. „Przemysł Spożywczy”, nr 9, s. 8-12.
15. Nosecka B. (2012): *Rynek mrożonych owoców i warzyw*. „Przemysł Spożywczy”, nr 7, s. 2-7.
16. Nosecka B. (2012): *Produkcja i eksport mrożonych owoców i warzyw*. „Przemysł Spożywczy”, nr 9, s. 22-25.

17. Porter M.E. (2001): *Porter o konkurencyjności*. PWE, Warszawa.
18. The Global Competitiveness Yearbook. Raport 2014.
19. Woś A. (2001): *Konkurencyjność wewnętrzna rolnictwa*. IERiGŻ, Warszawa.
20. Zaremba Ł. (2013): *Sytuacja na rynku mrożonych warzyw w UE*. „Przemysł Fermentacyjny i Owocowo-Warzywny”, nr 10, s. 14 i 16.

Materiały źródłowe:

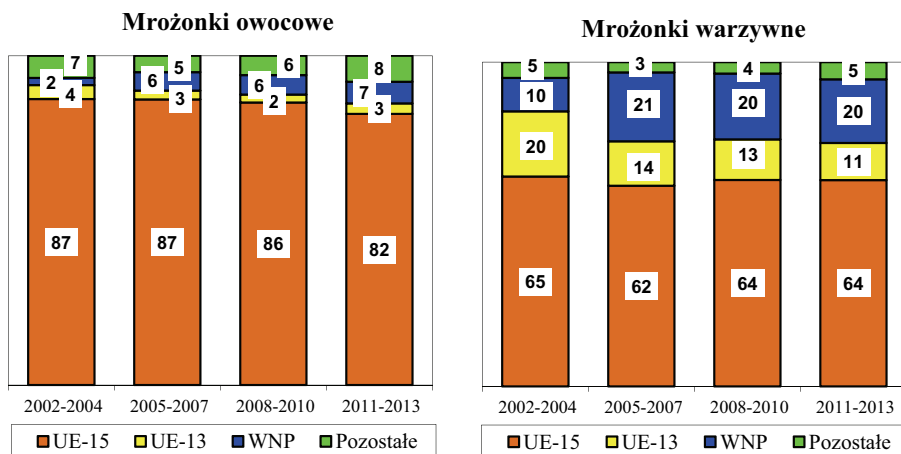
1. Comtrade, 2001-2012.
2. Eurostat FSS, 2002-2014.
3. GUS – Dane dotyczące obrotów handlowu zagranicznego za CIHZ i MF.
4. Informacje Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji w Kijowie, Oslo, Waszyngtonie, dotyczące warunków przywozu produktów rolno-spożywczych do Ukrainy, USA i Norwegii. Strony Ministerstwa Gosodarki mg.gov.pl
5. Roczniki Statystyczne z lat 1998-2014, GUS, Warszawa.

Taryfy celne:

- Norwegii: <http://www.toll.no>
- Stanów Zjednoczonych: <http://hts.usitc.gov>
- Ukrainy: <http://kiev.trade.gov.pl>
- Białorusi, Rosji i Kazachstanu: <http://minsk.trade.gov.pl>

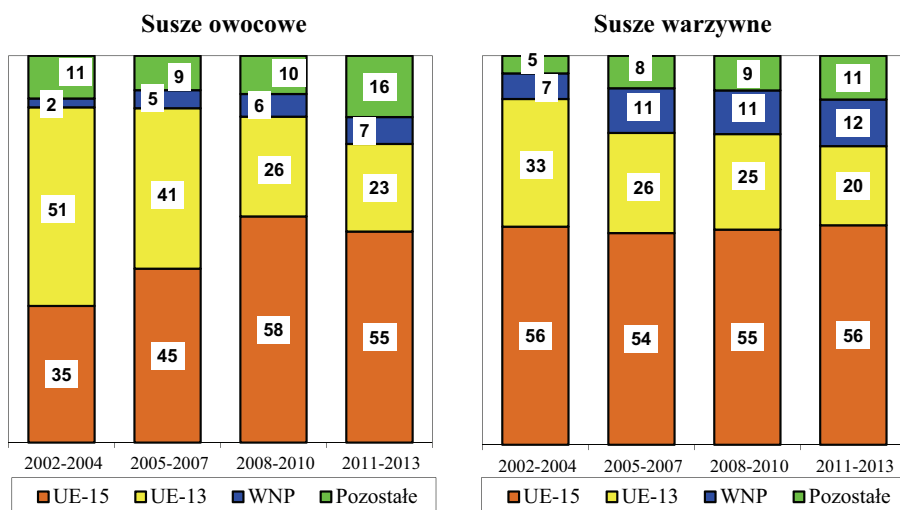
ANEKS
statystyczny

Aneks 1. Struktura geograficzna wartości eksportu mrozonek owocowych i warzywnych z Polski w procentach

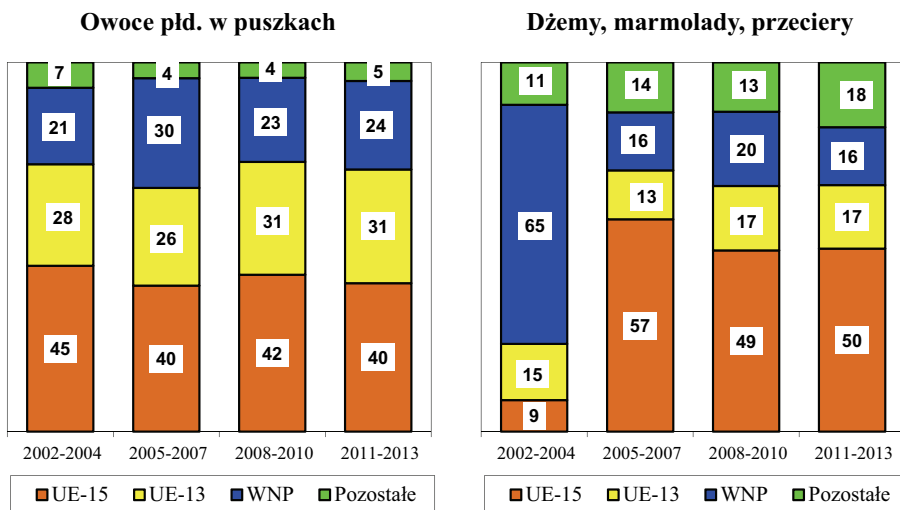
Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Aneks 2. Struktura geograficzna wartości eksportu suszy owocowych i warzywnych z Polski w procentach

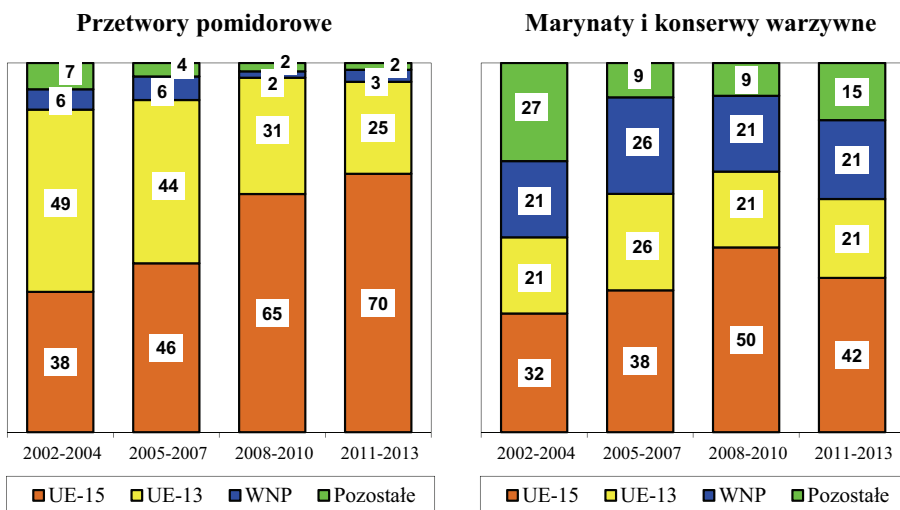
Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Aneks 3. Struktura geograficzna wartości eksportu wybranych przetworów owocowych i warzywnych w procentach

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Aneks 4. Struktura geograficzna wartości eksportu wybranych przetworów owocowych i warzywnych w procentach

Źródło: na podstawie danych CIHZ i MF.

Aneks 5. Główni światowi importerzy mrożonych truskawek

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	395,4	459,1	455,3	573,0	463,5	699,4	593,4	950,1
Niemcy	89,8	107,7	83,6	102,8	76,4	112,8	87,7	152,7
USA	55,2	60,6	79,4	95,8	76,3	108,8	91,9	143,0
Francja	39,2	42,7	43,3	59,9	45,2	71,4	52,2	95,8
Holandia	16,5	16,0	31,0	33,6	31,6	47,7	48,2	79,0
Japonia	28,9	41,1	26,9	39,0	25,6	44,7	27,8	57,0
Belgia	16,4	18,4	23,0	29,3	25,4	34,8	34,3	53,9
Kanada	18,7	21,4	19,1	27,1	21,3	33,8	24,0	44,5
Wlk. Brytania	18,2	25,3	18,5	27,0	18,4	28,2	15,5	28,2
Hiszpania	15,5	12,9	17,7	18,7	17,2	21,6	18,4	24,0
Rosja	5,0	3,1	12,5	8,6	15,6	13,7	18,3	18,8
Dania	13,5	18,8	9,6	13,8	11,2	19,1	10,3	19,7
Włochy	10,3	12,2	9,9	13,7	10,9	18,2	12,6	21,4
Austria	8,2	9,4	10,1	12,7	12,1	20,1	11,8	22,8
Egipt	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	38,2	0,4
Chiny	11,0	10,3	9,7	11,4	10,4	17,0	7,0	13,9
Arabia Saudyjska	5,3	4,2	7,8	6,2	3,4	3,5	13,6	17,7
Szwecja	6,8	9,8	6,5	11,0	7,1	14,7	6,9	16,1
Australia	5,7	5,8	6,1	6,3	5,6	6,1	6,7	9,5
Korea Płd.	2,6	2,2	5,1	5,0	5,2	6,5	9,1	14,5
Polska	2,1	2,5	4,0	4,7	5,6	8,9	8,8	14,0
Finlandia	3,6	5,5	3,9	5,8	4,3	9,3	4,3	9,9
Norwegia	3,0	4,8	3,5	5,1	4,1	7,9	4,8	10,7

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 6. Główni światowi importerzy mrożonych malin, porzeczek i agrestu

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	248,2	364,3	296,4	507,8	311,5	798,6	389,7	876,7
Niemcy	81,5	106,8	79,7	117,0	80,3	186,5	93,6	189,7
Francja	28,7	48,1	33,4	66,2	35,5	111,6	41,2	110,2
USA	18,4	30,1	31,9	57,5	34,4	80,6	35,4	97,7
Belgia	16,7	24,3	22,3	35,7	22,8	56,6	32,4	70,5
Wlk. Brytania	15,1	24,2	18,2	34,4	16,3	44,8	17,5	46,2
Holandia	12,6	15,8	16,8	25,3	16,1	36,7	20,2	40,9
Austria	13,4	15,2	15,7	25,9	15,8	39,2	15,4	33,8
Włochy	10,9	13,8	9,8	14,6	9,1	20,5	10,1	21,3
Kanada	5,9	10,8	9,8	18,1	9,4	28,3	11,6	33,2
Rosja	2,6	1,9	6,9	4,9	10,6	9,1	15,0	13,3
Szwecja	5,4	10,1	6,6	14,8	7,8	29,3	9,4	29,5
Dania	7,2	10,7	6,0	11,1	7,0	20,0	5,7	13,5
Australia	3,5	5,6	4,4	7,6	5,8	15,7	8,9	23,1
Szwajcaria	4,8	9,6	5,3	11,8	5,4	18,3	5,5	17,2
Polska	1,8	2,5	4,1	6,6	5,9	13,7	6,7	15,5
Egipt	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,3	16,6	0,4
Finlandia	2,9	4,9	3,2	6,0	3,4	10,4	3,3	8,0
Chiny	1,8	2,6	3,2	8,3	2,4	5,7	3,6	11,8

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 7. Główni światowi importerzy pozostałych mrożonych owoców

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	600,3	810,9	758,6	1398,1	782,2	1570,1	1005,5	2343,1
Niemcy	152,1	172,0	155,5	228,1	152,0	242,6	159,3	323,9
USA	88,8	118,4	113,5	224,1	106,8	228,9	185,1	396,7
Francja	47,1	73,8	55,5	107,2	59,5	136,5	67,6	163,7
Holandia	35,8	40,2	55,8	86,8	53,6	104,2	69,5	146,8
Belgia	24,4	31,5	33,9	60,1	38,2	73,2	50,1	109,5
Japonia	35,9	83,5	40,2	127,8	30,1	101,4	39,5	149,1
Egipt	0,0	0,1	0,0	0,1	0,9	0,7	2,5	2,3
Kanada	23,0	31,9	31,2	58,8	34,2	69,1	46,4	110,9
Wlk. Brytania	23,2	34,6	31,4	59,8	31,7	63,3	30,2	68,5
Rosja	7,5	4,8	20,4	15,1	35,6	29,2	41,4	38,3
Włochy	27,2	41,5	29,7	64,4	24,3	53,2	23,5	68,2
Korea Płd.	20,6	16,3	22,2	23,0	21,2	29,0	32,7	79,2
Austria	17,7	21,8	25,6	43,6	26,1	50,7	26,8	63,4
Polska	10,3	12,8	20,1	43,1	19,2	37,4	26,7	66,6
Szwajcaria	11,7	19,6	12,7	27,7	12,8	31,6	12,6	35,0
Szwecja	9,8	16,2	10,6	30,6	13,8	48,8	14,8	56,1
Australia	7,0	11,0	9,4	21,4	11,1	28,8	20,5	56,1
Chiny	2,2	4,9	9,5	35,4	13,7	49,9	20,8	86,8

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 8. Import mrożonych truskawek do UE-28

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln EUR	tys. ton	mln EUR	tys. ton	mln EUR	tys. ton	mln EUR
UE-28	254,8	269,5	276,3	271,8	293,6	316,9	327,1	427,3
z Polski	79,7	94,3	91,7	90,0	78,9	87,5	63,9	95,0
z Maroko	36,0	31,6	37,9	32,6	41,0	38,3	53,0	56,7
z Chin	25,8	17,7	39,6	26,9	50,2	40,9	51,7	52,5
z Hiszpanii	30,2	23,7	27,3	26,6	24,5	24,8	36,5	42,6
z Holandii	17,1	20,9	22,8	25,6	30,7	35,7	36,5	52,7
z Belgii	12,2	13,7	14,1	18,2	17,8	23,5	18,8	31,3
z Niemiec	12,5	16,9	7,6	8,8	8,0	10,4	9,4	14,0
z Turcji	9,0	13,6	7,2	11,3	5,7	9,7	6,1	12,0
z Egiptu	0,9	0,7	3,4	2,8	5,7	5,0	14,2	15,3
z Francji	3,0	3,7	5,7	6,2	5,3	7,1	6,2	9,3
z Wlk. Brytanii	2,2	3,0	1,9	2,3	2,9	4,1	3,2	5,0
z Danii	5,2	7,9	1,9	2,6	0,8	1,2	0,8	1,3
z Austrii	0,8	1,0	1,4	1,7	2,3	3,0	3,8	6,0
ze Szwecji	1,1	1,6	1,6	2,0	1,9	2,6	2,8	4,0
z Włoch	1,9	2,2	1,3	1,6	1,5	2,3	1,5	2,4

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 9. Import mrożonych malin do UE-28

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
UE-28	122,3	180,6	140,0	198,0	152,9	343,0	177,3	322,1
z Serbii	54,6	79,9	50,9	71,0	53,2	125,7	61,5	119,1
z Polski	16,7	21,2	23,5	29,3	34,8	69,4	44,9	69,2
z Chile	14,4	21,9	13,8	20,4	17,1	37,8	15,2	27,8
z Belgii	5,8	10,0	7,6	12,7	10,1	24,5	13,8	28,0
z Holandii	7,6	11,1	8,3	12,0	8,7	18,2	10,2	16,9
z Niemiec	5,4	7,9	4,6	6,7	4,8	11,1	6,9	14,3
z Austrii	2,6	3,5	5,1	6,7	6,0	13,1	5,7	10,4
z Bułgarii	2,0	2,8	3,1	4,2	3,3	7,9	2,6	5,5
z Chin	0,7	0,7	1,1	1,3	2,5	3,8	3,3	4,3
z Węgier	2,8	5,7	2,7	5,1	1,2	3,7	0,7	2,0
z Wlk. Brytanii	1,3	2,1	1,0	1,6	2,1	5,1	1,8	2,7
ze Szwecji	0,6	1,0	1,1	2,0	1,4	3,7	1,8	4,0

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 10. Import mrożonych czarnych porzeczek do UE-28

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
UE-28	25,7	20,7	24,6	18,1	22,4	25,4	22,4	27,9
z Polski	15,8	11,4	15,1	10,4	13,9	15,1	14,6	16,6
z Holandii	1,5	1,5	2,4	1,8	2,2	3,1	1,9	3,5
z Niemiec	3,1	2,2	1,4	1,3	0,7	1,0	0,7	1,0
z Danii	1,7	1,9	1,0	0,9	0,9	1,2	1,6	1,8
z Belgii	0,9	1,0	1,1	1,1	0,8	1,0	0,9	1,3
z Litwy	0,4	0,2	1,0	0,5	1,0	1,0	0,9	1,1
z Francji	0,6	0,7	0,8	0,4	0,7	0,6	0,4	0,5
z Austrii	0,4	0,5	0,5	0,4	0,2	0,3	0,2	0,3
z Czech	0,3	0,2	0,3	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1
z Węgier	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3
z Wlk. Brytanii	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,4	0,2	0,2

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 11. Import mrożonych wiśni do UE-28

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
UE-28	87,6	82,7	95,7	87,7	96,5	87,7	96,9	149,4
z Polski	44,4	40,0	43,3	40,0	39,9	36,5	38,7	58,2
z Serbii	16,2	14,5	20,8	17,8	27,4	22,2	26,5	39,4
z Holandii	5,4	5,8	7,8	7,8	7,0	7,0	6,3	10,8
z Niemiec	7,6	8,0	4,5	4,8	3,1	3,3	2,6	4,7
z Belgii	2,6	2,9	2,8	3,0	2,7	2,9	4,5	7,1
z Austrii	0,6	0,7	2,2	1,7	4,1	3,4	4,0	5,7
z Węgier	1,8	1,7	1,5	1,5	2,1	2,0	2,6	4,0
z Turcji	1,4	1,6	1,6	2,3	2,6	3,3	2,2	4,5
z Danii	1,6	1,6	0,9	0,9	0,7	0,7	0,8	1,1

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 12. Główni światowi importerzy mrożonego groszku

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	306,5	261,9	335,3	332,6	368,5	439,4	407,8	487,1
Włochy	49,0	46,4	39,1	42,2	47,8	61,9	40,3	54,3
Wlk. Brytania	24,9	21,2	36,6	38,8	44,1	57,1	42,4	51,8
Egipt	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,9	130,4	3,4
Niemcy	30,5	25,8	32,7	31,4	32,6	40,7	34,9	43,9
Belgia	18,1	13,9	27,3	25,2	33,9	37,0	41,8	42,9
USA	23,8	22,0	23,8	25,6	29,7	34,3	25,4	33,1
Australia	15,4	11,9	17,4	15,2	17,7	18,0	29,7	28,3
Francja	17,2	14,3	16,9	17,0	14,9	20,1	15,4	19,2
Japonia	17,2	18,6	16,5	19,8	14,1	21,8	12,7	23,7
Hiszpania	15,3	10,4	10,8	9,5	8,8	10,3	15,9	15,7
Holandia	8,8	6,4	9,3	8,8	6,8	8,4	10,2	11,9
Portugalia	9,1	8,8	8,0	8,3	9,5	10,4	8,2	9,0
Algeria	0,1	0,0	2,9	1,2	10,0	4,6	19,7	18,8
Grecja	8,1	6,4	7,6	7,9	6,0	7,4	5,4	6,0
Kanada	5,2	4,2	5,0	4,7	4,5	5,4	8,7	11,5
Meksyk	5,5	3,0	4,3	3,7	5,2	5,8	4,9	5,6
Arabia Saudyjska	4,6	3,5	5,7	4,9	2,1	2,2	7,2	7,9
Brazylia	2,4	1,8	3,6	3,2	5,2	6,2	7,7	9,1
Rosja	1,6	0,7	5,5	2,7	5,7	4,1	6,0	4,8
Chiny	3,0	2,1	4,8	3,6	2,2	2,1	4,7	5,2

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 13. Główni importerzy mrożonej fasolki

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	265,7	220,0	288,7	275,1	298,5	322,4	343,4	375,9
USA	25,8	26,1	35,2	40,2	43,3	52,6	49,6	69,5
Francja	37,6	31,4	38,8	37,3	33,8	38,5	32,4	34,6
Niemcy	31,7	24,4	27,4	26,1	27,1	30,5	36,2	38,8
Belgia	30,0	23,4	25,9	24,7	24,8	25,4	30,4	28,2
Japonia	29,8	29,5	29,2	30,3	23,3	29,6	25,3	41,1
Wlk. Brytania	20,5	17,2	19,0	18,1	19,9	20,4	21,3	23,1
Hiszpania	17,2	10,1	17,6	13,4	16,5	14,9	19,6	16,0
Rosja	7,0	3,1	12,6	6,2	17,2	10,3	18,6	12,2
Włochy	12,3	10,3	12,7	12,1	12,7	14,3	16,0	14,7
Holandia	9,5	7,0	11,3	10,2	12,2	14,1	14,5	15,5
Australia	5,7	4,0	6,7	5,5	7,5	6,9	14,6	12,2
Kanada	7,5	6,2	6,2	5,7	5,5	6,1	4,5	5,6
Szwecja	4,0	3,6	4,3	4,4	6,3	6,8	6,3	6,6
Dania	4,2	4,0	4,8	4,9	3,8	4,5	3,9	4,8
Grecja	3,2	2,5	2,3	2,8	3,6	4,4	2,2	2,4

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 14. Główni importerzy pozostałych mrożonych warzyw strączkowych

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	123,3	160,0	121,5	172,1	120,3	196,8	137,8	245,0
Japonia	70,9	111,8	69,8	111,0	63,0	115,1	73,2	150,8
Wlk. Brytania	12,2	9,8	6,7	8,4	7,7	9,9	6,2	7,9
USA	4,5	5,8	7,1	9,8	8,2	12,7	11,1	19,7
Francja	3,1	3,6	4,8	7,3	6,0	11,0	8,3	13,5
Niemcy	5,5	4,6	3,3	3,3	4,9	5,8	3,0	4,1
Hiszpania	3,1	2,8	3,9	4,5	3,5	5,4	3,9	5,3
Włochy	3,4	3,4	2,3	2,8	2,4	3,4	1,9	2,7
Portugalia	1,9	1,9	2,0	1,9	2,6	3,1	2,1	2,6
Irlandia	2,3	2,5	2,6	3,6	1,9	3,3	0,6	1,1
Arabia Saudyjska	1,2	0,8	1,7	1,2	0,9	0,9	3,0	3,6
Chorwacja	1,1	0,8	1,3	1,1	1,9	1,8	2,3	1,9
Meksyk	2,3	1,1	1,5	1,6	0,8	1,2	0,9	1,4
Grecja	0,5	0,8	0,7	1,3	1,6	3,2	2,4	4,1
Korea Płd.	0,5	0,6	0,9	0,8	1,5	1,2	2,3	2,7
Chiny	4,0	2,1	0,6	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1
Holandia	0,5	0,8	1,6	1,8	1,0	1,5	1,6	2,6
Indonezja	1,0	0,7	1,4	1,3	1,0	1,1	0,8	1,0

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 15. Główni importerzy mrożonego szpinaku

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	142,3	116,1	177,7	165,8	197,2	202,7	239,1	252,9
Niemcy	22,0	18,1	27,7	24,6	28,1	29,0	28,6	28,9
Japonia	15,4	17,5	22,5	28,9	24,1	32,1	33,6	52,5
Francja	17,9	12,5	18,0	13,8	21,0	19,3	21,8	19,8
USA	6,6	5,0	15,1	12,6	21,9	18,7	30,0	27,1
Belgia	12,7	8,6	16,0	13,0	14,3	13,8	20,7	18,5
Wlk. Brytania	12,0	10,5	11,4	10,5	12,6	11,4	17,0	16,1
Włochy	8,7	7,2	12,0	10,7	14,0	13,9	14,7	14,5
Holandia	11,7	9,1	10,2	9,2	6,1	6,8	5,2	5,2
Kanada	4,5	4,4	6,1	6,6	7,1	8,4	8,9	10,9
Hiszpania	6,1	2,6	4,0	3,1	4,5	4,0	5,6	4,3
Polska	0,7	0,5	2,5	2,0	4,5	4,1	8,0	6,9
Australia	2,7	2,9	3,6	4,2	4,1	5,3	5,0	6,1
Czechy	2,6	1,3	3,6	2,3	4,3	4,0	4,9	4,8
Dania	3,5	2,6	3,9	3,4	3,2	3,4	3,3	3,9
Grecja	2,9	2,0	3,4	2,8	3,2	3,2	2,6	2,5
Szwecja	2,1	1,9	2,6	2,5	3,4	3,7	3,4	3,5
Portugalia	1,4	1,2	2,0	1,8	2,1	2,1	2,0	2,2

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 16. Główni importerzy mrożonej kukurydzy

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	392,0	243,2	289,6	273,5	279,1	324,2	311,7	387,4
Wlk. Brytania	184,1	50,5	52,2	41,8	40,0	45,1	45,7	52,9
Japonia	46,1	55,8	45,5	56,7	42,7	63,2	46,9	72,6
Belgia	26,2	18,7	26,8	21,7	25,6	24,7	31,5	34,3
USA	15,7	14,8	18,3	19,2	21,2	25,1	21,1	27,6
Chiny	11,0	10,5	14,8	14,8	12,8	13,7	14,9	17,6
Niemcy	14,1	11,6	11,7	10,8	12,3	13,9	11,9	14,7
Australia	10,5	9,1	11,7	12,5	12,7	14,3	12,4	14,5
Rosja	2,0	0,9	7,4	3,8	9,2	6,7	11,2	9,1
Meksyk	7,2	3,6	7,4	8,1	8,0	7,5	6,9	7,0
Francja	5,1	4,8	5,6	5,0	7,1	7,5	7,1	8,6
Kanada	8,0	5,9	3,4	2,9	3,7	4,1	5,9	7,0
Arabia Saudyjska	3,2	3,9	5,5	6,8	2,2	3,0	10,1	13,9
Polska	4,4	2,8	6,0	4,9	4,2	4,2	4,0	4,5
Turcja	0,1	0,6	0,9	1,4	6,7	7,4	9,8	11,8
Holandia	5,4	3,9	4,6	3,9	3,3	3,6	3,6	4,4
Dania	4,6	4,1	4,5	4,4	4,1	4,9	3,4	4,3
Hiszpania	3,8	1,6	2,1	2,5	3,6	4,9	4,9	3,9

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 17. Główni importerzy pozostałych mrożonych warzyw (kod 07108095)

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	1850,2	1613,6	2263,9	2212,0	2432,3	2790,1	2726,7	3198,2
USA	331,5	283,8	400,4	373,2	413,4	477,6	477,4	562,9
Niemcy	311,3	246,3	303,8	292,3	312,5	350,4	330,6	378,3
Francja	230,1	189,1	262,5	259,1	293,5	353,1	333,6	380,1
Belgia	155,9	128,2	192,7	188,7	225,9	247,9	253,6	273,7
Wlk. Brytania	164,9	125,9	211,6	165,7	169,5	197,4	183,5	211,5
Korea Płd.	75,9	37,5	146,4	77,0	200,3	118,3	260,3	183,5
Japonia	138,4	174,4	171,5	220,7	162,7	236,0	204,4	359,8
Holandia	78,3	56,1	96,4	83,9	84,4	94,6	98,9	95,0
Włochy	58,3	89,1	73,8	127,0	83,9	158,4	84,0	154,1
Hiszpania	36,8	34,3	51,7	63,9	75,0	76,0	57,1	76,7
Rosja	26,3	12,2	51,7	28,1	66,9	47,9	71,1	55,9
Kanada	38,1	30,1	41,3	37,8	41,1	44,5	41,6	51,3
Szwecja	29,8	30,0	31,2	37,2	36,7	47,0	38,8	52,9
Dania	28,4	21,3	31,6	27,7	25,4	28,5	20,6	22,8

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 18. Główni importerzy mrożonych mieszanek warzywnych

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	436,4	388,3	484,7	557,1	517,1	685,2	560,3	758,4
Niemcy	66,5	63,3	77,8	83,7	78,1	105,2	91,5	118,3
Francja	51,0	46,4	69,3	79,6	77,4	103,3	77,4	98,3
USA	42,8	44,4	51,4	59,2	58,2	75,4	73,0	99,4
Wlk. Brytania	79,7	23,6	26,3	29,5	41,0	44,8	31,5	42,4
Japonia	30,6	46,7	31,7	49,5	22,8	40,3	27,1	54,5
Rosja	19,3	8,1	28,6	11,8	26,0	18,2	24,1	20,9
Australia	9,6	9,3	17,3	21,0	22,8	29,6	27,4	40,9
Belgia	15,0	20,2	16,0	26,3	17,8	31,8	18,3	28,1
Holandia	5,7	7,7	12,0	16,2	9,8	15,1	15,4	23,6
Włochy	9,2	9,0	11,6	11,7	10,9	12,6	10,0	11,3
Szwecja	6,6	7,8	9,6	12,3	11,5	18,1	12,2	17,2
Austria	8,0	10,9	8,8	12,2	10,3	15,5	10,5	15,3
Finlandia	6,1	7,1	8,3	10,2	9,2	12,7	9,8	12,6
Czechy	3,7	2,4	10,5	10,9	8,7	10,2	10,0	11,1
Irlandia	8,8	11,6	8,5	14,5	6,5	11,7	6,7	11,0
Malezja	6,0	4,5	6,1	4,0	6,4	4,6	5,7	5,3
Kanada	1,4	1,9	5,5	6,4	8,0	10,7	8,8	14,0
Hiszpania	6,0	5,8	5,6	6,3	4,8	8,3	7,4	14,5

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 19. Główni eksporterzy mrożonego groszku

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	304,2	244,3	346,3	330,3	405,5	463,7	422,3	492,9
Belgia	90,3	76,5	107,1	107,5	104,7	136,4	124,7	151,1
Nowa Zelandia	33,0	22,3	37,0	29,4	35,0	34,4	37,5	44,0
Francja	29,4	23,2	28,9	26,3	38,7	41,4	33,7	36,1
Szwecja	29,0	25,9	24,7	26,6	24,1	30,7	30,5	43,0
Wlk. Brytania	28,5	27,1	22,2	27,9	29,6	37,1	15,2	19,5
Hiszpania	6,3	5,1	11,6	11,0	23,7	25,6	32,5	33,1
Węgry	12,3	8,1	18,6	14,0	19,3	18,9	17,0	16,6
USA	11,2	8,4	10,7	9,5	13,7	13,7	17,0	18,3
Kanada	11,7	10,4	13,4	13,6	16,2	17,9	11,2	14,6
Chiny	3,1	2,5	11,5	8,9	22,0	19,9	14,6	20,2
Polska	8,2	4,4	9,4	6,6	9,7	8,6	18,6	16,6
Holandia	8,0	7,9	9,1	11,5	11,6	15,1	12,1	15,6

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 20. Główni eksporterzy mrożonej fasoli i fasolki

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	276,3	225,9	292,2	280,7	309,7	327,4	358,2	358,7
Belgia	110,1	89,6	121,6	112,4	116,3	128,4	128,5	134,2
Francja	46,4	41,3	48,9	49,9	50,3	53,3	42,6	41,4
Polska	20,5	10,8	22,0	13,5	24,4	16,8	29,1	18,9
Kanada	10,2	9,9	15,9	17,4	22,0	25,5	29,6	36,9
Chiny	11,5	5,7	10,7	7,5	14,0	12,1	21,2	27,2
Tajlandia	13,0	15,4	15,3	20,4	14,1	21,0	10,1	16,7
Holandia	10,5	8,7	9,3	9,2	9,4	11,1	12,2	13,8
Egipt	0,7	0,5	1,3	0,8	4,0	4,1	24,6	4,2
Hiszpania	5,6	4,9	6,2	6,7	7,3	8,4	11,0	10,8
USA	10,0	8,1	5,6	5,2	6,1	6,3	7,1	7,5
Wlk. Brytania	3,3	2,0	5,0	4,4	13,2	8,1	3,1	3,3
Nowa Zelandia	3,8	2,8	4,3	3,8	4,2	4,5	7,9	10,1
Węgry	3,8	2,8	3,5	2,9	4,3	4,0	3,0	2,8
Serbia	2,6	1,2	3,0	1,9	3,6	2,9	6,7	5,5
Niemcy	4,2	3,0	2,3	2,1	2,2	2,9	2,2	2,7

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 21. Główni eksporterzy pozostałych warzyw strączkowych

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	120,0	114,8	149,8	149,6	158,4	176,7	195,1	218,8
Chiny	81,9	73,5	107,2	102,4	86,2	95,3	70,7	111,2
Tajlandia	7,7	12,6	6,5	11,4	14,7	26,8	23,1	46,6
Egipt	0,2	0,2	0,2	0,3	2,7	2,9	44,3	2,4
Belgia	9,7	9,3	5,8	7,4	6,1	9,1	6,8	10,3
Polska	2,3	1,3	8,9	4,7	10,8	6,7	4,2	3,5
Wlk. Brytania	4,4	3,5	2,0	1,6	15,3	7,3	1,7	1,9
Arabia Saudyjska	0,1	0,0	0,3	0,5	0,0	0,1	17,3	4,3
Hiszpania	2,4	2,3	2,5	2,5	1,9	2,4	2,7	2,8
Indonezja	0,3	0,4	0,9	1,3	2,9	4,1	5,4	8,3
Ekwador	1,8	1,8	1,8	2,4	2,0	3,4	2,3	4,1
Francja	0,0	0,9	1,4	2,3	0,6	1,9	4,7	5,2

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 22. Główni eksporterzy mrożonego szpinaku

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	153,7	117,8	175,9	156,3	208,9	214,2	248,9	259,4
Belgia	61,3	43,2	73,8	59,2	83,0	74,2	95,4	86,1
Chiny	14,5	11,6	24,6	21,4	37,6	32,9	54,2	59,4
Francja	21,8	17,8	22,9	22,1	22,5	24,6	24,7	25,1
Holandia	26,6	20,3	15,5	13,7	14,8	15,1	17,5	16,5
Hiszpania	11,4	8,8	11,6	13,9	13,0	21,0	16,6	26,1
Meksyk	5,5	3,2	7,2	5,7	7,5	6,7	10,4	9,7
USA	4,1	4,5	4,5	5,2	4,8	6,2	6,3	7,7
Niemcy	3,0	2,9	3,2	3,2	8,4	14,2	4,7	8,2
Austria	0,4	0,5	3,1	2,1	4,2	3,2	3,9	3,3
Polska	0,8	0,4	2,3	1,5	2,5	2,1	3,1	2,6
Włochy	1,4	1,7	1,2	1,6	2,2	3,7	2,9	4,0
Turcja	0,1	0,1	0,7	0,6	1,9	1,7	1,6	1,4

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 23. Główni eksporterzy mrożonej kukurydzy

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	226,0	187,6	272,1	239,9	283,3	300,7	308,5	348,9
Węgry	44,0	31,9	51,0	40,3	53,7	49,9	58,8	62,1
USA	47,8	42,8	50,0	45,8	48,8	54,0	55,7	65,8
Chiny	6,7	2,4	24,2	9,9	26,0	17,5	31,3	25,8
Belgia	19,9	20,4	26,3	27,6	18,6	24,4	20,9	28,5
Nowa Zelandia	24,3	23,0	24,0	25,0	16,7	19,6	12,7	18,5
Francja	14,9	9,8	13,3	10,8	19,4	20,6	26,8	30,3
Kanada	15,8	14,5	15,8	15,4	16,9	18,3	16,4	19,4
Hiszpania	10,1	8,3	6,7	7,2	9,1	12,9	11,5	11,7
Tajlandia	2,5	1,7	5,7	5,0	9,2	10,2	12,1	15,1
Polska	1,9	1,6	4,4	3,7	4,9	4,9	10,5	10,2
Malezja	1,3	1,2	5,0	5,3	6,6	9,3	6,2	8,8
Serbia	4,3	2,3	4,7	3,0	8,8	6,0	4,0	3,6
Holandia	4,4	5,3	4,0	5,6	3,6	4,8	3,2	4,8

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 24. Główni eksporterzy pozostałych mrożonych warzyw

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	1876,8	1498,7	2294,1	2192,1	2405,1	2628,0	2821,0	3129,8
Belgia	406,5	312,5	460,4	408,6	470,0	495,2	532,6	555,9
Chiny	245,4	196,4	461,2	369,5	541,4	495,9	597,3	648,7
Meksyk	270,7	157,4	228,0	203,6	256,1	254,5	286,1	306,3
Polska	211,3	106,6	234,0	148,7	246,0	185,6	280,2	196,9
Hiszpania	162,4	161,9	183,6	209,4	237,3	286,5	259,5	312,3
Holandia	117,6	129,1	140,7	170,8	157,4	189,2	204,6	243,4
Francja	61,8	73,1	67,6	96,0	69,3	114,8	88,1	124,7
Turcja	63,3	40,3	71,1	54,3	45,9	52,2	27,4	44,7
Egipt	15,2	12,6	23,9	20,1	45,4	61,9	117,3	99,7
Kanada	46,5	26,6	56,1	36,1	46,1	43,1	48,3	40,1
Niemcy	45,9	36,8	38,8	41,6	40,0	53,2	45,7	58,3
Portugalia	31,4	21,1	42,5	37,6	44,3	48,9	44,7	46,1
USA	37,5	36,6	31,0	32,7	32,7	36,2	40,0	46,4

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 25. Główni eksporterzy mrożonych mieszanek warzyw

Kraje	2002-2004 średnia		2005-2007 średnia		2008-2010 średnia		2011-2013 średnia	
	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD	tys. ton	mln USD
Ogółem	488,1	446,1	604,6	614,8	604,0	766,5	675,8	809,9
Belgia	186,8	179,0	224,1	258,7	258,1	337,1	273,5	308,0
Polska	31,2	18,2	50,3	30,4	45,6	36,9	42,6	37,8
Meksyk	58,8	26,5	26,0	29,8	32,9	42,4	37,1	50,6
Chiny	31,5	32,6	29,9	27,6	42,6	38,0	50,3	55,3
Nowa Zelandia	23,0	19,0	22,3	23,1	16,6	20,9	21,1	30,9
Egipt	7,9	3,9	6,5	5,4	23,7	23,9	38,0	45,7
Syria	0,0	0,0	72,8	14,9	0,2	0,0	0,0	0,0
USA	13,2	15,5	15,7	21,4	19,9	30,1	21,8	33,6
Kanada	16,6	15,9	18,9	19,1	16,3	20,1	18,1	24,7
Francja	17,2	22,0	17,4	27,4	16,7	29,8	16,7	31,3
Holandia	13,9	17,0	12,5	17,3	18,7	31,4	16,9	30,6
Niemcy	14,4	21,4	18,3	26,2	15,1	27,2	8,3	16,8
Hiszpania	4,7	6,3	9,4	13,9	12,9	20,7	24,2	32,5

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 26. Główni importerzy suszonych śliwek

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	159,8	100,0	266,8	100,0	1,67	199,7	100,0	472,8	100,0	2,37
Rosja	12,7	8,0	5,7	2,1	0,45	29,5	14,8	59,4	12,6	2,01
Niemcy	16,2	10,1	38,1	14,3	2,36	15,9	7,9	48,0	10,1	3,03
Brazylia	10,0	6,3	10,8	4,0	1,07	15,4	7,7	27,4	5,8	1,78
Japonia	17,3	10,8	39,6	14,8	2,29	10,8	5,4	38,1	8,1	3,54
Meksyk	12,6	7,9	14,1	5,3	1,12	10,1	5,1	20,3	4,3	2,02
Włochy	9,5	6,0	20,9	7,8	2,20	9,6	4,8	28,5	6,0	2,98
Polska	3,7	2,3	5,7	2,1	1,51	9,2	4,6	19,7	4,2	2,15
Wlk. Brytania	9,2	5,8	19,2	7,2	2,08	8,4	4,2	22,9	4,8	2,73
Chiny	1,9	1,2	1,5	0,6	0,79	8,1	4,0	9,2	2,0	1,15
Hiszpania	7,2	4,5	10,5	3,9	1,46	6,4	3,2	14,7	3,1	2,29

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 27. Główni importerzy suszonych mieszkanek owoców i orzechów

Kraje	2002-2004 średnia				2011-2013 średnia			
	tys. ton	%	mln USD		tys. ton	%	mln USD	%
Ogółem	68,3	100,0	99,4	100,0	95,6	100,0	278,3	100,0
Kazachstan	0,1	0,1	0,0	0,0	52,7	55,1	25,8	9,3
Wlk. Brytania	3,7	5,4	36,3	36,5	5,8	6,0	58,2	20,9
Rosja	40,2	59,0	9,1	9,1	3,7	3,8	5,9	2,1
Niemcy	1,0	1,4	6,3	6,3	3,1	3,3	25,1	9,0
Francja	2,5	3,6	6,7	6,7	2,8	2,9	24,0	8,6
Ukraina	0,0	0,1	0,0	0,0	2,3	2,4	1,7	0,6
Szwecja	0,5	0,8	1,6	1,6	1,7	1,7	11,1	4,0
Belgia	0,6	0,9	3,4	3,5	1,4	1,5	13,2	4,7
Finlandia	0,5	0,7	2,3	2,3	1,4	1,4	11,2	4,0
Meksyk	1,0	1,5	2,2	2,2	1,2	1,3	7,9	2,8
Polska	0,1	0,1	0,3	0,3	1,1	1,2	6,6	2,4

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 28. Import suszonych mieszkanek warzywnych w UE

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg
Ogółem	107,7	100,0	154,8	100,0	1,58	167,5	100,0	255,4	100,0	2,03
z państw UE	69,3	64,4	54,1	35,0	1,60	123,0	73,5	101,7	39,8	1,67
z Chin	28,8	26,7	28,5	18,4	1,09	34,6	20,7	73,0	28,6	2,85
z Hiszpanii	1,3	1,2	2,7	1,7	2,30	16,4	9,8	9,6	3,8	0,75
z Niemiec	7,8	7,2	27,7	17,9	3,95	15,4	9,2	53,3	20,9	4,42
z Polski	3,9	3,6	7,6	4,9	2,18	9,4	5,6	19,7	7,7	2,84
z Włoch	2,5	2,3	7,9	5,1	4,28	8,7	5,2	8,4	3,3	1,31
z Belgii	1,8	1,7	5,3	3,4	3,35	8,5	5,1	11,7	4,6	1,75
z Holandii	4,9	4,6	11,9	7,7	2,90	4,7	2,8	13,7	5,3	3,90
z Wlk. Brytanii	0,9	0,8	4,9	3,2	6,20	4,4	2,7	4,7	1,8	1,45
z Francji	3,3	3,1	18,1	11,7	6,09	4,2	2,5	16,6	6,5	5,13
z Egiptu	2,7	2,5	3,3	2,1	1,34	3,8	2,3	7,2	2,8	2,38

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 29. Import suszonej marchwi w UE

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg
Ogółem	14,8	100,0	20,5	100,0	1,39	25,8	100,0	37,1	100,0	1,44
z państw UE	11,8	80,2	17,7	86,6	1,50	18,8	72,7	29,2	78,8	1,56
z Polski	5,7	38,8	8,0	39,1	1,40	6,2	24,0	11,3	30,6	1,83
z Chin	2,2	15,0	2,2	10,8	1,00	4,7	18,0	5,9	16,0	1,28
z Holandii	1,7	11,8	2,5	12,3	1,44	4,4	17,1	7,1	19,0	1,59
z Niemiec	1,7	11,8	3,1	15,0	1,76	2,4	9,2	4,3	11,5	1,79
z Namibii	0,6	3,8	0,3	1,4	0,51	2,1	8,2	1,7	4,5	0,78
z Włoch	0,2	1,1	0,1	0,6	0,79	1,4	5,4	1,4	3,8	1,01
z Wlk. Brytanii	0,3	1,7	0,3	1,5	1,25	1,2	4,6	0,6	1,6	0,50
z Belgii	0,6	3,8	0,4	2,0	0,74	1,0	3,9	0,9	2,3	0,85
z Francji	0,8	5,5	1,9	9,3	2,33	1,0	3,9	2,5	6,7	2,49
z Hiszpanii	0,2	1,3	0,5	2,2	2,40	0,5	1,8	0,3	0,9	0,73

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 30. Import przecierów i dżemów z truskawek w UE

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg
Ogółem	35,3	100,0	59,4	100,0	1,68	45,2	100,0	96,3	100,0	2,13
z państw UE	35,1	99,2	58,9	99,1	1,68	44,3	98,0	94,0	97,6	2,12
z Niemiec	8,5	23,9	12,7	21,3	1,50	11,6	25,6	23,8	24,7	2,05
z Belgii	6,0	17,0	9,6	16,1	1,60	6,4	14,2	13,6	14,1	2,12
z Francji	4,7	13,3	11,9	19,9	2,52	5,2	11,4	16,5	17,2	3,21
z Włoch	1,0	3,0	1,8	3,1	1,73	4,3	9,5	8,4	8,7	1,97
z Danii	8,1	23,0	12,0	20,2	1,48	3,7	8,2	7,2	7,4	1,93
z Polski	0,3	1,0	0,5	0,9	1,57	2,4	5,2	4,0	4,2	1,70
z Hiszpanii	1,7	4,8	2,4	4,1	1,44	1,9	4,3	2,9	3,0	1,49
z Holandii	2,2	6,3	3,7	6,2	1,65	1,8	4,0	2,8	2,9	1,54
z Austrii	0,7	2,1	1,3	2,2	1,74	1,8	4,0	5,2	5,4	2,91
z Chorwacji	0,0	0,0	0,0	0,0	1,73	1,1	2,5	1,9	1,9	1,64

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 31. Import przecierów i dżemów z wiśni i czereśni w UE

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg
Ogółem	10,7	100,0	20,4	100,0	1,90	16,7	100,0	39,9	100,0	2,39
z państw UE	10,5	98,5	20,0	98,3	1,90	16,3	98,0	38,9	97,5	2,38
z Niemiec	2,6	24,3	4,0	19,7	1,54	4,3	26,1	8,8	22,0	2,02
z Francji	1,8	16,7	5,0	24,4	2,78	2,1	12,4	7,6	19,2	3,70
z Belgii	0,8	7,4	1,5	7,2	1,84	1,7	10,1	4,3	10,7	2,53
z Danii	2,2	20,3	3,7	18,4	1,73	1,7	10,1	4,3	10,8	2,54
z Włoch	0,9	8,1	1,7	8,2	1,91	1,3	7,8	2,7	6,7	2,07
z Holandii	1,1	10,3	1,7	8,3	1,53	1,0	6,2	2,2	5,4	2,07
z Austrii	0,2	2,0	0,5	2,6	2,52	0,9	5,5	2,8	7,0	3,05
z Polski	0,1	0,8	0,1	0,7	1,55	0,7	4,3	1,2	3,0	1,68
z Wlk. Brytanii	0,1	0,8	0,3	1,3	2,95	0,7	4,0	1,3	3,4	2,01
z Łotwy	0,0	0,1	0,0	0,1	1,89	0,4	2,4	0,8	1,9	1,93

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

Aneks 32. Główni importerzy konserw z wiśni i czereśni

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	132,2	100,0	198,6	100,0	1,50	145,2	100,0	327,0	100,0	2,25
Niemcy	43,6	33,0	69,6	35,1	1,60	56,1	38,6	115,3	35,3	2,06
Francja	13,0	9,9	21,2	10,7	1,63	15,1	10,4	32,6	10,0	2,16
Rosja	8,9	6,7	5,5	2,7	0,62	9,4	6,5	12,1	3,7	1,29
Belgia	6,3	4,8	9,4	4,8	1,49	6,9	4,8	14,1	4,3	2,03
Bułgaria	1,9	1,5	3,9	2,0	2,00	6,6	4,5	15,6	4,8	2,37
Brazylia	2,0	1,5	3,3	1,7	1,62	4,0	2,8	11,7	3,6	2,92
Holandia	2,6	1,9	4,1	2,1	1,61	3,7	2,6	9,3	2,9	2,49
USA	1,7	1,3	3,8	1,9	2,28	3,5	2,4	10,7	3,3	3,09
Japonia	6,1	4,6	12,0	6,1	1,96	3,3	2,3	10,4	3,2	3,14
Kanada	2,6	2,0	4,1	2,1	1,56	3,0	2,1	7,3	2,2	2,43

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 33. Główni importerzy konserw z orzechów

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg	tys. ton	%	mln USD	%	USD/kg
Ogółem	378,2	100,0	1010,4	100,0	2,67	510,4	100,0	2827,1	100	5,54
Niemcy	58,7	15,5	250,0	24,7	4,26	68,6	13,4	455,8	16,1	6,65
USA	23,7	6,3	59,9	5,9	2,53	52,7	10,3	227,4	8,0	4,32
Japonia	24,4	6,5	82,7	8,2	3,39	36,1	7,1	176,0	6,2	4,87
Kanada	11,1	2,9	40,1	4,0	3,61	32,4	6,3	213,4	7,6	6,60
Korea	15,7	4,2	17,4	1,7	1,10	30,8	6,0	66,6	2,4	2,16
Francja	22,2	5,9	100,0	9,9	4,51	25,6	5,0	175,4	6,2	6,84
Belgia	10,5	2,8	38,6	3,8	3,67	16,5	3,2	109,8	3,9	6,66
Austria	8,0	2,1	31,9	3,2	3,98	15,9	3,1	116,1	4,1	7,28
Wlk. Brytania	9,8	2,6	34,1	3,4	3,49	14,5	2,8	101,8	3,6	7,00
Polska	2,9	0,8	8,6	0,8	2,95	14,3	2,8	105,8	3,7	7,38

Źródło: na podstawie danych Comtrade.

Aneks 34. Import keczupu i sosów pomidorowych do UE

Kraje	2002-2004 średnia					2011-2013 średnia				
	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg	tys. ton	%	mln euro	%	euro/kg
Ogółem	439,3	100,0	461,1	100,0	1,05	644,9	100,0	728,8	100,0	1,13
z państw UE	425,4	96,8	447,9	97,1	1,05	610,1	94,6	696,5	95,6	1,14
z Holandii	163,1	37,1	167,2	36,3	1,03	205,7	31,9	212,1	29,1	1,03
z Włoch	68,4	15,6	82,5	17,9	1,20	95,7	14,8	128,7	17,7	1,34
z Hiszpanii	59,1	13,5	60,4	13,1	1,02	83,6	13,0	92,4	12,7	1,10
z Niemiec	38,4	8,7	45,3	9,8	1,18	51,1	7,9	66,3	9,1	1,30
z Polski	4,3	1,0	3,2	0,7	0,73	44,5	6,9	43,3	5,9	0,97
z Belgii	20,5	4,7	17,4	3,8	0,85	27,4	4,2	42,1	5,8	1,54
z Turcji	6,0	1,4	3,9	0,9	0,64	22,0	3,4	18,1	2,5	0,82
z Portugalii	14,3	3,3	11,8	2,6	0,83	21,3	3,3	15,7	2,2	0,74
z Czech	11,0	2,5	8,4	1,8	0,76	18,6	2,9	15,5	2,1	0,84
z Wlk. Brytanii	13,0	3,0	16,1	3,5	1,24	15,0	2,3	20,1	2,8	1,35

Źródło: na podstawie danych Eurostat.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

*Nakład 350 egz., ark. wyd. 6,5
Druk i oprawa: EXPOL Włocławek*